SAN-ANTONIO
TRAGE-MĂ ÎN POZĂ

Lui Pierre Quet.
În amintirea nopţii noastre din China şi a ceea ce a urmat.
Arhiamical.
San-Antonio

MICĂ SUITĂ BERUREANĂ

— Ce faci, frumoaso?
— Socotesc.
— Nu există meserii tâmpite.

*
* * *

— E prea jegos ca să vină la serată.
— Şi dacă se spală?
— Dacă se spală e frate-tău!

*
* * *

E bine să mănânci, nu, scumpo? Asta te face să digeri.

AUTUMNALĂ

Ploaia bătea furioasă peste bolta noastră de viţă. Contemplam bătrânele coarde răsucite, de care se agăţau cu îndârjire ultimele frunze.

Strugurii viei noastre îţi strepezesc dinţii; totuşi îmi place foarte mult savoarea lor acrişoară. Fiecare boabă e plină de sâmburi mari şi duri ca alicele. După ce ai scuipat

coaja imposibil de înghiţit şi sâmburii, nu-ţi mai rămâne în gură decât gustul acela oţetit. Eu sunt singurul care mănâncă recolta. Mama s-a recunoscut incapabilă să consume vreun ciorchine cât de mic. Şi micuţul Toinet, puştiul nostru înfiat, a plâns cu disperare în ziua când l-am pus să guste strugurii. În fond, e bine să ai o vie în folosinţă exclusivă. Până şi vrăbiile îmi respectă viţa. Nu sunt deloc proaste.

Ploaia bătea furios, răvăşită de vijelii brutale. Cădea aproape drept, apoi o pală de vânt o împingea spre casă – şi deodată geamurile deveneau opace.

Era ceasul sfârşitului de zi, când penumbrele autumnale pun stăpânire pretutindeni. În această lumină sepulcrală, salonul avea o înfăţişare deloc catolică. Părea un pic ostil, ceea ce se întâmplă rarisim la noi, în Saint-Cloud unde, dimpotrivă, totul respiră un calm desăvârşit. E molcuţ, ca în casa bătrânelor fete de provincie.

Îmi amintesc de una pe care o vizitam, odinioară, sub pretextul că era încă, puţin, vara noastră dinspre mama. Păstrez în nări aroma bucătăriei sale. Mirosea a dulceaţă de gutui. Un bătrân ceasornic cu balansier povestea, pe două note, veşnicia. Un motan gras, cenuşiu cu alb, horăia pe perna galbenă a unui fotoliu de răchită. Tot timpul îi era frig cotoiului ăla. Şi a avut un sfârşit tragic: s-a strecurat în cuptorul maşinii de gătit, unde Edmonde tocmai făcuse focul. După care a închis uşa cuptorului şi a plecat la liturghie. Slujba cea mare, care durează mai bine de un ceas. *De profundis* pentru pisoi, nătărăul ăla gras şi zgribulit.

La un moment dat, în celălalt capăt al grădinii, soneria de la poartă a prins să clincăne ca o apucată. M-am aplecat spre fereastră. N-am desluşit, prin ceaţa ploii, decât o umbrelă. Mama a ieşit pe peron, ca să-i strige musafirului să intre. Am văzut apărând silueta

şchiopătândă a unei femei zdravene, îmbrăcate în culori închise, care venea ţinându-şi umbrela în faţă, ca pe un scut.

În vestibul au răsunat parlamentări.

Curând, Félicie a întredeschis uşa salonului.

— Vii puţin, Antoine?

Părea dezolată iar glasul îi suna ca atunci când adresezi condoleanţe. Am ieşit.

O doamnă stătea un prag, o sexagenară grasă, diformă şi varicoasă. Aşezată de profil, din cauza umbrelei pe care continua să o ţină deschisă. Moaca ei îmi spunea ceva.

— E doamna Mayençon, vecina noastră, a zis mama. Bietul nostru hogeac e înconjurat acum de nişte odioase imobile tentaculare, unde vieţuiesc, laolaltă cu noi, cel puţin o mie de inşi, dar pentru Félicie a mea această cucoană grasă rămânea vecina „noastră”.

Nou-venita plângea într-un mod ciudat, umflându-şi obrajii. Din când în când, plânsul o podidea mai tare şi atunci bătrâna, de nevoie, scotea un „buaufff” sau ceva de felul ăsta, ca să-şi readucă plămânii în stare de funcţiune. Era ceva nesfârşit de jalnic şi ridicol.

— Soţul ei tocmai a avut un atac de inimă, mi-a explicat minunata mea mamă; vrei să mergi să vezi de el până ce eu sun la doctorul lor?

Am plecat, prin ploaie, pe urmele grăsanei. Bătrâna mi-a strigat să iau impermeabilul, dar i-am răspuns că „Nu-i nimic, mă adăpostesc sub umbrela doamnei”. Toanta de babă, tot vrând să mă găzduiască sub ciuperca ei, îmi vâra în felinare vârful spiţelor de la instrument. Continuând să bâzâie, îmi etala circumstanţele. Erau la masă – fiindcă mănâncă foarte devreme, de când Clovis şi-a vândut magazinul cu articole fotografice. Haleau castane cu lapte, dat fiind că se trag din Auvergne. Şi pe urmă nea Clovis s-a lăsat pe spătar, zicând că „Hopa, hopa!” Şi pe

urmă a vrut să se ridice, dar n-a reuşit decât să cadă de pe scaun. Ea s-a gândit să-l scoale, dar auzise că oamenii aflaţi într-o asemenea stare nu e recomandabil să fie atinşi. Aşa că, pur şi simplu, i-a pus o pernă sub cap, l-a învelit cu o cuvertură şi a plecat să ceară ajutor. Dumnezeule mare, nu cumva, în toată nebunia asta, şi-o fi uitat cheile? Nu, uite-le. Şi când te gândeşti că, poate, o să-l găsească pe Clovis mort!

Dar Clovis era în viaţă. De bine de rău, fireşte. Respira abia simţit şi gemea, fiindcă bietului de el respiratul îi provoca dureri atroce. Era o fiinţă mărunţică şi cenuşie, cu pielea aspră şi plină peste tot de mirosuri îndoielnice. Degetele îi erau colorate în maroniu-închis, dar nu din cauza nicotinei, fiindcă ambele mâini aveau aceeaşi înfăţişare. Fără îndoială că de pe urma produselor chimice utilizate în profesia lui? Purta un pulover de lână gri, peste un maiou gri şi el (dar asta din cauza jegului), pantaloni vechi şi lustruiţi care, odinioară, probabil că însoţeau un veston negru, când omul se punea la mare ţinută ca să îi tragă în poză pe proaspăt căsătoriţii de vază. Băbuţa îi descheiase nădragii şi i se vedeau, ieşindu-le marginile pe lângă papuci, străvechile izmene dezgustătoare, cu totul imposibil de descris.

— Nu vă mişcaţi, o să vină doctorul! i-am zis, îngenunchind pe podea.

S-a uitat la mine pieziş, fiindcă era culcat pe partea stângă. Privirea îi era plină de o nesfârşită resemnare. Accepta cu filosofie situaţia.

— Dumneata eşti comisarul ACELA? a gâfâit.

— Da, domnule Mayençon…

Mă cunoştea, cu toate că eu nu-mi aminteam deloc de el. Avusese timp să-şi urmărească vecinii. Pentru el, mediul ambiant era plin de însemnătate. Pentru mine, care galopez fără încetare, oamenii constituie un fundal anonim, un camaieu de mecle anoste.

— O să mor! spuse.

M-am străduit să râd.

— Dacă toţi oamenii care fac o mică criză cardiacă ar trebui să moară din asta, planeta noastră ar fi mai puţin suprapopulată.

Bătrâna se puse pe urlat precum că „Nu, Clovis, nu ai dreptul, ce m-aş face fără tine?” Am sfătuit-o să meargă să pregătească odaia unde o să-l culcăm pe neică al ei la apariţia doctorului. Acestea fiind zise, mi-am dat seama că omul de artă îl va paraşuta pe moş Mayençon la spitalul cel mai apropiat, având în vedere starea lui critică.

După ieşirea balabustei, bătrânul îmi zise:

— Vezi şifonierul ăla mare?

Mobila era rustică, foarte şucară: crestături în formă de diamant! Ocupa un perete întreg.

— Ei bine?

— În sertarul de jos, în fund, o să găseşti un plic mare, galben. Caută-l acuma.

M-am supus. În sertar era un talmeş-balmeş demenţial: toate chestiile posibile, plus restul. Şi aşezate claie peste grămadă. Ordinea nu era grija preponderentă la alde Mayençon. Grăsana cu varice pe semne că făcea curăţenie cu furca. Totuşi am pus mâna pe plicul cu pricina. Mai servise şi înainte şi era plin de pete de toate felurile. Destul de gros totodată.

I l-am dat neichii Clovis. Care, în starea lui, nici nu-l putea lua în carabă. Suferea ca o vacă sărmănelul. Îşi oferise, probabil, un infarct drăguţ şi în conductele lui era o răvăşeală naşpa.

— Păstrează-l dumneata, îmi spuse. Fă cu el ce vrei. Eu unul n-am îndrăznit asta niciodată.

La care şi-a făcut apariţia şi doctorul, unul tânăr, foarte autoritar. Mi-a cerut să chem serviciul de ambulanţe Dugenoud. Şi în vremea asta i-a tras bătrânului fotoman o injecţie. L-am îmbarcat la iuţeală pe Clovis, balabusta lui s-a urcat, la rându-i, în C.X.-ul alb cu cruce albastră şi, mână

birjar, atelajul a luat-o din loc.

N-a dat ortul popii de pe urma crizei domnul Mayençon. Şi-a revenit, de bine de rău. După spusele Féliciei, pe care viitoarea văduvă o ţine la curent cu evoluţia, se îndoapă cu trinitrină (e chiar numit Trinitrină) şi nu se mai clinteşte din loc. Se teme atât de tare de efortul fizic, încât refuză să lipească un timbru pe o scrisoare ori să-şi întindă unt pe un biscuit.

Eu unul nu l-am mai revăzut pe nea Clovis. Cu toate că aş fi avut multe lucruri să-i povestesc după ce mi-a dat afurisitul ăla de plic. Dar, curios lucru, nu mai simt nevoia să stau de vorbă cu el. A fost ochiul destinului. Punct şi de la capăt.

Şi ce i se poate spune unui ochi?

*

* * *

Când ajung acasă, sunt ud ca un spălător de vase folosit. Félicie, care mă bodogăneşte de cum am intrat, îmi arată impermeabilul agăţat de cuierul din vestibul. N-ar fi trebuit să fac decât un gest ca să-l iau, dar nu m-am învrednicit – şi acuma uite... Şi cu siguranţă că voi da în guturai, dacă nu chiar angină – eu, care păţesc câte şi mai câte.

Urc să mă schimb, în vreme ce ea îmi pregăteşte un grog.

— Şi cu bietul domn Mayençon ce se mai aude? întreabă ea.

— E între viaţă şi morgă, mamă! îi răspund, parodiind fără ruşine (nu posed aşa ceva, de când am oferit grădinii zoologice a lui Jean Richard ultima ruşine care-mi mai rămăsese) unul dintre titlurile mele cele mai faimoase.

Îmi scot haina, cămaşa. Şi restul.

Un strop de colonie generalizată. Mă încălzeşte, iar Sonia – cu care am aranjată o întâlnire imediat, pentru o

mică şedinţă de amorsare a grenadei cu mâner – nu se va plânge de asta.

Plicul galben zace la mine pe pat. Îl deschid fără tragere de inimă, neaşteptându-mă la nimic care să-mi dea fiori. Nenici precum Clovis mucegăiesc de-a lungul întregului nostru parcurs. Se nasc, vegetează şi mor. Viaţa lor nu reprezintă nici măcar ideea pe care şi-o fac despre viaţă. Doar o clipă lipsită de istorie, întreţesută cu duşti de cărţălău, cu boli şi cu mici un pregătite la foc mic.

Şi pe urmă plicul ăsta jegos mă dezgustă. Miroase a mizerabilitatea acestor oameni. Evocă varicele doamnei, tricoul slinos al domnului, statueta de fals abanos reprezentând un cap de negresă ce tronează pe bufetul lor Henry Two.

Chestia asta îţi pică rău la pipotă. Umblând cu relicva asta, ţi se acreşte de spiţa omenească. Tembelilor ăştia toate alea le sunt de rahat. Sunt răhăţoşi din tată-n fiu. Năduşesc rahat.

Ei bine, cioacele de mai sus nu mă împiedică să deschid naşparlia lui de plic. Carele conţine – două puncte şi de la capăt:

O fotografie mare, alb-negru, format 18 x 24.

O altă fotografie, de un format mai mic.

Un negativ prins cu acul de un carton.

Trei tăieturi din presă, dintre care prima reprezintă trei coloane de pe prima pagină a unui cotidian.

Şi acum, să-ţi reiau totul în amănunt.

Poza cea mare reprezintă un peisaj în pădure. Şi un fel de poieniţă străbătută de o potecă. Efect fotografic al cerului, plonjeu oblic al soarelui în frunzişuri. Te crezi la operă, la Faust, în clipa când domnul Satana se va arăta ca să răspundă invocării bătrânului nătărău care a făcut rost de tinereţe. Dar stai că am şi tulit-o de acolo, sunt un chiulangiu tipic. Se vede oleacă de liliac deasupra unui zid? Eu am şi escaladat zidul. Apare o breşă într-un gard?

Am şi lăsat baltă mijlocul drumului. Incorigibil. În ziua funeraliilor mele, îţi recomand ca, dacă vei zări prin cimitir un colţişor mai propice, genul stufăriş stufos, să strecori pardişbocul de scânduri printre măceşi – de restul mă ocup eu. Promiţi?

Ce-ţi spuneam, mă rog? Poate de codru des, raze de soare demne de Peştera de la Lourdes (o, frumoasă Maica Domnului în albastru!). Plus două personaje. Totuşi, benoclându-te la clişeu, îţi dai seama că nu acestea au constituit centrul de interes pentru fotograf. El se străduia să capteze acea dâră luminoasă din pădure. Îşi reglase obiectivul să-şi ofere o foto super, de calendar. Dar iată, sub un stejar, o pereche. Şi vreau să-ţi spun că acest cuplu e clar şi net (clarinet, ar zice Bérurier) care se strângea în braţe în clipa când nenea Clovis (fiindcă presupun că el e autorul pozei) şi-a făcut apariţia cu a sa Leica. Deranjaţi în sărutarea lor umedă, bărbatul şi femeia s-au depărtat uşor, privind în direcţia fotografului.

În cea de-a doua imagine este vorba de un extras din precedenta. La developare, Clovis şi-a dat seama că imortalizase perechea în acelaşi timp eu maiestuoasele efecte de lumină demne de o catedrală gotică dintr-o ilustraţie de Hugo. Atunci a selectat cele două chipuri şi le-a mărit. O marotă de peliculist exagerat. Se disting destul de bine cele două mecle luminate de haloul fasciculului solar. Bărbatul e un sexagenar cu păr argintiu şi care se ţine bine. Ochi dispreţuitori, deschişi la culoare, surmontaţi de sprâncene groase, bine desenate. Obraji supţi, buze senzuale. Nas olecuţă burbonian. Femeia este infinit mai tânără. Cu siguranţă, n-a împlinit treizeci de ani. Brunetă, distinsă, cu un nu ştiu ce impertinent în întreaga ei fizionomie. Pieptănată de o manieră arhaică, fiindcă are cărare pe mijloc şi şuviţe pe lângă urechi, stil George Sand.

Pe spatele fotografiei citesc însemnarea, cu litere

înclinate şi cerneală violetă: *Pădurea Goupilette*[1], *duminică, 4 aprilie 1976, pe la orele 15*.

Negativul prins de carton cu un ac este cel al fotografiei.

Şi acum să trecem la tăieturile din presă.

Încep cu cea mai mare. Două lucruri îţi sar în ochi de să ţi-i scoată din tărtăcuţă, frăţioare. Mai întâi titlul, apoi poza ce ilustrează jurnalul.

Titlu: *Asasinarea unui castelan din Sologne*.

Poză: Individul de pe clişeul artistic al lui Clovis Mayençon.

Citesc ziarul, la fel de sec pe cât ţi-l rezum: duminică, 4 aprilie (1976, presupun), contele Clotaire de Bruyère făcea o plimbare cu calul prin pădurea Goupillette, după cum îi era obiceiul. Spre sfârşitul zilei, gloaba s-a întors singură la castelul Bruyère-Empot[2].

Îngrijoraţi, servitorii au dat alarma. Cercetări întreprinse imediat au îngăduit descoperirea, într-o poiană, a cadavrului conţelului. Castelanul primise două gloanţe în inimă, trase din imediată apropiere. Cele dintâi constatări ale medicului stabilesc perioada morţii între orele 15 şi 16.

Aici am să fac o pauză, ca să introduc o pagină de publicitate:

Dacă viaţa vi se pare prea roz…
Citiţi colecţia „Fleuve Noir”.

În seria Marile Romane, autori de talent:
Frédéric Valmain, Serge Jacquemart etc.

De vânzare pretutindeni şi peste tot.

Ce să-ţi mai adaug în planul detaliilor?

Calibrul armei? Un 9 mm bugnifazat. Contele nu a

1 *Goupillon,* „membru viril” (n. tr.).

2 *Bruyère,* „iarbă-neagră”, *en pot,* „în oală” (n. tr.).

fost jefuit; de altfel, când umbla călare, nu lua bani cu el. Au fost găsite asupră-i ceasul Piaget, ghiulul cu ecusonul familiei şi brăţara Cartier.

Revin la portret şi-l compar cu cea de-a doua fotografie a lui Clovis. Nicio greşeală, e acelaşi nenică. În poza din jurnal, e mai tânăr cu câţiva ani. Şi arată ca la carte, în costum de stradă, cu cravată şi Legiunea de Onoare. În vreme ce pe clişeul luat de Mayençon umblă în ţinută de centaur: cămaşă cu jabou, haină în pătrăţele, cu guler de velur negru, pantaloni de călărie. Se dă rotund şi ţine sub braţ o cravaşă.

Cine e contele Clotaire de Bruyère?

Un insert cu litere cursive ne-o spune: membru al unei vechi familii din Sologne, aliate cu cele mai sonore nume din Franţa şi Navara. Castelul Bruyère-Empot e din secolul 14, refăcut în 17 şi puţuluit o ţâră în 19. Contele era în vârstă de 62 de muguraşi. Divorţat de o actriţă luată de nevastă într-un moment de euforie. Fără copii. Locuia doar cu servitorii. Era pasionat de limbile orientale şi traducea manuscrise manciuriene, tembeliene, blegovištene etc. Nu i se cunoştea vreun duşman.

Laconică mai e viaţa unui ins, văzută din exterior. Sari peste ea cu uşurinţă. Treci mai departe fără să-ţi dai seama.

Iau cea de-a doua tăietură, care trebuie să dateze de a doua zi, cu toate că nu figurează pe ea nicio dată. Se anunţă că poliţia, sub ordinele comisarului Guignard[3], a găsit o pistă. N-a ars mangalul poliţia. Cât ai zice peşte, vruum! Pe pista fierbinte. Şo pe el! Ne aflăm în Sologne, nu uitaţi. Suspectul nu e altul decât nepotul contelui, Gaspard d'Alacont[4], un târâie-brâu de lux, înhăitat cu tot felul de şmecheri, drogat, căpăţânos, o sută zece accidente de maşină, şaisprezece arestări pentru loviri şi răniri prin cârciumi. Individ grobian, foarte abominabil, repudiat de

3 „Ghinionistul" (n. tr.).

4 *À la con,* „prosteşte" (n. tr.).

familie, cecuri fără acoperire în repetate rânduri, consiliu de tutelă, liru-liru…

În acea duminică din 4 aprilie, Gaspard a apărut la castelul unchiului. De mai mulţi ani nu îi făcuse vreo vizită rudei sale. Era lefter. Voia să-l implore să-i dea ceva mălai, pentru a evita încă un scandal.

Ei bine, a ajuns la castelul Bruyère-Empot la începutul după-amiezii. Unchiul buiestra prin pădure. Nepotul a luat din cui puşca de vânătoare şi a anunţat că va trage în ceva corbi de primprejur. Adevărat ticălos, dacă stai să te gândeşti, ai? Deoarece corbii sunt o chestie cât se poate de haioasă.

S-a întors pe la orele patru. Fiindcă domnul de Bruyère nu revenise, a declarat că nu mai poate să aştepte şi s-a uşchit la Paris.

Poliţia l-a interogat. L-a examinat. Urme de pulbere pe deşte. Explicaţie: la toţi dracii, am puşcat după corbeni. A fost pus la dispoziţia judecătorului de instrucţie.

A treia tăietură din presă, ulterioară cu mai multe zile celor precedente. Nepotul a fost arestat. S-au găsit urme ale şalupelor lui nu departe de locul unde zăcea cadavrul contelui. Se poate crede că şi-a implorat rubedenia. Aceasta a fost inflexibilă, ba chiar foarte dură. Atunci celălalt a scos un pistolet şi i-a venit de hac bietului unchi, ca să-l înveţe cum se trăieşte. În ciuda negărilor lui, judecătorul l-a trimis la mititica.

Asta e tot. Aici se încheie documentarul lui Mayençon Clovis.

Nu-i nevoie să fii poliţist emerit cum *I am*, ca să înţelegi demersul încâlcit al gândirii mayençoneze. Fotografia a surprins efectul de lumină din poieniţă. Omul meu a descoperit, la developare, perechea de amorezi. Foarte surprins, fiindcă nu o remarcase prin vizor. Pe urmă, a doua zi, se anunţă asasinatul. Pădurea Goupillette? Cum adică? Păi la ora crimei eram acolo! Aşa că ştii ce? Măreşte personajele din fotografie. Constată că

bărbatul nu e altcineva decât victima. Datoria de cetăţean îi porunceşte să ducă clişeul la poliţie şi să-l depună acolo. Numai că al meu Clovis e fricos din naştere. Un omuleţ fără importanţă, un meşteşugar, un suborice. Se teme de necazuri. Va fi întrebat ce căuta el însuşi în pădure. Şi de ce îi poza pe plimbăreţi. Nu, fără scandaluri. Omul ţine la mica lui linişte de netrebnic. Aşa că îşi închide dosărelul într-un plic răhăţos şi lasă timpul să treacă. Se scurg trei ani. Astăzi, face o criză cardiacă şi crede că va muri. Comisarul San-Antonio se află la căpătâiul lui. Într-o tresărire, Clovis vrea să-şi uşureze mizerabila conştiinţă, înainte de a compărea în faţa creatorului său.

Te-ai prins? Ţi-am făcut un rezumat pe cinste, nu? Fără să ne risipim pe alei, în alineate, bla-blaterii de tot soiul.

Ridic receptorul ca să sun la Agency. Claudette nu ciocuieşte pe nimeni, fiindcă răspunde pe dată şi vorbeşte cu gura goală. Îi ordon să mi-l dea pe Mathias.

— Salut, Roşcăţelule! Am nevoie de o informaţie expres. La 4 aprilie ’76, contele de Bruyère a fost asasinat în pădurea Goupillette. După câteva zile, i-a fost arestat nepotul, un oarecare Gaspard d’Alacont. Aş vrea să ştiu, în minutele următoare, ce s-a mai întâmplat cu afacerea asta. Sunt la mine acasă.

Închid.

Mă gândesc la gagica Sonia, cu care am randevu în curând. Mi se pare că operaţiunea bună ziua ţi-am dat, beleală am căpătat rămâne pe altă dată.

Şi ţie ţi se pare, ai? Cunoscându-mă cum mă cunosc şi eu.

Un şoricel magnific Sonia asta. Lucrează la o firmă de producţie al cărei sediu social se află în imobilul nostru. M-am împăcat cu ea ieri, în cursul unei providenţiale pane a ascensorului. Timp de douăzeci de minute am rămas blocaţi în cabină. Adaugă la promiscuitate obscuritatea şi calculează ce poate face cu aceste douăzeci de minute un

băiat bine dotat. Singurul lucru neplăcut la Sonia e parfumul ei. Şi-l aplică cu furtunul de pompieri, aşa că o simţi venind de la două leghe distanţă. Iar eu sunt un tip prea tare iubitor de adevăr ca să tolerez parfumurile – aceşti trişori de joasă speţă. Vreau cu tot dinadinsul ca după o vreme să-i uit, mai ales dacă puştoaica se străduieşte să mă ajute la asta; dar ei tot reuşesc să mă pună la încercare.

Aşa că fără Sonia pe ziua de azi. Hotărât lucru. Îl voi trimite pe Mathias să mă scuze faţă de ea. Fata nu riscă să-l incomodeze; omul meu pute mai abitir decât ea. Poate că roşcăţelul îşi va încerca norocul? Cu scorpia lui de nevastă, mereu cu burta la gură, trebuie să fie pofticios de o mică sărbătoare a simţurilor colaboratorul meu.

Tocmai atunci sună telefonul. Şi e chiar el. Cu bine cunoscuta-i celeritate. E regele tehnicii. Se ocupă cu de toate, începând cu laboratorul, dosarele, cărţile. În afară de astea, nu e bun de nimic; şi cred că oamenii îl deconcertează. E un şobolan roşcat Mathias ăsta. Se exilează în halatul lui greţos; mereu rătăcit în analize, decriptări.

— Alo, patroane!

— Te ascult.

— Afacerea a apărut în faţa curţii cu juri pe data de 2 februarie 1978. Gaspard d'Alacont a fost condamnat la cincisprezece ani de închisoare, pentru crimă. Îşi execută acum pedeapsa la Santé.

— A recunoscut în cursul instrumentării procesului?

— Niciodată.

— Verdictul a fost sever. Fiindcă, la urma urmei, nu există nicio dovadă incontestabilă că şi-ar fi lichidat unchiul. Nu-l putea moşteni, fiindcă se afla sub consiliu de tutelă. Nici nu l-a furat. Şi nici…

— Îmi permiteţi să vă întrerup, domnule comisar?

— Ce?

— Revolverul care servise la uciderea contelui a fost

pescuit dintr-o mlaştină din apropierea locului crimei. Şi îi aparţinea lui Gaspard d'Alacont.

Ei bine, ce-o să-mi răspunzi la una ca asta? Deodată tăcerea domnului Clovis mi se pare mai puţin gravă iar vinovăţia nepotului neîndoielnică.

— Ei bine, îţi mulţumesc, Ruginitule.

— Vă mai pot fi de folos, domnule comisar?

— Încă ceva, dispui de un slip curat?

— Păi…

— La orele cincisprezece am întâlnire, pe terasa de la *Fouquét's*, cu o răpitoare blondă cu ochi negri, prenumită Sonia.

Fii drăguţ şi mergi să o decomanzi; iar dacă te trage inima, înlocuieşte-mă cu bărbăţie. Mersi! Închid telefonul.

Félicie tocmai m-a anunţat că prânzul e servit. La antreu avem vinete prăjite, cu sos de roşii proaspete. Ador mâncarea asta.

CRIVATERIE

Doi paznici citeau gazeta. O publicaţie care trebuie că nu era cotidian, fiindcă fusese tipărită pe hârtie mov. O citeau laolaltă, umăr la umăr, uniţi astfel la bine şi la rău. Şi izbucneau în hohote de râs, simpaticii jăndari, la desenele umoristice care n-ar fi făcut să zâmbească nici măcar o balenă.

La apropierea noastră, au lăsat gazeta ca să se uite la noi. Unul dintre dânşii, cel ce poseda o tărtăcuţă de puteai jura că-i de viţel, îi spuse celuilalt nătărău: „N-ai zice că ăsta-i comisarul S'nantonio?"

Se ridicară, pentru orice eventualitate, şi milităreşte mă salutară.

Cu multă trudă, doftorul Bordenouille[5] deschise uşa şi mă pofti să intru. Am descoperit o sală cu şase paturi, dintre care numai două ocupate. În cel aflat mai aproape de intrare, agoniza anevoie un soi de omuleţ cu cap de

5 *Bord de nouille; la nouille,* „individ lipsit de puteri şi de inteligenţă" (n. tr.).

pasăre, scoţând un horcăit slab, aidoma celui al unei morse.

Doctorul Bordenouille mi-l arătă cu un index rapid.

— Cancer de vezică, îmi spuse. Jucăm în prelungiri.

Trecu dincolo de patul de agonie, ajungând la crivatul din fund, aşezat de-a lungul ferestrei cu gratii impresionante. Un tip înalt, palid, cu păr frumos, cafeniu-roşcat, degusta, lungit acolo, clipe despre care ghiceai că sunt precare. Îşi ţinea pleoapele închise, iar respiraţia îi funcţiona în regim economic. Frumos chip, într-adevăr – supt de epuizare, dar impregnat de o graţie firească, ce emoţiona. Avea pielea diafană, ca tinerele din vechile povestiri destinate fetelor onaniste[6] din pensioane.

— Alacont! zise doctorul Bordenouille, care îi detesta pe nobili în general şi particulele lor în particular, Alacont, mă auzi?

Interpelatul îşi ridică pleoapele de pe nişte ochi de culoarea verde-ca-apa. Iar buzele i se întinseră pentru un „Da” slab.

— Uite-l pe comisarul San-Antonio, care ar vrea să-ţi pună câteva întrebări. Te simţi în stare să-i răspunzi?

— Da, spuse Gaspard d’Alacont, atât de slab încât şi unei râme i-ar fi venit greu să-l audă.

Doctorul aprobă cu o mişcare a capului.

— Foarte bine. Atunci, eu vă las. Nu mi-l surmena prea mult, comisare; imbecilul ăsta mare a pierdut trei litri de sânge tăindu-şi venele şi avem foarte mult de furcă să-l recuperăm.

Ieşi, cu o nobilă quintă de tuse planturoasă, care-i porni din barba popească, pentru a roi în toate direcţiile.

Uşa se închise cu un pocnet. Rămaserăm, tăcuţi, în liniştea cleioasă a infirmeriei, pe care o ritmau horcăielile muribundului.

M-am aşezat pe patul lui Gaspard. Nu ştiu de ce, băiatul mă emoţiona. Cei trei ani de detenţie şi tentativa

6 Vezi, asta înseamnă un neologism (n. a.).

de sinucidere şterseseră parcă tot ceea ce era veninos într-însul. Părea despuiat – şi frumuseţea lui era dintre acelea care reflectă sufletul.

— Ascultă, Gaspard, am atacat, ţin să-ţi precizez că mă aflu aici ca să te ajut. Nu te obosi şi răspunde la întrebările mele printr-o simplă mişcare a pleoapelor atunci când vrei să spui că da.

— Dar pot vorbi, zise el cu mai multă vigoare decât o făcuse până acuma.

— Atunci e perfect. Mai întâi, de ce această tentativă de sinucidere, bătrâne?

— Nu mai puteam suporta. Sunt nevinovat şi nimeni nu mă crede, nici măcar familia, care niciodată n-a venit să mă vadă. Până acum n-am primit decât câteva scrisori de la sora mea cea mai mică – şi până şi ea mă imploră să nu-i răspund.

L-am luat de mână şi i-am zâmbit. Ochii îi erau plini de lacrimi care-i veneau în piept de foarte departe.

Trecu aşa câtva timp. Aveam un nod în gât. Şi o să-ţi spun un lucru idiot, pe care eşti liber să-l crezi sau nu, n-o să-mi pese; dar presimţisem încă de la intrarea în joc că aşa se va petrece întâlnirea dintre noi. Înainte chiar de a afla că e la infirmerie şi când mă pregăteam să-l văd la vorbitorul de la Santé. O premoniţie. Ghiceam că nepotul asasin, şmecherul ăsta cinic, acest rebut de mare familie îmi va plăcea şi că vom deveni prieteni într-o clipită, uite-aşa.

Există momente de neînlocuit, care fac existenţa telorabilă. Datorită lor simţi, deocamdată, nevoia să mergi mai departe, să vezi dacă eşti acolo.

Cancerosul se grăbea să o termine. Carnea i se lamenta. Fiindcă scâncetele pe care le slobozea îi porneau de-a dreptul din trup, fără ca el să le fi dorit.

— Ai spus că eşti nevinovat.

Şi n-a fost nevoie să continui, fiindcă el a şi murmurat:

— Fiindcă aşa şi sunt. Nu eu mi-am ucis unchiul.

— Totuşi a fost asasinat cu o armă care-ţi aparţinea.

— Ştiu.

— Cum explici lucrul ăsta?

— O maşinaţie.

— Ţi-a cerut cineva să treci în duminica aceea pe la castelul Bruyère-Empot?

— Nu, nimeni.

Ai luat hotărârea de unul singur?

— Da.

Mi-am zis, *in petto*, că fusese cam sărăcuţ cu duhul Gaspard şi că avocatul lui nu era preşedintele clubului dreptei judecăţi. Drace, ar fi putut să pledeze pentru înscenare. Să pretindă că un glas anonim îl rugase pe Alacont să treacă pe la unchiul lui pe 4 aprilie…

— Şi de ce te-ai dus la conte?

— Să-i cer cu împrumut cincizeci de mii de franci. Semnasem un cec fără acoperire, într-un cerc de tineri foarte bănuitori, afiliat la lumea interlopă, şi mă temeam de nişte urmări usturătoare.

Vorbea abia auzit, dar cu grija de a fi la obiect şi convingător. Ochii nu i se dezlipeau de ai mei.

— Era cineva la curent cu acea vizită?

— Nu.

— Eşti sigur că nu i-ai vorbit de ea nimănui? se gândi puţin.

— Nu-mi aduc aminte. Poate să le fi spus prietenilor, fără să acord atenţie faptului, că nu voi fi liber duminică după-amiază. Beam mult şi fumam la fel. Nu pot fi categoric în privinţa asta.

— Unde îţi ţineai revolverul?

— Într-un sertar, ca toată lumea.

— De unde îl aveai?

— Îl cumpărasem, cât se poate de oficial, de la Gachette-Rétine[7], fiind posesorul unui permis de portarmă.

---

7 „Trăgaciul şi retina” (n. tr.).

— De ce ţi-l eliberaseră?

— Fusesem atacat, într-o noapte, de nişte golănaşi de cartier.

— Din ce motiv?

— O poveste de sex. Am depus plângere. Era la începutul vieţii mele de hăndrălău. Un prieten de-al tatii, aflat în cercurile înalte, a intervenit să capăt permisul.

— Ţi-era frică?

— Un timp m-am temut, dar pe urmă…

Tăcu. Era foarte obosit. Cearcănele îi deveniseră albăstrii. Pistruii, destul de numeroşi, păreau, pe faţa lui palidă, un roi de insecte.

Curios cât de mult eram convins de nevinovăţia acelui băiat. De îndată ce fusesem informat despre povestea lui. Poate fiindcă o abordasem de la celălalt capăt, nu? Adică printr-un element necunoscut judecătorilor.

— Ţi-ai dat seama de dispariţia revolverului?

— Nu. Practic, uitasem de el; ştiţi, obiectele de felul ăsta, când le cumperi, umbli cu ele câteva zile ca să-ţi dai aere de cow-boy; pe urmă treci la altceva şi nu te mai gândeşti la asta.

Trase o gură de aer. Aici aerul mirosea a rahat şi a eter. Celălalt individ continua să-şi înghită extrasul de naştere, dar trebuie să fi luat lecţii de la un boa, fiindcă îi trecea cu greu pe gât. EL trecea cu greu.

— Ei bine, la începutul după-amiezii ai ajuns la unchiul dumitale…

— Da.

— Nu i-ai dat un telefon înainte?

— Nu.

— Totuşi aşa se procedează în lumea domnului de Bruyère.

— Şi într-a mea, zise melancolic Gaspard, dar mă temeam că, prevenindu-i de vizită, va refuza să mă primească ori va pretexta ceva care l-ar fi împiedicat să mă

vadă.

— Ţineai să-l iei prin surprindere?

— Reprezenta pentru mine operaţiunea „ultima şansă” şi nu voiam să-l ratez.

— Când ai ajuns la castel, servitorii ţi-au spus că se plimba călare.

— Într-adevăr.

— Şi reacţia dumitale a fost să dai jos puşca din cui?

— Înţelegeţi-mă; ştiam că unchiul va lipsi multă vreme. Şi hărăbaia lui e plicticoasă. Am vrut să-mi omor timpul…

— Ucigând corbii?

M-a privit mai intens decât îi îngăduiau puterile.

— Corbii, dar nu pe unchiul, declară apoi.

— Vrei să-mi vorbeşti despre plimbarea dumitale prin pădure?

— Trecuse ceva timp de când nu mai văzusem alţi copaci decât cei de pe Champs Élysées. Pe neaşteptate, am avut imprsia că renasc.

— Ai masacrat ceva corbi?

— Nu corbi, ci vizuini de iepuri.

— Nimic altceva de semnalat?

— Nu, nimic.

M-am ridicat să mă plimb prin încăpere. Din cauza poziţiei incomode pe patul tânărului, îmi amorţise o papainoagă. Tipul cu băşica în piuneze gemea din ce în ce mai parcimonios.

M-am aplecat asupra lui. Bietul bandit zăcea abandonat în aşternutul lu’ carceral, abandonat de toţi şi mai cu seamă de Dumnezeu, în acest ceas de dezgolire absolută. I-am atins fruntea, cu pietate aproape, ca să zic că am schiţat un gest uman, un gest de compasiune. Dar ca să-l ajut cu adevărat, ar fi trebuit să i-l descarc în dovlecel pe amicul Trage-Tare. Nu se putea face pentru el nimic mai bun. Am suspinat: „Hai, Doamne, nu-l mai lăsa să se plictisească, ce naiba!” Pe urmă i-am strâns pumnul

inert. Iată că deveneam grandilocvent cu mine însumi. Ba chiar teatral. Uneori te apucă asemenea derapaje. Fără să-ţi dai seama, ca pe polei. Îţi oferi o întoarcere cu o sută optzeci de grade. Pe urmă îţi rectifici direcţia şi reiei o mişţocană viteză de croazieră.

Gaspard mă privea umblând de colo-colo. Înţelesesem că zilele nu-i mai erau în pericol. Începuse să-şi refacă borşul vărsat. Lucra cu globulele băiatul Alacont; hematii şi leucocite reveneau voioase în tubulatura lui.

— S-a sfârşit? mă întrebă.

— Aproape.

— Azi dimineaţă încă îmi vorbea.

— Despre ce?

— Despre viitor. Am clătinat din cap.

— Da, viitorul; cum fac oamenii întotdeauna. Într-un anume fel, e ceva frumos.

Apoi, pe neaşteptate, i-am aruncat:

— Ceva nu se potriveşte în istoria dumitale despre 4 aprilie.

— Anume?

— Mi-ai povestit că socoteai vizita la unchiul drept operaţiunea ultimei şanse, exact?

— Exact.

— Şi iată că te întorci din raidul prin pădure, agăţi flinta înapoi în rastel şi le declari servitorilor că nu mai ai timp să-l aştepţi pe domnul conte. Pentru un băiat care juca totul pe o carte, un asemenea comportament e ilogic.

— Poate, la prima vedere… Dar eu sunt, sau mai degrabă eram, un tip nestatornic… Am…

L-am oprit cu câteva palme uşoare pe umăr.

— Stai aşa, Gaspard! Continuăm să ne spunem totul sau începem să vindem castraveţi de sezon?

La chestia asta, domnişorul a clipit. Ochii verzi i-au plecat spre tavan. Totuşi tavanul ăla nu merita nici măcar o înghiţitură de cidru – galben-de-pisoar cum era, cu pete ce semănau cu delta Amazonului pe o hartă de giografie (cum

zice Béru).

Doamne, ce frumos era Alacont în clipa aceea. Romantic la greu.

I-am venit în ajutor.

— Vrei să-ţi spun eu ţie ceva, Gaspard?

Tutuiala îmi venise spontan. Nu era vorba de o tutuiala de caraliu interogând un suspect, ci de o tutuială de frate mai mare. Te prinzi? De frate mai mare.

— Ideea mea e că, în cursul plimbării tale prin pădurea Goupillette, ai dat peste cadavrul lui Clotaire de Bruyère. Te-a năpădit spaima şi te-ai cărăbănit cât te ţineau gaibaracele.

Horcăielile cancerosului încetară. M-am dus la culcuşul lui. Nu murise, dimpotrivă, avea ochii larg deschişi. Ochi răi, de ticălos, care dintr-odată îl făceau antipatic. Moartea îl înnobila, dar fusese de ajuns o revenire, un mic aflux de viaţă pentru ca individul să redevină scârbos.

— Nu mi-am ucis unchiul, îmi aruncă Gaspard.

— Dar l-ai văzut mort?

— Da.

— De ce n-ai vorbit niciodată despre asta?

— Ar fi însemnat aproape să-mi recunosc culpabilitatea.

— Eşti un prost.

— Dumneavoastră mă credeţi când vă spun că sunt nevinovat?

— Mă aflu aici fiindcă te cred nevinovat.

Dintr-o lovitură, una singură, păru complet vindecat. Lourdes şi mai multe nu! Se ridică în capul oaselor. Culorile îi reveniră în obraji.

— Mulţumesc! îmi zise. Prima mea clipă de fericire după 4 aprilie ’76.

— Orice se poate întâmpla, ştii?

Am scos din buzunar fotografiile şi am ales-o pe aceea care o reprezenta pe femeia din poiană.

— Cunoşti persoana asta?

Nu voiam să-i ratez reacţia. Înainte de a-i încredinţa imaginea, m-am ghemuit la piciorul patului, ca să ajung la primele loje ale de chipului său, dacă îmi vei îngădui expresia – ceea ce îmi convine, fiindcă mă înţeleg pe mine însumi din jumătăţi de cuvinte, şi tot ce te face pe tine să orăcăi mie îmi dă fâlfâieli de mare amploare.

Luă clişeul cu o mână tremurând de epuizare. Niciun muşchi al feţei nu i se clinti. Licărul de curiozitate din privire i se stinse. Făcu o mică strâmbătură de împotrivire.

— N-am văzut-o niciodată! zise.

În vremea asta, doctorul se întoarse val-vârtej. Se opri la patul cancerosului.

— Ia te uită, zise, a înviat Lazăr!

— Apoi, către mine: Hei, comisare, trebuie să ştii să dozezi plăcerile, mi l-ai zăpăcit destul până acuma.

Am strâns între palme mâna îndurerartă a lui Alacont.

— Te las, fiule; agaţă-te de crengi şi spune-ţi că un tip de excepţie se ocupă de problema ta.

Îmi răspunse cu un mare zâmbet încrezător, aproape luminos. Părea că se întoarce dintr-o lungă călătorie istovitoare.

URMARE ÎN SOLOGNE

Claudette curăţă fistic.

Despărţind grâul de neghină, pune partea comestibilă într-un borcănel de sticlă şi azvârle cojile în coşul de hârtii.

Se întâmplă în mod frecvent ca secretarele să-şi umple timpul de lucru făcându-şi unghiile sau telefonând la prietene ca să le povestească maniera suavă în care o trage tipul întâlnit în ajun la *Paris* şi care e atât de distins cu părul lui cenuşiu şi până într-atât de elegant, încât încă poartă cravată, într-o epocă în care aşa ceva se mai întâmplă doar prin subprefecturi; şi are bărcuţe din piele de crocodil, cămăşi monogramate cu efigia lui şi slip cu

corp dublu şi umplere automată; şi pe deasupra o tărăboanţă sport, italienească, mă rog frumos – şi, colac peste pupăză, cu roţi cu spiţe, uite-aşa.

Dar pentru prima dată văd o asemenea domnişoară curăţând fistic.

O întreb cărei necesităţi îi corespunde o asemenea strădanie; Claudette mă informează că diseară are o recepţie la ea acasă şi că pregăteşte niscai gustări ca apetitiv.

Mă interesez de Mathias şi ea îmi spune că e ÎNTR-O întâlnire, expresie pe care o urăsc în chip violent. Pentru mine, a fi în întâlnire şi a merge SPRE coafor îmi lasă interlocutorul pe raftul de dedesubt al scării intelectuale a valorilor.

Răpitoarea persoană precizează chiar că Mathias s-a pus la patru ace.

Un îndepărtat zgomot de apă trasă, oferit de veselii mei camarazi Jacob şi Delafon (poate că, la urma urmei, e unul şi acelaşi personaj?) agresează confortabila tăcere din *Agency*.

Şi apare Pinaud, cu haina sub braţ şi pălăria pe ceafă, luându-se la trântă cu bretelele. Ultimul nasture susţinător al uneia dintre găici a plecat să-şi trăiescă viaţa, şi omul reclamă un ac de siguranţă susceptibil să-l înlocuiască la iuţeală pe dezertor. Amabila Claudette i-l furnizează. Aşa că Pinaud îşi poate aranja pe îndelete ţinuta; şi o va face pentru mult timp deoarece, graţie unei constipaţii cronice, nu este constrâns decât circa o dată pe săptămână, cu excepţia lunii octombrie, când i se oferă un must laxativ.

— Domnişoară, îi spune el Claudettei, te informez că sulul de hârtie igienică se apropie de sfârşit şi că ar fi nimerit să-i prevezi un succesor.

La care Claudette i-o întoarce că ea e secretară diplomată şi nu closetieră.

Moş Tăgârţă admite temeinicia obiecţiei şi propune

să i se scrie un bileţel femeii de serviciu, bileţel care să fie lăsat la vedere la toaletă. Claudette recunoaşte că e o idee învecinată cu geniul. Profitând de entuziasmul ei, Pinaud hotărăşte să-i dicteze scrisoarea. Claudette obiectează că e ocupată; ca persoană cu simţul echităţii, Pinuche face observaţia că descojirea fisticelor nu e inclusă în fişa postului Claudettei. Atunci Claudette îl face puţă bleagă; Pinaud răspunde că poate e adevărat, totuşi el o să-i dicteze biletul. Claudette mă întreabă din priviri. Eu ratific, cu răceală, solicitarea pinuchiană.

— Ei bine, scrie-i biletul domnului Pinaud, pentru Dumnezeu! Îmbufnată, ea recuperează un bloc stenografic care n-a mai servit de pe vremea încoronării lui Bokassa (căruia i-am adresat o felicitare pentru mutaţia empirică), un creion şi o pastilă aromată, îşi încrucişează picioarele cât de mult poate fără a se rupe în două şi aşteaptă, fluierând cu un aer golănesc un cântec de Brassens al cărui refren zice cum că „Nu-i cu putinţă să-l detronezi pe regele proştilor”.

Pinaud îşi ermetizează şliţul, se bate peste marea adâncitură pe care acesta o formează pe amplasamentul ipotetic al sexului şi începe:

„Dragă doamnă Cassepot[8].

Cu toate că nu intră în atribuţiile mele să mă ocup de intendenţa *Paris Detective Agency* a cărei întreţinere v-o asumaţi cu un brio căruia îmi face plăcere să-i aduc omagiul meu şi despre care n-am să stau de poveşti cu dumneavoastră, îmi permit să vă aduc la cunoştinţă următorul fapt: exigenţele firii determinându-mă să mă slujesc de veceul dublu (în engleză: *lavatories*), am fost nevoit să utilizez sulul de hârtie satinată pus lângă chiuvetă. M-am folosit de el în chip moderat, nepunându-se problema să repar un mare ultragiu din punctul de vedere al mânjelii. Intestinul meu fiind extrem de leneş, mă

8 „Sparge-Oală" (n. tr.).

alimentez puţin, ceea ce îmi soluţionează de la bun început problemele reziduale. Totuşi, uşoara prelevare pe care am operat-o asupra sulului m-a făcut să constat că acesta se apropia de sfârşit. În consecinţă, cei ce mă vor succeda în acele locuri numite de uşurare vor înfrunta inconveniente grave dacă vor descoperi că a secat, într-o clipă din viaţa lor în care sulul respectiv constituie recursul cel mai preţios cu putinţă. Mă gândesc îndeosebi la excelentul meu confrate şi prieten, domnul Alexandre-Benoît Bérurier, a cărui viaţă intestinală diferă totalmente de aceea a mea, ceea ce îl obligă la o îmbelşugată utilizare a hârtiei în referinţă.

Sigur de aceste argumente şi bizuindu-mă pe înţelegerea dumneavoastră, îmi îngădui să vă solicit bunăvoinţa de a înnoi sulul de hârtie care e pe sfârşite.

Profit de prezenta ca să adresez complimentele mele cu privire la alegerea acestei furnituri de primă necesitate. Marca „Ştergăoz[9]” e de mare calitate. Dublă, rezistentă, rămâne moale fără să se rupă sub degete, evitând astfel accidentele supărătoare mai cu seamă când unora dintre persoane, asemeni mie, le place foarte mult să fumeze în timpul defecării.

Totuşi, doamnă Cassepot, îmi veţi îngădui îndrăzneala dacă vă cer să nu alegeţi hârtie colorată? Cea care se isprăveşte e roşie, ceea ce provoacă nelinişte, mai întâi doamnelor, dându-le de înţeles că sunt în devans cu periodurile, iar apoi domnilor, făcându-i să bănuiască premisele vreunei afurisite de tumori maligne pe care vă las să o ghiciţi. N-aş vrea să trec în ochii dumneavoastră drept un impertinent, scumpă doamnă Cassepot, dacă vă recomand să cumpăraţi de cea albă. Cu atât mai mult cu cât, ca să vă spun adevărul, nu i-am consultat pe ceilalţi utilizatori ai toaletei de la *Paris Detective Agency*. Departe de mine gândul de a vrea să-mi impun gusturile personale, cu atât mai mult cu cât, vă repet, nu folosesc instalaţiile

9 În original, „*Œil de bronze*”, „anus” (n. tr.).

sanitare decât cu parcimonie, dată fiind constipaţia mea cronică. Totuşi mă pot socoti interpretul majorităţii recomandând utilizarea unei hârtii albe, ceea ce este întotdeauna de *bon ton* (nu e albul culoarea regilor?) şi nu dă naştere nici unei perplexităţi de ordin medical.

Sper că dumneavoastră şi toţi ai dumneavoastră sunteţi bine cu sănătatea şi că aţi primit veşti liniştitoare despre fiul dumneavoastră aflat în Kenya, după câte cred că-mi amintesc, dacă nu cumva în Norvegia?

N-am să pot încheia acest scurt mesaj fără a vă mărturisi din nou recunoştinţa mea cu privire la minunatele momente petrecute chiar aici într-o anumită dimineaţă a săptămânii trecute, când eu am venit mai devreme iar dumneavoastră aţi plecat mai târziu.

În aşteptarea, plină de speranţe, a unei apropiate întâlniri de aceeaşi natură, vă rog să primiţi, scumpă doamnă Cassepot, expresia sentimentelor mele respectuos devotate şi a înaltei mele consideraţiuni.

César Pinaud

P.S: În ipoteza că aţi fi adunat un stoc de hârtie colorată, se înţelege de la sine că suntem gata să o epuizăm înainte de a ne dedica în exclusivitate folosirii vestitei hârtii albe, a cărei înfăţişare asemeni crinului îmi merge drept la inimă".

Satisfăcut, îşi scoate pălăria pentru a-şi şterge, cu dosul mâinii, fruntea brobonită. Scrisul e o treabă care se lasă cu năduşeală, aidoma trasului la lopată sau mânuirii vătraiului. Mulţi nătăfleţi îşi închipuie că noi, romancierii, avem o meserie de trândăveală. Nimic mai fals. Scrisul oboseşte şi chiar epuizează, mai mult decât efortul fizic; să-ţi proiectezi gândirea îţi mobilizează corpul. Transmutaţia se operează doar cu un eroic aport al cărnii. Dar ţie nu-ţi pasă de asta şi ai perfectă dreptate. Ce-ar mai fi viaţa mea, dacă tu, biet îmbuibat, ai fi întru totul de

aceeaşi părere cu mine? Cine mi-ar asigura securitatea dacă tu mi-ai da dreptate? Îmi imaginez îndoielile, rătăcirile mele într-un asemenea caz; şi mă trec fiorii. Te implor, continuă să nu mă crezi, să te îndoieşti de mine, să te lipseşti de persoana mea, mulţămesc. Amin!

Pinaud cască. Noua disponibilitate intestinală îl face apt pentru orice aventură.

— E o linişte desăvârşită zilele astea, remarcă el, se simte că Bătrânul e în Bolivia, la congresul interpoliţii.

Cască din nou. Îmi întorc privirile ca să scap de spuma greţoasă, nicotinizată, pe care o oferă admiraţiei înconjurătoare.

— Vino cu mine, îi zic, mergem să luăm aer.

— La Bois de Boulogne?

— Nu, în pădure.

*

* * *

Minunat este, în Sologne, faptul că pretutindeni peisajul arată la fel: pădure, drumuri care o decupează, câteva frumoase domenii ascunse îndărătul frunzişurilor, mlaştini melancolice. Şi pe urmă, *natürlich*, vânat. Şi întrucât există vânat, există şi paznici de vânătoare, fireşte; de cei adevăraţi, durdulii, în costum de velur, cu şepci cu cozoroc negru, jambiere, accent solognot garantat.

O pancartă albastră, nu prea ruginită, indică: „Domeniul Bruyère-Empot”. Ca nişte indieni ascultători ce suntem, ne luăm după săgeată, prin mijlocul acestei păduri. În curând, drumul acoperit cu muşchi se loveşte de o imensă poartă de fier.

Pinaud coboară să sune şi, în aşteptarea cuiva care să ne primească, stropeşte pilastrul cu mici jeturi rebele, anunţătoare de nasulii prostatice.

Dar nimeni nu-şi face apariţia, de-ai suna cât ai suna.

Încercăm să deschidem. Zadarnic. Totul e încuiat. Încerc să întrezăresc castelul, dar întrucât aleea principală descrie o curbă – şi arbori planturoşi, ba chiar maiestuoşi, o mărginesc, e imposibil să mă chiombesc într-acolo.

Poarta e strict simbolică, având în vedere că niciun zid nu o prelungeşte într-o parte sau alta. Se ridică asemeni unei bariere vamale; trecerea e liberă în stânga şi în dreapta, dacă facem excepţie de un şanţ negricios care, pe timpul musonului, trebuie că se umple cu apă. Îl trec cu un pas agil şi înaintez cavalereşte pe alee (nu am niciun merit în privinţa asta, fiindcă e vorba de o alee destinată călăreţilor).

— Hei, voi de colo! strigă o voce care graseiază, deşi interjecţia nu comportă niciun „r”.

Şi apare un paznic, cu puşca pe umăr, urmat de doi câini adulmecători ce se încăpăţânează să-i miroasă călcâiele.

Omul trage după el o mustaţă de cincizeci de centimetri, de culoarea unei cozi de vacă roşcată. Are ochii ca nişte nasturi de uniformă şi pe reverul hainei arborează o decoraţie evazivă.

Vine în fugă, cu o alură marţială, severă dar dreaptă.

— Ei bine, încotro aţi pornit-o? întreabă.

— Spre castel, răspund, fiindcă îţi jur că ăsta e adevăratul adevăr veritabil.

— Castelul e închis, arătaţi-mi actele! îi prezint cartea de vizită profesională.

— Aha, eşti unul de-ăia! remarcă el.

Notează că prefer chestia asta formulei „eşti una de-alea”.

— De când e închis castelul? îl întreb.

— Se împlinesc doi ani. Au apărut probleme de succesiune după la moartea domnului conte.

— Eşti de prin partea locului, bineînţeles?

— O, da, cel puţin de pe vremea Cruciadelor, glumeşte insul.

— Pe semne că ai urmărit povestea cu crima, nu?

— Toată lumea din ţinut a urmărit-o; foarte tristă poveste. Domnul conte era un erudiţios. Nu ieşea dintre cărţile lui decât ca să facă gimnastică. Spunea că în corpul sănătos înfloresc gândurile frumoase; era deviza lui. Şi adaugă:

— Ceea ce se potriveşte cu ce spuneai dumneata cu câteva paragrafe mai sus.

După această porţie de suprarealism, mă consacru anchetei.

— Scumpe prietene, o cunoşti pe doamna de colea, din fotografie?

Degetele lui groase şi neîndemânatice înhaţă cartonul. Şi paznicul o vizionează pe femeia brunetă, cu cărare pe mijloc. Omul nu ezită.

— E doamna de Mouillechaglate[10], ne asigură. Tresar.

— Romanciera?

— Nu ştiu dacă-i romancieră, tot ce ştiu e că scrie cărţi, răspunde demnul personaj.

Va să zică, e vorba chiar de Sidonie de Mouillechaglate, autoarea scandalosului opuscul „Sictir, că eşti retro, Satana[11]”. Am văzut de mai multe ori fotografii de-ale ei în rubricile consacrate cărţilor; cum se face oare că poza trasă de Clovis Mayençon nu m-a frapat? Trebuie să spun că însă că genul ăsta de bucoavnă nu se află în topul preocupărilor mele.

— Locuieşte în regiune?

Paznicul velurat, caschetat, jambierizat, puşcăliu îşi umezeşte degetul cel mai lung, de parcă s-ar pregăti să-l vâre într-un receptacul recalcitrant, şi în cele din urmă îl ardică direct spre sud.

— Mouillechaglate se află la o leghe şi jumătate de aici, ne dezvăluie protectorul iepurilor solognoţi. Mergeţi

---

10 *Mouille,* „udă”; *chaglate* (arg.), „sexul femeii” (n. tr.).

11 În original, *„Va, tu es retro, Satanas",* parafrază la celebra formulă *„Vade retro, Satana*”, „înapoi, Satana” (n. tr.).

pe şoseaua departamentală vreo mie şi cinci sute de metri, apoi o luaţi pe vicinalul din stânga.

Îi mulţumesc.

— Adică miroase a ceva anchetă în legătură cu crima? întreabă paznicul.

Devin grav.

— Domnule, îi zic, mi se pare că ai depus jurământul, nu-i aşa? Ei bine, şi eu.

Cel mai mare dintre cei doi câini de vânătoare destupă anusul bietului Pinaud, pe care îl obstruase cu trufa, aşa că pornim la cucerirea adevărului.

*

* * *

Castelul Mouillechaglate nu are nimic opulent. De dimensiuni modeste, reparat cu gust, încântă ochiul vizitatorului. Brazde cu trandafiri îl înconjoară, dispune de un iaz delicat, în formă de pată de cerneală pe o sugativă pestriţă, şi există chiar o mulţime de oi albe care pasc în imediata vecinătate. Atât de albe şi delicate, încât te uiţi la ele de două ori, la te asiguri că nu poartă în jurul gâtului câte o panglică roz, ca în tablouaşele destinate saloanelor burgheze şi care o reprezintă pe Marie-Antoinette jucându-se de-a păstoriţa, nătăntoala naibii, în loc să se ocupe de bunul popor al Franţei.

Un Rolls alb, decapotabil, e pus la adăpost niţel mai la o parte, într-un parking presărat cu pietriş roz. Simţi la iuţeală că proprietarii hogeacului aici de faţă au teşchereaua barosană şi dispun cel puţin de mijloacele de a o face să crească şi mai şi, ceea ce înseamnă acelaşi lucru şi chiar mai abitir.

Îmi aranjez muia şi pornesc spre cocioabă, urmat de mister Fosilă şi Ciocan. Abia apuc să pun primul picior pe prima treaptă că auzim neşte ţâpurituri. Un dialog haios, punctat de zgomot de vase sparte (Zgomotul şi Furia, ţin

să te anunţ), are loc.

Un glas de femeie răspunde unui glas de bărbat. Şi dumnealor îşi spun ceea ce voi avea bucuria de înaltă tensiune de a-ţi relata, nu mai târziu decât acuşica:

— Javră!
— Scroafă!
— Puriu!
— Sifilitică!
— Împuţit!
— Puroi!
— Vomă!
— Cufurească!
— Castrat!
— Gaură!
— Megaprost!
— Subrahat!
— Poponar!
— Poponărească!
— Băligos!
— Hazna!
— Tărăboanţă!
— Pocitanie!
— Minuscul!
— Analfabetă!
— Cârpă de vase!
— Tampon igienic!
— Zero barat!
— Ştoarfă!
— Repetă!
— Ştoarfă!
— Fătălău!
— Găoz neşters!
— Spălătură!
— Apă de bideu!
— Crampă!
— Boarfă păguboasă!

— Repetă!
— Boarfă păguboasă!
— Secătură!
— Muistă!
— Pasiv!
— Ticăloasă!
— Holt!
— Chirac-ianã!
— Pârţ!
— Menopauză!
— Fără-boaşe!
— Diaree verde!
— Necioplit!
— Destrăbălată!
— Spârcâială!
— Catastrofă!
— Pederast!
— Fezandată!
— Umblătoare înfundată!
— Linge-puţă!
— Escroc!
— Crăpătură!
— Trântor!
— Ţăcănită!
— Scopit!
— Pubelă!
— Cataplasmă!
— Mânăreală!
— Alune costelive!
— Scribăloaică!
— Repetă!
— Scribăloaică!
— Debil profund!
— Scribăloaică!
— N-o mai repeta niciodată!
— Scribăloaică lipsită de sintaxă!

— Ce?
— Fără vocabular!
— Ce?
— Fără idei!
— Ce?
— Fără stil!
— Ce?
— Fără tiraje!
— Ce?
— Fără cititori!
— Ce?
— Fără editori!
— Mincinos!
— Şase manuscrise refuzate!
— Te urăsc!
— Fac ceva pe tine!
— Mă ucizi!
— Crapă!
— Te blestem!
— Mersi!
— Adio!
— Adio!
— Totul s-a sfârşit!
— În sfârşit!
— Încetez!
— Daaa!
— Mă exciţi!
— Şi tu pe mine!
— Nu-i adevărat!
— Mă încoţopenesc!
— Mincinos!
— Uite ici!
— Drace!
— Dacă nici asta nu-i coadă…
— O vreau!
— Suflecă-ţi poalele!

— Poftim!
— În picioare!
— Proptită cu coatele de pian!
— Fii atentă să nu mi se închidă capacul peste podoabe!
— Dă-i bice!
— Oh, şterfelino!
— A, ce bine e!
— Ia-o, iapă ce eşti!
— Te-ai învârtoşat ca un măgar, Adolphe!
— Şi tu ai o văgăună cât un portal de biserică!
— Adolphe!
— Sidonie!
— Scumpo!
— Te iubesc!
— Şi eu!
— Ah, ce frumoasă eşti!
— Mai binişor, că mă desfunzi!
— Na, mortăciune împuţită!
— Ce-ai zis?
— Mortăciune împuţită!
— Aşa da, înţelesesem altceva! Spune-mi vorbe dulci!
— Nenorocito!
— Mai vreau!
— Căzătură!
— Da!
— Târâtură!
— Continuă!
— Suge-negrotei!
— Daaa, o da, o da, dar nu fi rasist, Adolphe!
— Grozav ţi-ar mai plăcea să fii spintecată de nişte cărători de piane!
— Fireşte!
— Ai vrea să goleşti lapţii unui regiment de khmeri roşii!
— Auauau, ce bine mă cunoşti, Adolphe!

— Ţi-ar trebui un cazac şi armăsarul lui!

— Bineînţeles!

— O gorilă!

— Se înţelege de la sine, Adolphe!

— Turnul din Pisa!

— Mă copleşeşti, Adolphe! Cuvintele tale mă fac să-mi pierd capul!

După care cei doi o mâlcesc.

Ne-am instalat în vastul antreu, mobilat cochet cu cioace Ludovic Filipăşeşti.

O pereche de servitori s-a lipit de uşile cu geamuri care dau spre salon.

Îţi datorez, în acest punct al acţiunii, precizarea (de vreme ce ai plătit pentru cartea de faţă ori un îndrăgostit de lecturile bune ţi-a împrumutat-o) că, la începutul scenei, cei doi protagonişti spărgeau o puzderie de chestii. În medie, la fiece patru sau cinci replici, câte un obiect se prefăceau în ţăndări, alcătuind un fond sonor potopului de insulte atât de amabil încheiat.

Sclavul mascul este înarmat cu un bloc-notes, iar sclava enumeră pagubele. Se exprimă cu gravitate, dar pe un ton rutinier, ca şi cum ar proceda la un inventar, iar tovarăşul ei repetă, notând.

— Statuetă de Sèvres, reprezentându-i pe Diana şi Amor. Da, am ceva de rezervă…

Bloinnngggg! Ea anunţă:

— Lampa cu braţ, stil Napoleon III! El repetă:

— Lampa cu braţ Napoleon III – stoc epuizat. Să fie înlocuită cu un felinar de procesiune, model 64 bis.

Şi tot aşa.

Apoi, când domnul şi doamna se reconciliază, proptindu-se în pian (care, având în vedere împrejurările, îi doresc să fie cu coadă), servii încetează să facă procesul-verbal, ca să se întoarcă spre noi, ăştialalţi doi, foarte descumpăniţi cum suntem.

— Ce doresc domnii?

— Am vrea să vorbim cu doamna Mouillechaglate, răspund destul de peremptoriu încât să fiu luat în serios.

Trebuie să-ţi povestesc că servantul are fundul dolofan, e tinerel, piţigăiat, drăgălaş. Seamănă cu Sim – acelaşi cap de spărgător de nuci, din lemn sculptat; aceiaşi ochi prompţi, de culoarea funinginei, ştii? Apropo de expresia *ştii*, vreau să-ţi spun în ce hal mă calcă pe gogoloaie ăia cu reclamele de la radio. Imediat ce un nenică descoperă vreo şmecherie, o mulţime de nătăntoli dau buzna peste găselniţa lui. De aci înainte, nu ţi se mai poate lăuda un produs fără ca predicatorul sau predicatoarea să adauge, dându-şi importanţă: „Ştiţi, cum acest mic truc sau această mică cioacă”, după caz. Un tip a inventat cel dintâi formula de adresare – şi trosc! ceilalţi o înfulecă pe nemestecate. „Ştiţi, cu moştroflonţul auriu”. „Ştiţi, eu trandafiraşul albastru”. Eu, Antonio, sunt: „Ştiţi, cu splendida unealtă de mare randament”. Sau „Ştiţi, tipul care sodomizează din toată inima!”, ba chiar: „Ştiţi, tipul căruia îi e lehamite de toate tertipurile voastre de rahat, de voi toţi, grămadă de gândaci de bucătărie, grămadă de îngrămădiţi, grămadă de minusculi. Fezandaţi, sărăntoci, bolnăvicioşi, fals bizari, plini de duhori, cadaverabili, decoraţi, preşedinţi, putrescibili, endemici, vicleni, bombănitori, negânditori, flecari, pleavă, subrahaţi, invertiţi, puţe chiorâşe, poltroni, nevertebraţi, delatori, emfatici, dezolanţi, manufacturaţi, contribuabili, tembeli, halitori, diareici, fotograficatori, meschini, relicve, membre cangrenate, fese plate, găozari, găozaşi, găoazanţi, găozabili. Ad libitum.

Aşadar îl anunţ pe Sim, valetul, că am dori să purtăm o discuţie cu doamna; pardon, cu madama. El adoptă un aer îndurerat.

— Doamna e în conferinţă.

— Aşa îi zice acuma, răspund, fiindcă tocmai încasează o frichineală prin budigăi; dar şi noi cunoaştem

ce-i viaţa, deci ne păzim să îi întrerupem coitul, ştiind prea bine, din experienţă, ce grea încercare pentru sistemul glandular este să fii întrerupt în cursul orgasmului.

Omul face o strâmbătură aprobatoare, ca să arate că ne apreciază înţelegerea.

— Dacă nu comit o indiscreţie, copularea domnului cu doamna ţine multă vreme?

Valetul clatină din cap.

— În general, doamna termină rapid, ca majoritatea nimfomanelor, domnul însă, dimpotrivă, nu are ejacularea promptă. Doamna, care e foarte cooperantă, îl suportă totuşi, până la sfârşitul îmbrăţişării. Femeile au spirit de sacrificiu. În căsnicia mea, lucrurile stau tocmai invers: eu juisez iute iar Martine, soţia mea, se desparte de membrul meu fără a cunoaşte vreodată extazul, ceea ce îmi dă aprige remuşcări. Dar ce să fac? Fireşte, încerc să o despăgubesc cumva, făcându-i înainte o linguşeală, dar vai, scumpe domn, ca să fiu sincer, plăcerea trebuie să ia naştere din euforia acuplării. Când eram tânăr, lucrurile mergeau mai bine, fiindcă reuşeam să trag două serii la rând, fără să scap nutul din feder[12]; dar trecerea anilor neutralizează, vai, asemenea performanţe. Dacă v-aş spune că, la nici cincizeci de ani, încep să mă încoţopenesc moale? În fine, moale e o exagerare, să zicem că sexul meu nu mai are aceeaşi impetuozitate, necesită solicitări prealabile, o anumită punere în condiţie. Şi o dată ajuns în dispozitiv, nu-ţi mai poţi îngădui să pierzi vremea, în niciun caz. Apelurile telefonice, de pildă, au ajuns neiertătoare. Trebuie să joc „imediat sau niciodată” şi totuşi, domnule, totuşi, când eram în vremea mea, mi se întâmpla să o pun cu bucătăreasa – care pe atunci nu era Martine – şi să fiu întrerupt de soneria patronilor, să merg să aflu despre ce e

12 *Nut și feder* = sistem de îmbinare a două piese (din lemn) care constă în introducerea unei proeminențe fasonate, aflată pe una din fețele primei piese, în ulucul de pe fața corespunzătoare a celei de-a doua piese.

vorba, apoi să fac ceaiul şi să-l servesc, toate astea fără a mă descoţopeni nici cât negru sub unghie. Şi mă întorceam să o compostez fără greş pe maica Marthe, boarfa aia grăsană. Dacă aţi şti, domnule, îmi amintesc de o coţăială întreruptă de trei ori la rând. Începusem să o percutez pe Camille, când – soneria. Doamna era capricioasă, o rusoaică albă, realizaţi genul? Mă întorc la trebuşoara mea; din nou soneria. Şi pentru flecuşteţe: să-i dau doamnei un flacon cu săruri, care, vă rog să notaţi, se afla la cincizeci de centimetri de mâna ei. Ştiţi, ruşii albi sunt învăţaţi cu asta. Simpatici în genul lor, băgaţi de seamă. Dar atât de tiranici. De nevoie! Pentru ei, tirania face parte dintre artele nobile. În sfârşit, acum aproape că au dispărut. Propriii lor copii au devenit comunişti, prin reacţie. Mi se pare că de la ruşii albi mi se trage ejacularea precoce, domnule. Teama de sonerie, în timp ce o trăgeam pe madam Marthe. Ochii în patru! Obsesia că trebuie să mă despuţez în plin zbor. Asemenea chinuri îţi îmbrâncesc şalele. Te exerciţi în graba mare. Preiei şi expediezi din voleu. Şi pe urmă chestia se preface în obişnuinţă. Îmbrăţişările voastre ajung de o scurtime constantă. Degeaba îţi spui, în vremea asta, lucruri triste, degeaba te dai de ceasul morţii în chestie de autocontrol ori te gândeşti la Franţa – nimic nu dă rezultate. Slobozul, domnule, nu se supune de niciun fel.

Deodată răsună un ţipăt sfâşietor, ca o sirenă de ceaţă pe coastele îndepărtate din Saint-Pierre et Michelon.

— S-a gătat treaba! anunţă servitorul. Ăsta e domnul care se scapă. Doamna juisează silenţios, dar domnul e gură bogată. Nu se poate împiedica să se exteriorizeze. Şi încă se mai abţine; cu un mult timp în urmă, nu se oprea din zbierat nici în toiul frichinitului.

Uşa se deschide cu repeziciune. Sidonie de Mouillechaglate dă buzna afară. E chiar ea, cu pieptănătura din fotografei. Are fustele suflecate în brâu, deci fesele şi sexul la vedere, şi tropăie către scară fără să

ne acorde atenţie.

— Iute, iute! şopteşte.

— Abluţiunile, ne încredinţează cameristul. Totdeauna doamna dă dovadă de o vie repulsie „după”. Gândiţi-vă că, de o bună bucată de vreme, nu s-a mai concentrat; aşa că dezgustul intervine fatalmente. Sunt atât de delicate chestiile amorului, totul se bazează pe nimicuri. Luaţi slobozul de exemplu, domnule; în ce măsură poate fi obiectul celei mai lacome dorinţe şi al celei mai aprige repulsii din partea aceleiaşi persoane. Simplă problemă de moment. Suntem jucăriile momentului, conchide filosoful domestic.

Mă benoclez în salon. Domnul de Mouillechaglate e ocupat să-şi spele coada în apa unde au stat trandafirii, după ce – înţeleaptă precauţie – a pus pe pian florile spinoase.

Domnul de Mouillechaglate e un tip bizar, mai bătrân decât îi e vârsta, indiferent de vârstă; înalt, un pic adus de spate, cu părul tuns perie, ceea ce îi conferă părţii de sus a tărtăcuţei imaginea unui fier de călcat pus invers. Are nasul generalului Massu, urechile extrem de depărtate, un uşor bot-de-iepure, privirea foarte grea.

Poartă un costum de vânătoare ca al boiernaşilor, jerpelit cum îi şade bine unui ţăran care-şi ţine rangul. Pantalonii îi stau încă armonică peste ghetele cu şireturi groase, de piele.

După ce şi-a spălat pe îndelete tirbuşonul, îl şterge cu perdelele de satin de la ferestre, pârţâie îmbelşugat şi-şi trage pe îndelete nădragii.

Atunci cele două slugi încep să adune, cu făraşele şi măturici, numeroasele cioburi împrăştiate. Lucrează repede, ca nişte oameni cu experienţă, obişnuiţi să escamoteze dărâmăturile stăpânilor. Ai zice că sunt nişte maşinişti de circ, care ştiu foarte bine să înlocuiască accesoriile numărului terminat cu cele ale numărului ce urmează.

Sidonie de Mouilechaglate apare din nou, primăvăratică, veselă, decentă. De data asta, ne observă şi un zâmbet de o mare curtoazie o înfrumuseţează. E o doamnă cu alură romantică, mai mult decât deloc urâtă, fără ca totuşi să fie cu adevărat frumoasă. S-a îmbrăcat în tonuri de flori de Parma şi s-a parfumat cu violete, ca să-şi completeze ţinuta.

— Domnii? se interesează.

Îi prezint cartea de vizită copoiască. Ceea ce nu o emoţionează.

— Da? întreabă cu simplitate.

— Doamnă, am dori tare mult să purtăm o convorbire cu dumneavoastră între patru ochi. E cu putinţă?

— Dar desigur! Intraţi.

Şi ne împinge în salonul unde soţul ei termină să se încheie la şliţ.

— Cară-te de aici, nătărăule, i se adresează bărbatului. Sunt cu nişte ziarişti.

Castelanul ne salută cu un curtenitor: „Încântat să vă primesc”, apoi îşi întinde dextra care, cu trei secole mai înainte, ştergea de praf bulendrele regilor.

— Adolphe Mouillechaglate, se prezintă.

— Li se fâlfâie, declară soţia, băieţii ăştia vin pentru mine şi nu pentru dumneata, nătăntolule.

Conştient de temeinicia spuselor ei, Mouillechaglate se retrage. Servitorii de asemenea. Uşa se închide.

De-ai vedea-o pe Sidonie fâţâindu-se prin salonul Ludovic Cutare, ai lua-o cu adevărat drept George Sand. De altfel, un portret de-al lui Chopin, cu dedicaţie, tronează pe pian.

— Ei bine, iată-ne liniştiţi, domnilor, vă ascult.

— Doamnă, zic, un supliment de anchetă a fost ordonat cu privire la afacerea de Bruyère.

Ea zâmbeşte.

— Să fie într-un ceas bun!

— De ce? întreb cu însufleţire.

— Fiindcă dintotdeauna am crezut că tembelul de Alacont nu este asasinul. Am citit întreaga operă a Agathei Christie, scumpe domn, şi am aflat de acolo că, atunci când un suspect pare prea vinovat, e inocent. Mare chestie cărţile lui lady Christie, credeţi-mă. Cel puţin acolo, la voi, la poliţie, vă obligă să le citiţi? Pun pariu că nu. Cunosc eu bine delăsarea franţuzească! Şi totuşi, şi totuşi ce de informaţii aţi găsi în ele! Ştia totul scumpa bătrână. Nimic din ce privea socotelile poliţieneşti nu-i era străin.

Îşi bate cu palma cutele rochiei ţărăneşti (de lux). De câtva timp, îl scrutează pe Pinaud cu o atenţie devorantă, ceea ce o intimidează pe buna mea halteră egală[13].

— Ia spune, nu cumva eşti din neamul Manivail du Treuil de la Margèle[14]?

— Ei bine, hm, eu, adică… evită să infirme Beşleagă.

— Aş fi jurat! tropăie Sidonie de Mouillechaglate. Ştii după ce te-am recunoscut? După lobul urechii. Din câte ştiu eu, numai alde Manivail du Treuil de la Margèle au lobul scobit, cu un mic defect de pigmentaţie în centru. E ca o semnătură. Eşti cumva descendent al ramurii mai tinere?

— Ei bine, la drept vorbind…

— Ştiam eu! strigă doamna de Mouillechaglate. Vezi, prietene, un simţ de observaţie ca acesta al meu nu există decât într-un singur exemplar. Să-ţi spun de unde am ghicit? După cele două pete cafenii de pe faţa interioară a degetelor dumitale arătător şi mijlociu de la mâna dreaptă. În privinţa asta nu-i nicio îndoială. Gaëtan, bunicul lui Alcide, le avea şi el.

Pinuche îşi examinează degetele incriminate, îngălbenite de nociva nicotină a chiştoacelor pe care le fumează.

---

13 Deşi *alter ego* este masculin, îmi convine să-l trântesc la feminin, în cinstea bătrânei mele tăgârţe (n.a.).

14 *Manivelle du treui lde la margelle,* „manivela troliului de pe marginea fântânii” (n.tr.).

— Ştii, sper, că suntem veri la a doua generaţie?

— A, chm, chm, într-adevăr? se făleşte Taicamare.

— La naiba, gândeşte-te puţin, continuă gazda noastră; tatăl dumitale, baronul Alfred, era văr primar cu regretata mea bunică, Pulchérie du Carreau du Temple[15], născută Bellemotte de la Fourre[16]; în concluzie: suntem născuţi din veri. Vino să mă îmbrăţişezi, vere!

Pinuche îşi scoate din gură chiştocul, îl instalează după ureche, ca un băcan, şi-şi dă jos pălăria devastată de vârstă şi de intemperii, ceea ce provoacă o aversă de mătreaţă pe covorul pătat de slobozuri. Roşind, bâţâindu-se pe papainoage, se apropie de neobişnuita sa rudă, atât de miraculos regăsită, şi o pupă pe frunte.

— Mai mult de-atâta, nătărăule! protestează scriitoarea, înhăţându-l de ceafă pe Pinuche.

Îi trage un magistral sărut aristocratic, tirbuşonându-l cu limba, ceea ce îl devertebrează pe nefericit, apoi îl lasă din braţe la fel de brusc pe cât îl apucase. Moş Pinaud cade simultan pe târtiţă şi pe covorul selgiucid (din secolul XIII). Îl ajut să se ridice. Zăpăcit, dumnealui calcă pe propria-i găină, care a văzut altele şi mai şi. Vrând să-i redea vechea formă lipiei astfel obţinute, o frământă cu atâta neîndemânare, încât viteaza pălărie se pomeneşte întoarsă pe dos, cu fâşia de piele în exterior – umilă coroană, tencuită cu mătreaţă.

Cu madam Mouillechaglate, interogatoriile nu sunt deloc lesnicioase.

— Doamnă, încep eu, dornic să ajung la subiect. Doamna însă scoate un ţipăt ascuţit şi sare de pe scaun. Iată că-şi scoate la iuţeală corsajul, apoi sutienul. Izbucneşte[17] un puternic miros de pârleală.

Febrilizată, Sidonie geme, sughiţă şi altele…

---

15 „Dală de templu" (n. tr.).

16 *Motte,* „movilă, muşuroi"; *fourrer,* „a poseda sexual" (n. tr.).

17 Spun că izbucneşte fiindcă este, într-adevăr, foarte puternic (n. a.).

Posedă o pereche de piepţi superbi şi generoşi, mari şi tari, ţâţiformi, supraabundenţi, bine profilaţi şi care se aruncă în faţă, în întâmpinarea amorului.

O roşeaţă îi marchează admirabilul sân drept fără alt echivalent decât sânul stâng. Ceva ce se lipise acolo cade pe covorul de secol XIII. E vorba de chiştocul lui Pinaud care, în cursul efuziunilor vereşti, a alunecat în decolteul doamnei. El, scârnavul, clisosul, incandescentul a ioanadarcat-o pe castelană.

Autor indirect al pagubei, Pinuche îşi propune să o repare. Dă asigurări că saliva e o terapeutică valabilă în asemenea cazuri de arsură. Şi, fără a aştepta vreun răspuns, scumpul Dezghiocat începe să ungă cu suszisa combinaţie sânul îndurerat, de o manieră foarte sugătoare. Ilustrul descendent al neamului lui Manivail du Treuil du Margèle linge neostoit. Sidonie nu găseşte că metoda ar fi arhaică. Zice că vechile leacuri băbeşti sunt adeseori cele mai bune. Baronul Bălăbăneală face să-i funcţioneze mucoasele care mai de care. Ca să adere mai abitir, îşi ţine de talie verişoara şi-i frământă fremătător neînfrânatul dindărăt. Doamna se dă în vânt după tratament, gemetele ei schimbându-şi intonaţia.

Iar messire Mandea începe să se sastisească de aceste flencăneli tembele, haios de povestit dar nasol de îndurat. Aşa că reverendul Tantonio sună din nou chemarea la ordine. Ce naiba, doar n-am venit aici să lingem alăptătoarele doamnei de! Nici să ni se povestească viaţa sexuală a cameristului, ce dracu'!

De aceea comisarul strigă că ajunge! Destul cu înverişorelile scoase la iveală, cu efuziunile grandilocvente, cu remediile pe bază de bale de moşneag hodorogit.

Ne întoarcem la lucrurile serioase.

— În calitate de vecină trebuie că l-aţi cunoscut pe răposatul domn de Bruyère? întreb.

Ea izbucneşte în râs.

— Dacă l-am cunoscut? Ce mai întrebare! Păi îl ciocuiam, în pădure, în toate săptămânile. La vârsta lui, se mai dădea în vânt doar după aşa ceva. Şi eu mă înnebuneam după mirosul de piele şi cal degajat de pantalonii lui. Un miros războinic, pricepi? În zilele noastre, adevăratele mirosuri se pierd. Nu ne mai definim decât prin deodorante chimice. Puah! Dacă vrei să ştii, plăcerile ciocuielii dispar în valurile igienei corporale. Te apuci să sugi un muncitor portughez, în speranţa că pute a ţap; zexe: miroase a săpun. Arabii? La fel. Curaţi! Ah, ce urât cuvânt! O consecinţă a civilizaţiei. Să fie vaccinaţi sunt foarte de acord – dar să-i înveţe să se spele înseamnă sfârşitul unui folclor. Anonimatul unui ciomăgel e calamitatea de care omenirea nu a devenit conştientă încă şi care e pe cale să distrugă un anumit aspect al dragostei. Ce va deveni iubirea, cu o felaţie standardizată? Era indispensabil ca bărbatul să miroasă a bărbat şi nu a Cadum. Eu una, domnule comisar, sunt o femeie senzuală. Nu mi-e ruşine cu instinctele mele. Eu pisicii îi spun pisică şi ciocuielii ciocuială. Înainte de orice, libertatea înseamnă aşa ceva. Bine, să trecem. La urma urmei nu reprezint Mişcarea pentru Eliberarea Femeilor. Libertatea nu se poate împlini decât în individualism. Să te grupezi ca să fii liberă înseamnă deja un început de pierdere a libertăţii, dacă mă fac bine înţeleasă? Perfect. Aşadar, fiind de o mare senzualitate, ador felaţia. Dar ce vreţi să iau în gură? Să ling apă de colonie? Mersi frumos! Hai să luăm un exemplu: dumneata. Nu tresări. Eşti băiat frumos, dragul meu. Da, da. Şi pun pariu că trebuie să fii bun partener la pat. Dar îţi închipui vreo clipă că simt cea mai mică dorinţă să te ciocuiesc? Nici vorbă! Abia ai ieşit din spumantul de baie, comisare. Târăşti după dumneata mirozne de OBAO sau nu mai ştiu ce parfum de pin de Landes ori lămâie verde. Pe scurt, comisare, marafetul dumitale şi-a pierdut astfel cea dintâi calitate, aceea de a degaja efluvii animalice. A devenit un moştroflonţ aseptizat, iartă-mă că

ţi-o spun. Făcăleţ în celofan. Aş prefera să-l ciocuiesc pe amabilul meu văr aici prezent, care e limpede că nu-şi surmenează baia. Dacă stau să mă gândesc, ultima mea ciocuială delectabilă a avut loc tocmai acum o lună, îţi dai seama? Beneficiarul a fost un italian, şofer de taxi. Când m-am aşezat în maşina lui G 7, am intrat îndată în alertă: mirosea a menajerie. Imediat i-am propus acea clipă de fericire. Am trecut prin toate chinurile imaginabile până să-l fac să accepte; un italian din Sud, îţi dai seama! Patru puştani şi încă unul pe drum. Sunt virtuoşi până peste poate oamenii ăştia. Carnetul de partid le e plin de imagini religioase. A trebuit să-l îndemn să lase contorul în mers în timpul operaţiunii. Era pentru prima oară când i se întâmpla una ca asta! Prima lui ciocuială, comisare. Nici nu ştia că aşa ceva există, scumpul de el.

— E pasionant, doamnă, i-o tai, dar aş vrea să ne întoarcem la Clotaire de Bruyère. L-aţi făcut fericit în ziua asasinării sale?

Ea mă priveşte, cu ochii şi buzele rotunde.

— Ce zi era când a fost omorât?

— Duminică, 4 aprilie 1976.

— Atunci nu, duminica n-o fac niciodată.

— Din sentimente religioase?

— Ce tot spui? Pur şi simplu, în fiecare duminică ne vin în vizită prietenii de la Paris, aşa că nu sunt disponibilă.

Scot din buzunar fotografia.

— Vă amintiţi să fi fost fotografiaţi, domnul de Bruyère şi dumneavoastră, în timpul uneia dintre întâlnirile din pădure?

— Da, de către un omuleţ care semăna cu piticii din Albă ca Zăpada. Chestia cea mai nostimă e că, după câte mi se părea, nici nu ne văzuse.

— Dar obiectivul lui v-a văzut.

Şi-i arăt clişeul. Ea îl priveşte, se înduioşează.

— Scumpul de Clotaire! Ia te uită, nici măcar nu mă

ciufulisem!

— Vreţi să întoarceţi fotografia, vă rog?

Se supune. Citeşte data indicată pe dosul imaginii.

— De bună seamă, e o greşeală! afirmă, fără să se fâstâcească, Sidonie de Mouillechaglate.

— Totuşi micuţul fotograf e categoric.

— Până şi un om categoric se poate înşela asupra datei, nu? obiectează cu blândeţe verişoara lui Pinuche. Eroarea e de 24 de ore, prietene. Fotografia asta a fost făcută sâmbătă după-amiază, ţi-o spun şi eu categoric.

ANCHETĂ CU ORICE CHETĂ

Trece un timp.

Doamna ne porunceşte să tăcem, cu un gest imprecis, totuşi peremptoriu (o să-ţi arăt cum se execută, fără a-ţi luxa încheietura mâinii, un gest imprecis şi totuşi peremptoriu, ca pentru masturbarea inversată).

— Haideţi să vă arăt ceva, spune apoi, cu glas atât de jos, încât suntem nevoiţi să ne întindem pe pardoseală ca să îl captăm.

Se descalţă şi se apropie de uşiţa din fund, ce dă spre dependinţe. Şi o deschide dintr-o fulgerare cameleonească. Bătrânul său gagiu, domnul de Mouillechaglate, care şedea ghemuit de cealaltă parte, dă nas în nas cu noi, deosebit de ridicol în postura aceasta de nevoiaş turc.

— Astmul te trădează, Adolphe, rosteşte doamna, pe un ton şfichiuitor ca o lovitură de cravaşă peste o cizmă.

Apoi către noi, desemnându-l teatral:

— Să vă spun ceva, domnilor: cei din neamul Mouillechaglate descind din Godefroy de Bouillon[18] şi s-au ilustrat, în timpul primei Cruciade, pe lângă apărătorul Sfântului Mormânt; mai târziu, au participat la războiul din Olanda, sub Ludovic XIV cel Mare, iar după aceea cardinalul de Fleury a ţinut seama de influenţa exercitată de un Mouillechaglate la încheierea războiului de succesiune din Polonia. Coborând de-a lungul secolelor,

18 *Bouillon,* „fiertură, bulion, supă" (n. tr).

găsim un eroic Mouillechaglate la asediul Sedanului iar colonelul Agénor de Mouillechaglate, tatăl nătărăului de colea, a fost ucis la Chemin des Dames. Toate acestea – eroicele pagini de istorie, arborele genealogic strălucit, zămislitor al unor fructe de aur – ca să se ajungă la ce? La un Mouillechaglate care ascultă pe la uşi. O, Godefroy IV, zis de Bouillon, răsuceşte-te în mormânt! Ori ieşi de acolo ca să vii să contempli ce a mai rămas din înaltul tău neam! Priveşte excrementţialul rezultat al familiei tale, iremediabila lui consecinţă. Plângi, Godefroy; o, rege al Ierusalimului, o, duce de Basse-Lorraine, desfă cutele linţoliului tău şi vezi decăderea seminţei tale, tu care i-ai învins pe egipteni la Ascalon.

Ultragiat, rânjitor, Mouillechaglate s-a ridicat în picioare.

— Tacă-ţi fleanca, târâtură! spune cu dispreţ.

— Slugoiule!

— Mânjeală!

— Ştergător de picioare!

Fac un pas înainte, agitând batista asemeni unui plenipotenţiar între două armate duşmane.

— Stooop! urlu.

Atunci omul tuns perie adoptă aerul cel mai chiondorâş şi glasul cel mai onctuos, ca să şoptească:

— Târfa asta te minte, comisare. Duminică 4 aprilie n-am primit nicio vizită, pentru bunul motiv că în zilele precedente se petrecuse la castel un început de incendiu, iar camerele de primire erau în refacere. Lucrările au durat două luni încheiate. Pot adăuga că duminică 4 aprilie, această boarfă infamă, această ciochistă înnăscută, această mai puţin decât ea însăşi a fost plecată o mare parte a după-amiezii, cu maşina Méhari a dumneaei, pretinzând că se plimbă prin pădure. Amatoare de tufişuri, cum zice ea? Cucubau! De coţăială, comisare! Ciocul şi norocul! Părerea mea e că morfoleşte paznicii de vânătoare. Doamna suge plebei, aţi auzit-o ca şi mine;

chiar mai bine ca mine, fiindcă eu eram în dosul uşii. Un taxist italian! Dar ce tot spun: un italian din sud! Te-ai uitat pe o hartă unde se află sudul Italiei, comisare? Începând cu Sicilia; mai faci un pas şi iată-te în Tunisia, printre musulmani. Nu v-a mărturisit putregaiul ăsta că a supt arabi? Femeia unui descendent al lui Godefroy de Bouillon, mort otrăvit de un necredincios, scumpul martir. O Mouillechaglate să ciocuiască un semit! O repudiez! Divorţul nu e recunoscut în neamul Mouillechaglate, dar anularea căsătoriei de către Roma da. Telefonez îndată acolo. Cu atât mai mult cu cât Ioan-Paul II nu pare deloc un Papă-lapte. O fi polonez, nu zic ba, dar la el biserica e biserică, ai? Degetul cel mic pe şiragul de mătănii. Nu cumva ai asupra dumitale numărul lui de telefon privat, comisare? Nu-i nimic, o să-l cer de la Informaţii şi chiar de la Informaţii Generale, dacă la celelalte lipseşte. Aşa că doamna se va putea întoarce la bordelul natal. Am momente, comisare, când ştii la ce mă aştept din partea ei? La sifilis. De cel adevărat, şancru tare. După fiecare partidă, mă întreb dacă de data asta n-am păţit-o. Îmi petrec viaţa examinându-mi instrumentul, comisare. Îl scrutez aşa cum o mamă din insula Sein scrutează orizontul pe vreme rea. Mă aştept să văd crescându-mi bubiţe, ba chiar buboaie, plăgi – pe scurt acele inflamaţii sau umflături infame care dezonorează atributele unui bărbat. Eu unul ştiu ce înseamnă suspensul, comisare. Suspensul e de fiecare dată când urinez! O puteţi aresta, ea l-a ucis pe Clotaire. Faptul că v-a minţit spune multe despre vinovăţia ei. Ştoarfă şi ucigaşă, nu m-a cruţat de nicio ruşine. Îi voi pune pe servitori să-i pregătească o valijoară pentru puşcărie unde, după câte mi s-a spus, nopţile sunt răcoroase. Şi pleacă.

*

* * *

— Un răspuns? mă adresez Sidoniei de Mouillechaglate. Scriitoarea e turbată bine. Umblă de colo până dincolo, frământându-şi degetele. Îi ghiceşti eructaţii interioare, blesteme ce se acumulează.

Oprindu-se brusc în faţa mea, îmi spune:

— N-ar fi trebuit să mă mărit niciodată cu tipul ăsta, comisare. Dacă vrei să ştii, testiculele îi atârnă până la genunchi. În plus, e un incapabil. Eu fac totul aici, girez bunurile, scriu articole, trăiesc pentru amândoi.

Coboară tonul şi, ca să fie auzită, se apropie de mine. Piepţii ei, miraculos salvaţi de la piromaniile vărului, mă ating din abundenţă, ca două cornuri cu acelaşi nume.

— Cine-ţi garantează, comisare, că nu el însuşi l-a omorât pe amicul Clotaire? Gelos cum e pedantul ăsta? Bine, te-a asigurat că am fost în pădure pe 4 aprilie; nu-mi mai aminteam, dar se prea poate să fie adevărat; la urma urmei, nu trăiesc cu un calendar în cap, mi-e prea de ajuns cel în care îmi consemnez periodicităţile; nu mai neg faptul ăsta, m-am înşelat, asta li se întâmplă tuturor şi mai cu seamă celor nevinovaţi. Dar cine-ţi garantează că el, individul ăsta oribil, acru, veninos, sadic nu m-a urmărit? Şi că pe urmă, fierbând de o ranchiună josnică, nu l-a revolverizat pe Bruyère? Atenţie la nuanţe, comisare: eu nu acuz, sugerez. El mă acuză la nimereală, eu mă mărginesc să-ţi obiectez – la urma urmei, nu găina care cotcodăceşte a ouat? Încearcă deci să afli ce a făcut scumpetea asta în după-amiaza de 4 aprilie. Inspiră-te din Agatha Christie, Agatha suverana, geniala, druida romanului poliţist. Cere informaţii de la servitori, de la vecini şi paznici de vânătoare; prăsila asta mişună prin Sologne. Nu există inşi mai băgăcioşi decât el. De nu ştiu câte ori am fost surprinşi asupra faptului, Clotaire şi cu mine, în vreme ce-i trăgeam o ciocuială forestieră, lângă trunchiul vreunui stejar, pe când broaştele de prin iazuri cântau imnuri gregoriene în jurul nostru iar frunzişurile fremătau în vântul dinspre Loara; drăguţ, nu-i aşa,

comisare? Da, am ceva stil, păcat că inşii de la Goncourt nu-şi dau seama de asta; dar de fapt ăia se ocupă de propriile lor cărţi; drama academicienilor e că rămân scriitori. Şi totuşi – ai? Copleşiţi de onoruri cum sunt, ar putea să renunţe a-şi mai conferi unii altora premii. Să-i încoronezi ori să-i faci de ocară pe alţii e de ajuns ca să-ţi trăieşti din plin viaţa profesională; dar nu, spiritul lor de cucerire nu se mulţumeşte cu atât. Când intră în Academie, tipii trag cu ochiul spre Nobel sau trag sfori ca să ajungă miniştri. Orice promovare socială rămâne o simplă treaptă, trebuie să continui să urci. Şi palierul de sfârşit ce înseamnă? Panthéonul? Numele unei străzi? Dumneata ce părere ai?

— Sunt de părere că e surprinzător, doamnă, ca având o întâlnire galantă cu Clotaire de Bruyère, cu câteva clipe înaintea asasinării lui, să nu fi informat despre asta poliţia.

Bum! Duşul i se revarsă în cap, foarte rece, foarte vârtos. Doamna mă priveşte fără ştii ce? Bunăvoinţă. O deranjez, o agasez, e un început de ură în pupilele ei.

— Dar pentru Dumnezeu, comisare, faptul că l-am supt pe domnul de Bruyère înainte de moartea lui nu are nicio importanţă. Mă vedeţi, la curtea cu juri, povestind asta în faţa tuturor cronicarilor din Franţa şi Navara?

— Doamnă, îi răspund, nimeni din lumea asta nu e scutit să spună Adevărul, întreg Adevărul şi nimic alta decât Adevărul.

— Şi totuşi…

— Nu, doamnă, niciun totuşi.

Ne înfruntăm deschis, ochi în ochi, fără să întoarcem privirile. Ea se fleşcăie prima.

— În momentul când a fost luat acest clişeu îi acordaseţi deja lui Bruyère favorurile aşteptate de la dumneavoastră?

— Da, tocmai mă ridicasem.

— Atunci micuţul fotograf v-a tras în poză. Şi pe

urmă?

— Şi-a strâns materialele şi şi-a văzut de drum.

— Şi pe urmă?

— Mi-am luat rămas bun de la Clotaire.

— Imediat?

— Aproape.

— Unde se afla calul lui?

— Legat de creangă joasă a unui copac, la vreo sută de metri. Clotaire s-a îndepărtat de animal ca să nu fie văzut de acesta în cursul... efuziunilor noastre. Pretindea că armăsarul acela are o privire omenească şi-l împiedica să se bucure convenabil.

— Iar maşina dumneavoastră?

— O lăsasem la intersecţia a doua poteci, pe o mică platformă rezervată acestui scop.

— V-aţi întors aici îndată?

— Nu aici, m-am dus a familia Tanva la Cruchalaud[19], la vreo zece kilometri distanţă.

— Eraţi aşteptată acolo?

— La ceai.

— Şi soţul dumneavoastră?

— El nu. Adolphe e urâcios ca un urs.

— Dacă e să dau crezare drăguţelor dumneavoastră predispoziţii, doamnă, acest urs nu se poate plânge că nu e preţuit. La ce oră aţi ajuns la acei vecini?

— Îţi închipui că-mi pot aminti una ca asta?

— Va trebui, totuşi.

— Să spunem că în jurul orelor 16.

— Adică după decesul contelui, fiindcă moartea lui a avut loc între orele 15 şi 16. Cu excepţia fotografului, nu aţi remarcat pe nimeni în acea parte a pădurii, fie înaintea randevuului dumneavoastră, fie după?

— Pe nimeni, dacă nu pun la socoteală un grup de călăreţi sub conducerea unui monitor, înainte de sosirea lui

---

19 *Tant va la cruche à l'eau*, „ulciorul nu merge de multe ori la apă" (n. tr.).

Clotaire. Şarjau în galop, în direcţia Orléans.

— Îl cunoaşteţi pe Gaspard d'Alacont?

— După nume. Clotaire ne vorbea uneori despre el, ca să se plângă. Era un adept al rigorii iar acest membru turbulent al familiei îl împiedica să doarmă.

— Dar nu l-aţi întâlnit niciodată?

— Absolut niciodată. Acestea fiind zise, nu împărtăşeam sentimentele lui Clotaire în privinţa lui. Timpurile evoluează şi e bine ca şi Marile Familii să aibă golanii lor. Ce naiba, plebea nu trebuie să deţină exclusivitatea în materie de delincvenţă!

Fac câţiva paşi melancolici în jurul damezei. Mă plictisesc. Dacă urăsc ceva, atunci sunt interogatorile clasice (exact genul Agaga Christie). Latura „Ce făceaţi în ziua de 4 aprilie 1976 între orele 15 şi 16?" îmi taie avântul. Ai în faţă un individ pe care îl suspectezi şi el ştie asta. Îi pui întrebări încercând să-l înfunzi şi el îţi răspunde ca să te aiurească. Şoarecele şi pisica; oroare. Prefer de o mie de ori să merg drept la ţintă, cap în cap. Fineţurile sunt bune pentru exhibiţionişti. Am colegi care se slobod în nădragi de plăcerea acestor chestii. Eu unul simt în asemenea clipe ceva ce seamănă a ruşine. Găsesc degradantă chestia.

Doamna urmăreşte atent deplasarea mea circulară. Totul e calm în jur. Auzim cântând un cocoş în ogradă. „Vărul" Pinaud du Treuil des Cioacetroace a aţipit în braţele unui fotoliu Ludovic XV-văleu (în aprecierile mele mobiliare, există Ludovic XIV-scârţ, Ludovic XV-văleu, Ludovic XVI-puah, Empire-de-rahat, Carol X-brrrr, Napoleon III-labă).

Îmi pun următoarea întrebare: „Ţăcănita asta să-l fi ucis pe Clotaire de Bruyère?" Mi-o pun cu mâna pe inimă. Răspunsul îmi vine, categoric: „Nu!"

E glasul instinctului, al avântului intern. Nu, nu mi-o pot imagina fulgerând un om. La fel cum nu mi-l închipui pe sărmanul Gaspard pe cale de a-şi revolveriza ruda.

Dar Adolphe Mouillechaglate?

Nu e acelaşi lucru. Tot ce se poate. Are o meclă bună de întreprins orice, inclusiv o acţiune eroică. Poate fi doctorul Petiot, la fel de bine ca şi abatele Pierre. Se numără printre aceia care se păstrează pentru folosul lor personal şi care nu ezită să se pună la contribuţie când estimează că e nevoie. Se joacă de-a smintiţii ca să pară la unison cu scorpia lui, dar la el totul sună fals.

— O ultimă întrebare, doamnă, după care vă voi lăsa în pace. În timpul ultimei dumneavoastră întâlniri (fiindcă sunteţi ultima persoană care l-a văzut pe la Bruyère în viaţă, cu excepţia asasinului) aţi remarcat ceva anormal în purtarea amicului dumneavoastră?

Ea se domoleşte, ca marea vijelie când vine ploicica pe care o ştii. Pitorescul ei lasă loc îngrijorării. Grijă adevărată, de cele ce-ţi prefac fruntea în acordeon.

— Ei bine, nu ştiu dacă fac bine spunându-ţi asta, totuşi am să-ţi spun.

Marchează un punct în frazare.

— Clotaire era preocupat de o cu totul deosebită activitate de traducere ce-i fusese încredinţată.

— De ce fel?

— Un document provenind din China, pe care un ziarist francez îl descoperise în timpul unui reportaj la Pekin. Acest băiat, care făcea parte dintr-o agenţie de presă, îl însoţea acolo pe ministrul nostru de mecanografie. A cumpărat de la un anticar – fiindcă, în ciuda a ceea ce îşi închipuie publicul francez, există anticari în China – un vas extrem de vechi, din epova Pov Kon[20]. Vai, preţioasa ulcică s-a spart în timpul călătoriei de întoarcere şi atunci ziaristul nostru a avut surpriza să descopere un pergament ce fusese ascuns pe fundul vasului, turnându-se ipsos deasupra. Intrigat, a început să caute un traducător iar cercetările l-au dus la şeful de sală dintr-un restauran chinezesc pe care tânărul îl frecventa.

20 *Pauvre con,* „sărman imbecil” (n.tr.).

Omul a fost incapabil să citească textul. Jurnalisul nostru, încăpăţânat, a ajuns în cele din urmă la Clotaire.

Pinaud se sufocă în somn şi scoate de mai multe ori cârâitul unui ambreiaj paradit căruia îi solicităm un marşarier.

— De ce anume acest faimos pergament îl preocupa într-atâta pe domnul de Bruyère? întreb cu sinceritate.

— Mai întâi, explică doamna de Mouillechaglate, fiindcă îi era al naibii de greu să-l traducă; pe urmă, fiindcă mai mulţi corespondenţi anonimi i-au telefonat ca să se intereseze de mersul lucrului.

— Ce înţelegeţi prin corespondenţi anonimi?

— Oameni care îi propuneau mari sume de bani pentru a le acorda exclusivitatea traducerii.

— Şi documentul respectiv la ce se referea?

— Ei bine, după confidenţele lui de Bruyère, era vorba de o descoperire susceptibilă de a schimba faţa întregii lumi. Un fel de armă absolută.

— Şi un asemenea text fusese întocmit într-un dialect pierdut al Chinei?

Sidonie ridică din graţioşii ei umeri.

— Ce să-ţi răspund? Nu ştiu mai mult decât tocmai ţi-am spus.

— V-a destăinuit Bruyère numele ziaristului care descoperise misteriosul pergament?

— Nu; şi, dacă ar fi făcut-o, l-aş fi uitat.

— În momentul când a murit terminase decriptarea lui?

— Nu ştiu.

— Ce s-a întâmplat cu servitorii lui de atunci?

— Ei bine, nu mai avea decât două persoane; o femeie foarte bătrână, Marie Tournelle[21], care cred că-i fusese doică, şi fiul acesteia, Henri, un băiat înalt, cam neghiob, pe jumătate rândaş, pe jumătate grădinar şi camerist de ocazie. De când trăia despărţit de nevasta lui,

21 *Ma ritournelle*, „ritornela mea" (n. tr.).

Clotaire nu mai ieşea din bibliotecă; îşi amenajase o cameră în încăperea alăturată.

Tace şi-l priveşte dormind pe vărul César, care le zâmbeşte îngerilor zburdalnici ce-i populează plăpându-l somn decadent.

— E o fiinţă de o blândeţe drăgălaşă, nu? întreabă arătând spre el.

Şi se apropie pentru ca încetişor, calin, să-i atingă cu o mână de catifea şliţul flasc.

Profit de ocazie ca să pornesc în căutarea lui Adolph. Servitorul mă informează că domnul a plecat val-vârtej, la volanul Rollsului său imaculat (şi înmatriculat), pomenind de avocat şi de divorţ.

— E un gelos? îl întreb pe neaşteptate, în ciuda faptului că nu e decât un valet.

Scumpul nenic zâmbeşte ca un atotcunoscător.

— S-o credeţi dumneavoastră, e întru totul la curent cu fanteziile doamnei. Ştie bine că doamna îi e fidelă şi că, dacă ciocuieşte în stânga şi în dreapta, e o marotă de colecţionar, dar că nu merge mai departe. Doamna pare frivolă, are un limbaj cam slobod, uneori atitudini echivoce, dar doamna este o femeie serioasă. Dacă suge mult, o face doar din lăcomie, dacă nu pur şi simplu din curiozitate.

— Şi domnul?

Valetul adoptă aerul lui cel mai şiret. Şmecheros şi privind pe sub sprâncene, cu înfăţişarea unui geambaş normand care te va pricopsi cu un bătrân cal de povară, asigurându-te că e corcitură de pur-sânge.

— A, domnul! Ehei, domnul! N-aş spune acelaşi lucru despre el. Nu scapă nicio ocazie să-şi bage coada. Hăndrălăul tipic. Mai multe coţăieli în aceeaşi zi nu-l sperie deloc. Frumos pentru vârsta lui, nu? L-am văzut ţepăluidu-le pe nevasta lui, pe a mea şi pe lenjereasă într-o singură după-amiază. Jos pălăria!

— Nu-ţi mai aduci aminte, din întâmplare, ce-a făcut

duminică, 4 aprilie 1976, între orele trei şi patru după-masă?

— O, ba da, domnule. Cred că tocmai îl ucidea pe contele de Bruyère.

AUTOPSIE LA PRIMA VEDERE

Hanul Saint-Hubert, în La Celle-Tontaine, Loiret.

E o clădire-vagon, prelungită cu grajduri dezafectate, care acum servesc drept remize pentru maşini.

Două săli în anfiladă, de mici dimensiuni, dintre care cea mai pricopsită comportă un şemineu din cărămizi, surmontat de o tărtăcuţă de cerb. Pereţii sunt acoperiţi cu o ţesătură indiană obosită, în tonuri cenuşii. Mobilierul e rustic; vase de aramă, convenţionale, sclipesc în penumbră iar ferestrele în carouri mici sunt prevăzute cu perdele lucrate gospodăreşte, în carouri încă şi mai mici.

O patroană tânără şi plângăcioasă, un şef tânăr şi curajos, virilizat de o solidă mustaţă blondă. O chelneriţă dolofană, cu priviri licenţioase.

Ne instalăm, Puţică şi cu mine, şi comandăm un platou cu produse porceşti şi vin roşu şi rece.

Pe urmă îi spunem cârciumăresei plângăcioase cum că al naibii ne-ar plăcea să schimbăm o vorbă cu numitul Henri Tournelle care, conform zvonurilor publice, ar lucra la han.

Persoana căreia mă adresez e o ţâră limfatică, palidă, buhăită pe sub ochi, ca una care a pus-o prea mult fără să-i facă plăcere, a dus-o numai în plăceri fără s-o pună, albumină, şi-a petrecut noaptea fumând, un procentaj monstru de colesterol, a călătorit într-un tren iugoslav, a înfulecat din cale afară de multă brânză topită burgundă, are menstre dureroase, are mamă cartomanţistă, creierul orizontal, o puzderie de sarcini neduse până la capăt, insuficienţă hormonală, şi-a ratat certificatul de studii primare, a luat prea multe somnifere, a prins-o flama, are intenţia de a nu avea intenţii, are trecutul înainte, are viitorul în urmă, un tată alcoolic, canalele lacrimale

obstruate, nu a citit niciodată vreo carte.

Încearcă cu disperare să înţeleagă ce poate împărţi un bărbat ca mine cu un bărbat ca Henri Tournelle, nu reuşeşte, renunţă, îi cere Paulinei, chelneriţa, să se ducă să-l cheme pe Riri. Numita pleacă să-l caute pe numitul. Şeful cu mustaţă se arată cu produsele porceşti. E absolut fericit că există, că se pune la bătaie, că are un han, o nevastă devastată de ceea ce am enumerat cu câteva rânduri mai înainte şi un I în Gault et Millau pe Sologne. Toate cele îi merg mişto, cum spunea atât de drăguţ Madame Paris (contesă de regină a Franţei printr-un efort imaginativ).

Vorbeşte şi trâmbiţează din cornul abundenţei. Spune că porcul lui e cel mai grozav din Sologne, vinul lui cel mai faimos de pe Loara. Bucătăria lui e cea mai căutată pe o rază de două sute de metri împrejur şi alte chestii asemănătoare precum şi alte chestii entuziaste, foarte bucuroase şi tonifiante cât încape. Foarte vesel că a descăpăcit-o pe Madeleine, azi-noapte, în timp ce ea dormea şi şi-a strecurat mâna în reşoul servitoarei, sub pretextul că-şi face digitaţia înainte de a pregăti foitajele.

Şi uite că apare şi Henri, câte se poate de intimidat, umed de nelinişte, de cine-o-fi-fiind-tipu-ăsta-care-mă-caută?

Trăgea vin, în pivniţă. Şorţul gros, albastru, i s-a îmbibat de miroazne. E băiat de treabă Riri, lucru care se vede de departe, precum Sacré-Cœur. Zâmbetul luat cu împrumut şi niciodată restituit, privirea ce caută să se pună în slujba ta, o frumoasă expresie de sfânt din vitraliu, dacă s-ar vitralia vreodată sfinţii foarte cunoscuţi, Îi întind mâna, el se asigura că nu e nimic ascuns în ea şi o strânge.

— Îmi îngădui să pălăvrăgesc o ţârâ cu angajatul dumitale? îl întreb pe şef.

Galul se posomorâşte pe loc. Apreciind totul, ştie valoarea oricărui lucru. A şi trecut la coloana pierderi minutele consumate, din cauza mea, de salariatul lui.

— Îl cunoşteaţi? se informează.

Îi arăt cartea mea de vizită. La care el are tresărirea salutară, aceea care face să se uite măruntele preocupări secundare. O carte de vizită a unui caraliu nu-i mai impresionează decât pe provincialii cinstiţi. Altfel, îi face pe golani să se strice de râs şi pe intelectuali să se strâmbe.

El e din categoria care se lasă încă intimidată.

Gânduri negre îi escadrilează gămălia.

Ce vrea să zică asta? Au venit caraliii după Riri? Să fie servitorul un îndoielnic? Un candiat la şstreang[22]? Să târască după el un cazier judiciar de-a lungul rafturilor cu sticle[23]? O, la! O, la, la!

Îl liniştesc.

— Henri Tournele a slujit la domnul de Bruyère, cel asasinat în ’76. S-a fost ordonat un complement de anchetă şi trebuie să-i ascult din nou mărturia.

Dar cioaca asta nu risipeşte bănuielile hangiului.

— Să fi fost implicat Riri în afacere?

— Dumnezeule, nu; totuşi…

Şi atunci ştii ce? Ba nu, stai să-mi golesc mai întâi paharul. A, e bun. Mă dau în vânt după vinul de Bourgueil. Are un gust de Franţă tacticoasă, deloc ranchiunoasă.

Imaginează-ţi că în momentul când şeful mustăcios întreabă: „Să fi fost implicat Riri în afacere?”, interesatul devine interesant, deoarece fuge alergând. Nu mă crezi? Întreabă-l pe Pinaud. Hei, Pinuche, nu fuge băiatul cât îl ţin băierile? Păi vezi? Şi pe César poţi să-l crezi: e incapabil să mintă atunci când nu-i vorba de persoana lui.

Şi în cazul ăsta ce fac? Am să-ţi spun. Dar mai înainte înserăm o pagină publicitară.

---

22 În original, *gibier de potage;* joc de cuvinte între *gibierde potence,* „candidat la spânzurătoare" şi *potage,* „ciorbă" (n. tr.).

23 Joc de cuvinte între sensurile lui *casier,* „cazier" şi „stelaj" (n. tr.).

Un eveniment în presa franceză „LE MONDE”.

Cel mai la dreapta dintre ziarele de stânga. Cel mai la stânga dintre ziarele de dreapta. Elita lui! Poirot al lui! Delpech al lui! Baronceli al lui! Escarpit al lui! Paginile lui color.

De vânzare în lumea întreagă, inclusiv Franţa metropolitană.

Deci Riri o şterge.

Ceea ce este absolut, riguros, extrem de neaşteptat. Şi nu osteneşte să mă tot cufunde în perplexitate. Bineînţeles, împing masa, răsturnând sticla de Bourgueil pe faţa de masă în pătrăţele.

Străbat sala în pas fugar (atât de repede merg). Şi ce îmi sare în ochi?

Pivnicerul care, asemeni unuia cu rateuri, aleargă în direcţia pădurii înconjurătoare. Să-l urmăresc?

Avansul lui nu e dintre acelea care să nu poată fi recuperat, cum se zice prin mahalalele pariziene. Dar eu unul, crede-mă dacă vrei, nu simt nevoia să galopez pe urmele lui. Chestie de demnitate. Să-l fugăresc în speranţa de a-i plasa o placare, de a-l înşfăca de guler, de a-l ocărî cu importanţă ca să-l oblig să dezvăluie motivele fugii – iată ceva ce mi se pare prostesc, zadarnic şi derizoriu.

Tot ce mă mulţumesc să fac este să strig: „Tournelle, eşti complet idiot!”

Ceea ce nu-l face să stopeze.

Gânditor – îmi sunteţi martori –, mă întorc la han, unde Pinaud ronţăie castraveciori, în timp ce patronul îi împărtăşeşte zăpăcelile lui.

— Ei bine? mă întreabă cel din urmă, pe mine care sunt cel dintâi. Riri să fie asasinul?

— De ce?

— Păi… felul cum a fugit aflând că sunteţi de la

poliţie?

— E problema lui, îl asigur lucrând din greu la o costiţă de porc. Omul e surprins să mă găsească într-o asemenea stare de spirit. Iar eu mă gândesc la eveniment şi-mi spun că, cinstit vorbind, nu-l cred vinovat pe junele Riri. Cioaca asta ajuns sistematică la mine, ai? D'Alacont, maica Mouillechaglate, Tournelle… Îi socotesc din instinct imaculaţi, doar privindu-le meclele. Şi totuşi suspiciunile plutesc asupra lor precum condorii din Anzii Cordilieri deasupra lui accident de circulaţie.

Eu, adeseori, ai remarcat: cu cât un nenică pare mai abitir vârât într-o naşpă, cu atât mai mult am tendinţa să-l cred basma curată. Procedeul Agagatei, despre care vorbea Mouillechaglata, ce mai!

Şeful se uită la nevastă-sa, ce pare să fi fiert într-o supă de praz.

— Ei bine, Mado, îţi dai seama? Am angajat un criminal! Mado nu-şi dă seama de nimic. Nu e în stare decât să bea cafele cu lapte şi să facă adunări. În afară de astea două lucruri, stagnează ca o vacă moartă într-o mlaştină.

— Ia spuneţi, domnule comisar, sper că povestea asta mine va aduce niscai necazuri? Ştiţi, Tournelle nu lucrează la noi decât de opt luni şi niciodată n-am avut ceva să-i reproşăm…

— Sunt convins de asta. Mama lui mai trăieşte?

— Da, dar zace, neputincioasă, într-un azil de bătrâni din Orléans: „Asfinţit de soare".

Încetez să mă interesez de omul în alb (cu excepţia unei pete de sos bordelez pe mâneca dreaptă). Astfel încât, indecis şi tulburat, el se repatriază la bucătărie. Mado îşi trage la loc breteaua sutienului. Are puncte negre pe nasometru. Mă întreb la ce serveşte în viaţă. Îmi place nespus să le atribui oamenilor câte o utilitate, fie ea vagă şi măruntă, ca să zic că mi i-am justificat. Femeii din faţa mea nu ajung să-i găsesc nici oleacă de ocupaţie. Şade

aici, deosebit de vegetativă, mai vegetală decât un animal, plantă într-un ghiveci, dar nu şi ornamentală. Asemenea chestii le tragi după tine. E ceva negativ, improbabil, dar ocupă un volum, consumă aer şi calorii ca să nu restituie nimic în loc, vreun sentiment oarecare. Ar putea sluji drept gaură, dar cui? Hangiul a cules-o trăindu-şi viaţa. A ştiut să-l agaţe, să vorbească unui ce misterios din gândul lui. Şi acuma iat-o aici, la *Hanul Saint-Hubert* din Celle-Tontaine; şi ar merita să scrii o carte despre Mado. Un book gros, plin de peripeţii interioare, o biografie al dracului de copioasă, mai ceva decât aceea a lui Victor Hugo, Napoleon, Hitler. O cărţulie mostră, care să o conţină extrem de întreagă pe Madeleine, cu punctele ei negre, cu pielea palidă, cu pupilele stinse, cu ciclul perturbat, cu prostia morocănoasă în stagnare, casa de bani, tricotajul, chestiile care se târâie în urma ei, nesigure, acest Nimic pe care îl reprezintă Mado. Incertă şi moartă dinainte. O fiinţă ce nu merită osteneala. Care e nulă, care doar există. Care priveşte fără să vadă. Mănâncă fără să simtă gustul. Care urinează după nevoie. Stirpe cretină neîmplinită. Un gol de trăire. Nefecundă. Şi totuşi, de considerat ca existentă, deci sacralizată de către fenomenul viaţă. O da, această biografie a Madeleinei Moulfol[24] o simt venindu-mi în vârful peniţei, întreagă, magistrală, glorioasă, trântită în faţa contemporanilor ei. Cinci sute de pagini, opt sute poate? Hârtie de Biblie. Pleiade! *Madeleine Moulfol* şi atât. Simplu, cumplit: *Madeleine Moulfol*. Pe urmă să spun totul, să nu ratez o iotă, în ce măsură nu reprezintă mai nimic, totuşi îl reprezintă. Formidabila ei nesemnificaţie. Inerţia ei de înaltă tensiune. Poveste a unei chestii epavice, de care nimeni nu avea nevoie, nici măcar fraierul cu mustaţă şi mure de viţel pe vârful pantofilor. Şi care totuşi se află printre noi, miraculată de mohoreală, lăsând, probabil, să picure din ea diverse; da, cu siguranţă picurând. Cioacele astea nu fac zgomot, fac pete. Nu dintre cele mari, nu

24 *Moule folle; moule,* „sexul femeii", *folle,* „nebună" (n, tr.).

dintre cele marcante; pete evazive, cele mai rele. Dintre cele care înfiorează. Care dau de gândit. Picurări de monstru. *Madeleine Moulfol*; vezi, gata, mă apuc de scris. Adio roman criminalist, poliţisme de rahat, acţiune, lovituri de teatru din Trafalgar Square. Adio, asasinare a contelui de Bruyère, adio Mouillechaglate sugătoare la greu, Riri tembel care îmi fuge de sub ochi. Şi d'Alacont în celula lui. Închid băcănia. Îmi previn amabila clientelă de plictiseală: de aci înainte nu vor mai exista livrări de cărţi. Nea Antonio începe să-şi scrie opera, cea adevărată, cea foarte frumoasă, pe care lumea întreagă o aştepta cu răsuflarea la gură. Scrie viaţa *Madeleinei Moulfol*.

Timp de luni întregi va fi scos din circuit nea Antoine, nu merită să încercaţi a-l contacta. Abonaţi absenţi, poştă în suferinţă. Félicie îl va aproviziona în tăcere, luând bine seama să nu calce în picioarele mămoase hârtiile împrăştiate şi ticsite cu Mado Moulfol, ţesând-o vorbă cu vorbă, rând cu rând, povestindu-i amănunţit existenţa excedentară, lipsa atotputernică a interesului pentru ceva. Spălăceala ei care îţi dă ameţeli. Semnificaţia profundă, obscură, a unei fiinţe atât de minime. Starea de depăşire omenească a unei asemenea fitecinerii. Îţi spun că mă şi văd scriind viaţa edificatoare a lui Mado insipida, a lui Mado infima. Persoana asta mă transportă. O văd pe postul de eroină. Opt sute, o mie de pagini! *Madeleine Moulfol*. Văd în librării coperta. Pachete uite atâta, lângă casierie. Titlul cu roşu, ca să se vadă bine. Şi muia lui Mado pe supracopertă: puncte negre, piele cenuşie, ochi supertembeli. Totul despre Madeleine Moulfol! Absenţa ei, mai puţin-decât-nimicnicia ei. Femeia asta atât de zadarnică, pozată în *Hanul Saint-Hubert* din La Celle-Tontaine (Loiret). Care e volumul real ocupat de Mado în univers? Cum să-l determini? A, ştiu. Umpli pe două treimi o cadă de baie Alegi una absolut rectangulară, ca să nu-ţi complici viaţa, calculezi volumul apei (lungime x lăţime x înălţime). Pe urmă o arunci pe Mado în ciorbă, o cufunzi pe

de-a întregul, ceea ce e simplu, dat fiind că nu mişcă. Recalculezi noul volum (de data asta nu ai de măsurat decât înălţimea), pe urmă îl defalci pe cel de-al doilea din primul şi obţii volumul exact al Madeleinei Moulfol, cu o marjă de eroare de un centimetru cub – înţelegi? Pe mine mă interesa volumul exact al lui Mado. De ce? Nu pot să-ţi spun. Mă interesează totul la ea. Găoaza, poftim. Pornit cum sunt, cu siguranţă că m-ar pasiona din plin. Aş fotografia-o în gros-plan, ca să nu pierd nimic din dăltuire. Pe urmă, la capătul contemplării fascinate, ţi-aş povesti-o în termeni de calitate extra, selecţionaţi pe viu, creaţi în întregime de mandea; la toţi dracii cu Larousse, Littré, Robert. Santoniana modernă. Integrală, tăiată din calup, la comandă. Vei afla despre cel mai nebunatic fir de păr nebunatic de pe ceafa ei jigărită. Despre porii pielii ei. Despre felul cum se preface într-o fiară când nu mai are încotro. Îţi spun că trebuie să iubeşti oamenii ca să-ţi vină asemenea dorinţe. Voinţă absolută. Să-i sanctifici pentru totdeauna, să-i învenerezi pe toate părţile. Aşa încât gloria lor să strălucească în Madeleine Moulfol. De-a lungul veacurilor şi al cercurilor, mai presus de galaxiile lui Gueulederaik, robotul gânditor. Oamenii care se deszămislesc încetişor. Se nedesăvârşesc de la o generaţie la alta. Mado, crisalidă de nulitate. Ultimă reprezentare discernabilă între nu mare lucru şi absolut nimic.

Slavă Madelenei Moufol, mă excită puştoaica asta. În acest punct de neavenire, atât de apropiat de abstracţiune; atât de despuiată din panopila omenească! Da, slavă stupefiantei sale inerţii intelectuale; cvasiştergerii ei fizice. Opt sute, o mie de pagini despre fenomenul prezenţei absente. *Madeleine Moulfol*. Două cuvinte de imortalizat. Care vor rezista în bloc viitoarei noastre degringolade. Madeleine Moulfol printre noi, fum de fiinţă, ectoplasmă incertă, proiect al anulării complete. Să ne rugăm pentru ea, pentru reuşita cărţii mele. Amin.

Îşi trage la loc breteaua sutienică, spuneam înainte de a porni în pălăvrăgeală tembelă controlată. Privirea îi e tot vaporoasă, totuşi un pic cleioasă, după modelul (cum se zicea la Hollywood) anumitor ceţuri.

Îţi jur că mă cuprinde pofta de ea. O feroce nevoie de a ţepălui această fiinţa atât de evazivă. De a copula în flasc, în moale şi indolenţă. De a o străpunge cu importanţă pe doamna, de a încerca imposibilul: să-i smulg un freamăt, ba chiar un suspin (ca să marchez punctul final).

Îi zâmbesc. Ea rămâne lunifiată, cenuşie, buhăită precum unele ciuperci care nici măcar nu sunt otrăvite. Speţa „gogoaşă de tufă”. Proaspătă, e o delicatesă; trecută, e un gogoloi de pucioasă.

Halim în tăcere Pinuche şi cu mine. El visează la verişoara de Mouillechaglate, ştiu asta. Un bătrân puitor de laţuri Pinuche ăsta. Seamănă cu un umeraş de sârmă neagră, pentru salopetele de vopsitori; dar în materie de morfolit dameze, e dat în praştie Deşeul. Oricând gata să înfulece o păsărică ori să-şi vâre trabucul cornut în orifesele la îndemână. Un bătrân încoţopenitor frecangiu. Gentil, eficient pe neobservate. Nu e omul coţăielilor deschise în faţă, nu; nu le are cu punerile eroice. *Cavalleria Rusticana* nu e deloc stilul lui, bătrânul corcodil. Lapinuche frigăruieşte în stil pelerin. El o ia cu încetuţul, *chi va piano* merge mult timp. Nimic din băgătorul de elită, gen Béru, care o trage în trombă, în trompă. El o face cu rucsacul în spate, cu alpenstockul, cu scufiţă de alpinist. Tăvăleala metodică. Ceea ce adoră doamnele de o anumită vârstă. Moşneagul vede venindu-i slobozenia, o distinge în depărtările înconjurătoare. Şi atunci pleacă să o cucerească, zvâcnitură după zvâcnitură, cu gâtul întins înainte, ca un gargui. E gotic în amor amicul meu.

Tocmai când mântuim a doua sticloanţă de Bourgueil, sună telefonul. La care Mado Moulfol săvârşeşte un lucru nemaiauzit: ridică receptorul şi spune „Alo”, cu o voce

splendid muribundă. Ascultă o clipă iar eu ştii ce? Mă ridic şi mă alătur ei, în spaţiu îngust al casieriei, fiindcă cel de-al o sută şaisprezecelea simţ m-a avertizat că telefonul ăsta era pentru mine. Trebuie să spun că îl aşteptam, tubofonându-i mai înainte lui Bérurier ca să-i cer o mică informaţie în legătură cu ancheta. Şi, o dată informaţia obţinută, el trebuia să mă cheme la *Hanul Saint-Hubert* pe care deja îl cunoşteam (ador să pălăvrăgesc în păsărească, chestia mă odihneşte).

E chiar Alexandre-Benoît. Cu gura plină. Şi râgâieli cu repetiţie, nu celea tari de tot ale lui, care fac să tresară mulţimile, ci unele foarte seci, mai curând de punctuaţie, dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Bun, am reuşit să aflu cine e ziaristul care a fost în China, cu ministrul, în ’76. Ai cu ce nota?

— Îmi dai voie? mă adresez doamnei Moulfol, imobilă în drăgălaşa ei casierie.

Dau ocol cuştii de lemn cu bibiluri şi panouri de şervet, mă rog frumos, ceea ce într-un han se înţelege de la sine. Iată-mă lipit tot de Mado, superbă în spatele voaletei sale de puncte negre. Îi înhaţ carneţelul de făcut socoteli şi creionul care dansează la capătul unui arc lung, prins de un soclu. Ea mă lasă să acţionez.

— Eşti frumoasă, îi zic la ureche.

Are o uşoară, o infimă clătinare.

La celălalt capăt al firului, Grasul clefăie, trimiţând retururi ramburs.

— Eşti gata de manevră, tipule?

— Te ascult.

— E un fotograf de la Agenţia *Beta*. Îl cheamă Léon de Hurlevon[25].

— Iarăşi unul cu particulă, protestez; hotărât lucru, în povestea asta ne batem numai cu nobilimea.

— Nenicul în chestie stă în strada Passy, la 601. Îi vrei telezbanţul?

---

25 *Hurle vent,* „urlă vântul" (n. tr.).

Mi-l dă, îl notez.

Dau drumul creionului, care începe să se bâţâie ca un porcuşor la capătul undiţei. Palma dinspre sinistra eliberându-mi-se, o pun pe genunchiul lui Mado. Ea o priveşte ca şi cum gestul îndrăzneţ ar intriga-o şi s-ar întreba de ce mâna asta străină face escală pe genunchiul său.

— Du-te să faci un tur până la droaşca mea, în remiză, îi şoptesc. Vin şi eu peste nouăzeci de secunde.

Persoana nu se clinteşte; cel puţin m-o fi auzit? Şi mă întreb ce m-a apucat să-i vorbesc astfel acestei scroafe bolnave. Grasul strigă la telefon că „Alo-ce-draci-bălţaţi?”

— Ascultă, Béru, îi zic, încearcă să dai de tipul cu pricina, fotoreporterul. Întreabă-l dacă a recuperat documentul trimis spre decriptare contelui de Bruyère. Dacă da, când anume şi la cine se află textul. Ai înţeles bine?

— Yes, zăr! răspunde Matahală. Când să-ţi dau rezultatul?

— Trec diseară pe la tine acasă.

— Jockey!

Când închid, îmi dau seama că patroana s-a uşchit. Cu siguranţă, ca să-i povestească bărbatului ei intimităţile mele. Genul ăsta de femei se plâng totdeauna de chilipirurile care eşuează.

Pinaud, pe care nu ştiu ce muscă ţeţe l-a înţepat, le soileşte, cu coatele pe masă şi pălăria dagobertină trasă peste faţa de umbre. Fiindcă Pinuche e un om al umbrei, aşa cum Béru este unul al luminii.

Îl văd pe şef în conversaţie un cu nişte clienţi nouveniţi: un cuplu patron-director general-secretară, el în puterea vârstei, ea la vârsta puterii. Sunt veseli amândoi la perspectivele ce li se deschid: haleală bună, trânteală bună, după care întoarcerea acasă, cu satisfacţia adulterului împlinit. Încă o lovitură de care nemţii nu vor avea parte!

Atunci mă cuprinde o bănuială şi las sala de mese ca să mă duc la parcare.

Crede-mă sau du-te să te laşi iubit de greci, dar proprietăreasa e în tărăboanţa mea.

Aşteaptă docilă, încrezătoare, pregătită.

Mă aşez lângă ea. Din fericire, în maşina mea volanul e reglabil, aşa că-l pot aşeza în poziţie joasă, ceea ce îmi lasă o mai mare latitudine pentru ca, în caz de noroc, să-i arăt longitudinea mea.

— De ce mi-aţi cerut să vin? se neliniştеşte Madeleine Moulfol. Şi cât mă înşel folosind verbul „a se nelinişti”, fiindcă nimic nu e mai senin decât întrebarea ei sau mai încuviinţător.

O privesc. Văzută din trei sferturi, ştoarfa e mai puţin posibilă decât din faţă. Îţi dai mai bine seama de neputinţa ei de a plăcea, începe să se buhăiască pe contururi. Prinde seu prin obrăjori. I s-a umflat un ganglion pe gât. Porii pielii îi sunt tot atâtea cratere de unde poate ţâşni Apocalipsa.

I-am croit o soartă, nu, incluzând-o în romanul ăsta poliţist de rahat. Mă obsedează, mă fascinează. O vreau iar şi iar. Nu mă mai pot lipsi de ea. E dragostea la prima vedere cu coada ochiului, fascinaţia prin oroare. Îi voi consacra viaţa mea, ceea ce a mai rămas, voi depune la picioarele ei restul meu de durată, îi voi face din ea un tron lui Mado. Mirosul ei fad, de femeie fadă, îmi dă ameţeli.

Îi pun un braţ pe umăr. O trag spre mine. Nu opune rezistenţă. Niciodată nu va opune rezistenţă la nimic. Apărare pasivă sau mai curând apărare prin pasivitate. Îi expediez cealaltă mână la flipper. De-aş avea o a treia, aceasta i-ar plonja în corset, să-i pipăie moliciunea. Ea se lasă manipulată, cu o mare indolenţă consimţitoare dar surprinsă.

— Ce tot vreţi? îmi şopteşte.

Mă omor după scroafa asta putredă. Îmi răvăşeşte

simţurile, mă ameţeşte de tot.

Îi trag un sărut pe amigdale. Gura ei are un gust de nimic. E călduţă, fără urmă de savoare. Zadarnic zburzi prin ea – nu e deloc comunicativă. Moulfol Madeleine nu răspunde în niciun fel. Lasă lucrurile să plutească. Îi cer să se tragă mai în faţă, ca să cobor spătarul scaunului în poziţie orizontală. Admite să o facă. Ei bine, o răstorn, se lasă meşterită, întrebându-se numai unde vreau să ajung. Nu prea înţelege ce tot moşmondesc pe acolo. Nu vede finalitatea acestui circ. Şi ar vrea să se prindă oleacă, nu prea mult, în ritmul ei, aşa cum îi convine. O, bucurie a descoperirii! Răsplată a exploratorului temerar: colantul doamnei nu este ermetic. Există pe faţa lui sudică un orificiu admirabil amenajat, capabil să se deschidă larg atunci când îl soliciţi.

Trebuie că am un aer grozav punând-o, în droaşca proprie, cu farfuria asta de tăiţei. Mado nu se clinteşte. Îi invadez, cu arma în bandulieră, tezaurul, fără să ştii ce? Să ezit.

La un moment dat, mă chiombesc la dânsa, ca să aflu ce mai face. Desigur, nu nădăjduiesc din partea ei chiar să fie în extaz, dar barem o umbră de interes, doar ca semn că aderă la principiu. Doamna contemplă acoperişul maşinii. Nu fiindcă l-ar găsi deosebit de frumos. Nu, îl priveşte fiindcă se află în câmpul ei vizual; sfârşitul transmisiei.

Iar mie o atare indiferenţă într-o atare clipă îmi biciuieşte sângele. Decuplez. Singurele care reacţionează sunt amortizoarele tărăboanţei.

Când totul e consumat, o ajut să se ridice, pe urmă să iasă din tumbărău.

Şi ea mă întreabă:

— De ce mi-aţi zis să vin?

O iubesc.

DINŢII MARIEI

Când ajungi la „Asfinţit de Soare”, azilul de bătrâni

unde s-a retras doamna Tournelle, îţi vin asemenea gânduri negre, încât te simţi îndemnat să-ţi găureşti bostănelul pentru a evita să ajungi bătrân.

E trist să te slobozeşti printre, cum spun helveţii. O mare cocioabă dezghiocată, de un ocru lepros, cu obloane hărtănite. O grădină neîntreţinută, unde câteva bănci îşi încheie, odată cu pensionarii, sfredelirea de către cari; un grilaj ruginit, un clopot dogit, multe urzici, câţiva copaci cu crengile niciodată tăiate şi pe care ciocănitorile i-au transformat în fluiere; pe urmă zgomote cum nu auzi nicăieri altundeva, zgomote imposibil de definit, slabe, confuze, agonice. Ţi se pare că desluşeşti scâncete, lamentaţii obscure care trebuie că adie dintr-o cameră într-alta precum vântul într-o dărăpănătură cu geamurile sparte.

Suntem primiţi (dacă se poate pretinde asta) de o damă zdravănă, într-o bluză albastră, ce tocmai ocărăşte un bătrân mai bătrân decât e posibil, care s-a uitat în propriile lui izmene, ceea ce nu are nimic surprinzător pentru un ins uitat el însuşi de moarte.

— Doamna Marie Tournelle? Azi nu e zi de vizite! ne strigă ea.

— Pentru noi nu există zile libere, o asigur fluturându-i veşnica legitimaţie – din fericire plastifiată, fiindcă altfel, pardon, de atâta manipulat ar semăna cu o hârtie de umblătoare şi încă scoasă din uz.

Grăsana se miră, se repliază dar nu se dă bătută.

— E „la „sala de mese, obiectează.

— Ei bine, ne vom duce să o întâlnim acolo.

— Interzis!

— Linişteşte-te, n-am venit să controlăm gamelele. Vrei să-mi aduci aminte unde se află sala de mese?

— În fundul coridorului, la dreapta! cedează cerbera, subjugată de tonul meu autoritar, privirea mea incisivă şi zâmbetul meu de carnasier pus la dietă.

*

* * *

Sunt acolo vreo douăzeci, la banchetul vieţii. La mese de câte patru. Mă opresc în prag, cuprins de ameţeală. Bieţii de ei, cât sunt de mizerabili!

Înainte de toate e mirosul. Pute a fad, a urină rece, a zdrenţe, a bătrâni. Cu mişcări tremurătoare, vântură stângaci tocătura de carne Parmentier. Zgomotele de care îţi vorbeam niţeluş mai devreme sunt lamentabile. Sorbituri, icnete, onomatopee, behăieli, lovituri flasce ale furculiţelor în piure. Unii se îneacă mâncând, alţii încearcă să vorbească cu gura plină, alţii eructează cu glas tare, în auzul tuturor. Şi peste toate, ici şi colo, se înalţă câte un râs piţigăiat, fără obiect.

Două femei de serviciu, şi ele în bluze albastre, păzesc turma, ici făcând observaţii, colo trăgând câte o castană, servind apă călduţă, pâine şi recomandări.

Intruziunea noastră le face să se încrunte.

— Domnilor?

— Doamna Marie Tournele, vă rog.

— Dar…

— Ştiu, dar!

Relegitimare care să le convingă. Atunci ne desemnează, la masa din fund, o amabilă bătrânică îmbrobodită în negru.

Marie Tournelle ţine de partea vioaie a moşi-şi-babelor. Există unii care gem de prea mulţi ani, unii care revendică chestii de la înălţimea vârstei lor şi pe urmă unii care se arată mulţumiţi că au ajuns la anii aceştia şi sunt încă destul de in putere ca să se ridice singuri şi să se întindă la soare, să-şi pună zahăr în cafea, să citească benzile desenate din ziar şi să povestească bârfe de odinioară. Aşadar, ca să revenim, mama lui Riri face parte dintre cei veseli. Are ochi mari, albaştri, sclipitori de bucurie, piepţi încă barosani, câteva fire de barbă şi un

zâmbet ştirb care izbuteşte să nu pară al unei vrăjitoare bătrâne.

Mă anunţ drept un prieten al băiatului ei. Mă întreabă cum îi merge fiului, dacă mai e mulţumit de slujba la *Hotelul Saint-Hubert* unde, i s-a spus, o percutează pe patroană în vreme ce negustorul ei face cumpărături în hale, la Rungis; ceea ce îmi dă o strângere de inimă pe cât de neprevăzută, pe atât de mortală; dar trebuie să ştii să impui tăcere pasiunilor tale atunci când eşti în anchetă, nu? Fiindcă altfel ce s-ar mai alege din meseria de caraliu, vreau să vă întreb?

Marie Tournelle mă ia de braţ şi-mi gângureşte să mă uit la vecina ei de masă, fiindcă se va petrece ceva haios, care nu e cazul să-l pierd, cu hoaşca asta toantă şi aerele ei. Persoana semnalată are maniere de înalta societate. Poartă o rochie de satin mov, niţeluş paradită de trecerea deceniilor, cu garnituri de dantelă galbenă la guler şi la mâneci. O lornietă îi atârnă la gât, legată cu un lănţişor. E pieptănată strâns şi fardată cu maximum de discreţie pentru împrejurările prezente. Şi se străduieşte, draga băboanţă, să-şi păstreze atitudinea de mare doamnă. Cele mai mici gesturi îi sunt pline de maiestate. Există în această femeie de treabă un aer de regină-mamă în exil, o decadenţă de mare clasă.

Felul cum îşi mănâncă Parmentierul denotă o distincţie supremă. Mai întâi că nu mănâncă; se alimentează. Nu înfulecă clămpăul, îl consumă. Masticaţie măruntă, zâmbet de salon, foarte de sus, dispreţuitor printr-o vocaţie profundă. Marie Tournelle îmi face un rezumat a pedigriului persoanei: soţie a unui consul al Franţei la Odesa, promovat mai apoi subprefect de Cantal şi tot aşa; a păstrat obiceiul fastului republican mămica, al marilor recepţii protocolare cu ştaif: sărutări de mâini, ciripit de papagali, gesturi iertătoare. De-ai vedea-o privind de sus, încă dominatoare, cu evantaiul cu montură de fildeş aşezat lângă cuţit, şi de-ai vedea cum se slujeşte

de el între două îmbucături, frutt-frutt, două-trei fâlfâiri rapide ca să-şi răcorească mecla; felul cum deschide evantaiul în chestie, cu un singur gest, scurt, al încheieturii, repliindu-l idem: vzum… Apoi scotocind prin tocătură şi ducând un strop la buzele rujate. Jos pălăria! Marea clasă!

Nu se uită la nimeni şi nimic, nici măcar la propria-i mână ca de broască şi vagamente răhăţoasă. Pierdută în gânduri, dacă înţelegi. Aflată încă sub anii de aur ai trecutului subprefectorial şi consular. Iar pe lângă buna-creştere congenitală, bătrâna e surdă. Ca o arhiciubotă! Nu mai aude nimic, în afara rumorilor personale de altă dată. Visează la Vals, la doamna este servită şi la zgomotul cristalelor pe bufet când servitorii le frecau cu Viandox.

Aşa că Marie Tournelle îmi poate împărtăşi fără jenă gândurile ei.

— O să vezi ce mai râdem. Nu mişca, uită-te la ea, merită osteneala.

Într-adevăr, la capătul câtorva noi dumicaţi, consulăreasa încremeneşte. Ia în mâna dreaptă lornieta, o deschide cu o mişcare identică celei cu care întinde evantaiul. Se uită în haleală. Cu vârful furculiţei, întreprinde în tocătură un fel de excavaţie. Nouă încremenire, perplexă. Apoi, în chip deliberat, angajează dinţii furculiţei spre fundul farfuriei şi ridică. Ştii ce? Ştii ce smulge din melasa feculentă, garnisită cu carne recuperată: resturi de toate felurile, iertate de păcate de către Moulinex şi cărora tocătorul le-a încredinţat o nouă misiune culinară; ştii ce extrage subprefecta din amestecurile dubioase?

O proteză dentară!

Bineînţeles: o veche proteză cu gingii de cauciuc, cu dinţi îngălbeniţi ca unii adevăraţi. Uite-o pe scumpa doamnă, împietrită, monumentalizată de oroare, dar şi fascinată, în asemenea măsură spaima o împinge către paroxismele contemplării. Drace, trebuia să scriu alte

lucruri, mă plictiseşti de moarte cu prostiile tale poliţiarde – tot acest talent aruncat la gunoi; şi viaţa aşa de scurtă! Ah, mor după mine!

Ei bine, nu-mi da atenţie, sunt la period. Voi continua, mă voi înfunda în fie ce-o fi, în absolut.

Doamna în satin de mare duce, cu faţa în pumni, cu o placă în vârful furculiţei, năucită de descoperire, scumpă sărmănică aflată la capătul cursei. Plină de strădanii faţă de bunele maniere, mereu, de la leagănul făgăduinţei; de i-ai vedea mâhnirea infinită, ai izbucni în râs.

Maica Tournelle îi vine în ajutor; înşfacă proteza cu toată mâna şi şi-o înfundă în gură, aşa, plină de tocătură cum se află, apoi o asigură cu arătătoarele obişnuite. Şi o dată pusă la locul ei, băbuţa capătă o altă înfăţişare, râde mai deschis, mai masiv. Radiază. Atunci vecina întoarce spre ea o privire de nouăzeci şi cinci de kilograme, ticsită de dispreţ până în dreptul pleoapelor: cele inferioare, care susţin.

Apoi se ridică şi scrie cu un glas neutru, de surdă: „Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac”. Toată masa pufneşte în râs, apoi, prin contaminare, întreaga sală, din încredere, fără să ştie bine de ce. Un mic avorton, cu şapca înfundată până la sprâncene, o căpcăună cu fibrom niciodată operat, hidropici, hepatici, bătrâni chelboşi, orbeţi, toată lumea, bătând din genunchi, râzând de împroaşcă în toate azimuturile cu tocătură, de se îneacă, de-şi ciocneşte măslinele flasce, de se scarpină în barbă şi pârţâie de fericire, de râgâie de bucurie inconştientă. Consulăreasa se retrage, şi atunci o bătrână gămancă operează la iuţeală un schimb standard între farfuria prorie şi cea a indignatei. Glup! Supliment. Totdeauna lumea e lacomă de supliment. Să crăpăm repede, ca să lăsăm ceva în urmă; vin lăcustele! Marele ciclu, să haleşti rămăşiţele, viermii, moştenitorii – amestecaţi într-un singur apetit frenetic. Aduceţi încoace mortăciunea cea gustoasă. Daţi-mi-o, mai vreau. N-am avut partea mea. Îmi cer drepturile, ceea ce

mi se datorează! Legea! Uitaţi-vă la scumpa asta vigilentă, dătătoare din coate, sfârtecătoare, hoitară. Luaţi, haliţi, asta e putrefacţia mea! Reziduurile mele. E reconfortant, zic vouă, să ştii că într-o zi lumea se va încăiera pe resturile tale, pe bălegarul tău cald încă. Îţi faci despre om o idee justă, Abdici de la orice orgoliu, orice vanitate, orice lăcomie. Nu e nevoie ne imaginăm universul atât de minuscul, şi în ce măsură mişună de gândaci de bucătărie.

*
* * *

Marie Tournelle vrea ca, înainte de a vorbi, să-şi mănânce banana. Că de nu, îi va fi găbjită fuguţa. O vărgată, fleşcăită la capete şi atât de firavă, încât nu va face să juiseze o comuniantă.

Marie îşi degustă cu tehnică banana. Explicându-mi cât e de tonifiant acest fruct. Iat-o deodată gravisimo. Cu sănătatea nu se glumeşte, e ceva serios, gata cu prostiile şi cu proteza farsoare. Ca să îmbătrâneşti, degeaba se zice că îţi trebuie plămadă bună, neam bun; de acord cu astea, totuşi trebuie să pui şi tu un pic de străduanie. Dacă nu respecţi regulile esenţiale, când ai ajuns la vârsta bâţâitoare te pomeneşti în pardesiu de scânduri.

După banană, vine cafeaua; dar tocmai că zămârca asta i s-a interzis, din cauză că ticăitoarea dânsei are o piuliţă slăbită. Aşa că profităm pentru a o îmbarca iute până în salonul vecin, o piesă aptă să le găzduiască pe cele ale lui Sartre. „Cu uşile închise”, în mijlocul acestor fotolii de răchită dezghiocate, al acestor plante verzi lipsite de vigoare ar merita toate paralele, îţi promit.

În ciuda împrejurărilor, pentru bună regulă, îi ţes o micuţă canava de casă. Cum că suntem ziarişti şi obişnuiţi ai *Hanului Saint-Hubert*. Am făcut cunoştinţă acolo cu Riri. Simpatic băiat, într-adevăr. Spiritual, cu inima în palmă, frumos, inteligent şi aşa şi iar aşa, o ungem pe Marie pe

inima ei de mamă. Îi înmuiem din nou şi din nou compresa, ca să-i atragem bunăvoinţa. Notează că acum fiul ei e departe de azil. Se şterge încetişor în trecutul bunei femei. Aparţine unei alte epoci, revolute de sus până jos.

Şi mandea, imperturbabil, explică precum că vom scrie o carte frumoasă despre afacerea de Bruyère. Una groasă, cu fotografii, ca să povestim de-a fir-a-păr istoria, cu toate implicaţiile ei dramatice.

O branşez pe răposatul conte. La care ea porneşte la un sfert de cheie. La început, au loc câteva rateuri, maşinăria tuşeşte şi se poticneşte, trebuie să o luăm de la capăt, să ne încăpăţânăm cu blândeţe. Să nu înnebunim starterul câtă vreme creierul e rece. După aceea, totul începe să meargă aproape rotund, continuu. Astfel obţinem, mersi bine, pedigriul domnului de Bruyère; într-adevăr, dumneaei i-a slujit drept doică nelactantă, înainte să fie luată de nevastă de către Tournelle, rândaşul, mort cu mult timp în urmă, de la o straşnică lovitură în bibiloaie pe când îngrijea o iapă nărăvaşă. Micuţul conte, îi zice şi acum; bărbat împlinit încă de pe când era viconte, ceva drăguţ. Relatează despre cum i-o freca, olecuţă, în leagănul lui, ca să-l adoarmă, după moda ţărănească, atât de eficientă, de altă dată. Pe urmă creşte. E studios. Primul peste tot. O iubeşte ca pe o a doua mamă; numai că, într-o dimineaţă, i-o pune Mariei pe neaşteptate, în vreme ce ea agăţa perdelele din camera lui, cocoţată pe un scaun de bucătărie. A venit pe la spate, I-a înfipt mâna în reşou, de-a dreptul, atât de scurt, că ea a căzut de pe scaun. Fără a se răni, din fericire, fiindcă s-a putut agăţa de Clotaire *in extremis* (un latinist ca el ar fi rămas nefericit, ce naiba!). Pe urmă, degeaba a protestat ea, spunându-i că nu-i băiat serios; tânărul a frigăruit-o din prima, pe patul vicontal – trrosc! Cu o ardoare de intelectual supraîncins. Numai ăştia ştiu să ţi-o tragă ca lumea, ne asigură Marie. Dacă nu participă inteligenţa, obţii doar un coit de taur. A văzut ea cu bărbatu-său, prostul ăla, care o înfigea la fel cum

clămpănea, cu coatele desfăcute, scoţând un zgomot de pompă desfundată.

După aceea, a continuat să o pistoneze ici-colo pe doica lui; nu prea des, o dată sau de două ori pe an, după împrejurări. Tip bine contele. Un erudit, dar nu maniac de ştiinţa lui; plăcându-i din plin să mănânce şi să coţăiască, să călărească şi să bea vinuri bune. Bărbatul complet, ce mai. De o extremă cumsecădenie. Totdeauna pe cale de a-i ajuta pe Pierre, Paul, Jacques şi ceilalţi. Îi plăcea din cale afară să-şi ofere femei măritate; aşa era scutit de complicaţii. Poseda o colecţie de boarfe de prin vecini, gata mereu să şi-o tragă pe săturatelea în faţa unui foc bun, aprins în cămin şi stropit cu şampanie veche.

Pe scurt, viaţa trăită din plin. Avea mălai, pământuri, fofoloance, cărţi. Ştia să se facă iubit. Lucrările îi erau recunoscute în lumea întreagă şi avea la podoabe prin casă mai abitir ca mareşalul Göring. Unele care îi veneau din India, pe elefanţi, altele legate de istorii bizare. Totul îi mergea de minune, până într-o zi când, după ce-şi petrecuse vacanţa la Monaco, la un prieten, a adus-o pe Amélia, o actriţă englezoaică întâlnită la bordul unui iaht. Şi de atunci totul s-a schimbat, s-a dat peste cap. Tipesa asta a fost belea curată. Nu exista cineva mai enervant. Capricioasă şi cinică, mereu în căutare de noi mofturi pe care să le impună. Viaţa la castelul de Bruyère a devenit un calvar. Servitorii au plecat unul după altul, cu excepţia Mariei şi a copilului ei. Exod şi mai multe nu. Contele şi-a pierdut veselia, bucuria de a trăi. Nu mai reuşea să muncească, până într-atât îi concasa Amélia biluţele cu ţipetele şi protestele ei, cu nebuniile de orice fel, cu exagerările. Aşa că, până la urmă, Clotaire n-a mai rezistat. La capătul a doi ani, a intervenit ruptura. A trebuit să-i lase ticăloasei cea mai mare parte a averii. Dar libertatea nu are preţ. Totul s-a petrecut cu vreun deceniu în urmă. După aceea, la Bruyère-Empot, nimic nu a mai fost la fel. Castelanul îşi scunsese pentru totdeauna buna

dispoziţie. S-a reorganizat ca mai înainte, doar că nu mai punea inimă în nimica; la urma urmei, poate că o iubise pe englezoaica lui – gâdilă-mă ca să râd!

Zicând acestea, Marie Tournelle se pune pe râs. Săptămâna, asta la televizor, tocmai se dă un film vechi de-al ei, i-au pus portretul în *Télé-Sept Jours*: Amélia Black în *Fiica Râului Magic*. Se duce să caute revista pe o măsuţă din lemn de palmier. Ne-o arată. Vedem poza unei dame brunete, căreia i-au fost scoşi ochii – şi Marie Tournelle coboară vocea ca să ne încredinţeze că ea a făcut asta: o mică schiţă de liturghie neagră. „Crapă, canalie!” spunea, în timp ce orbea portretul. O formă improvizată de incantaţie, izvorâtă din inimă, spontan. Artizanală ca magie, dar ce, Satana îşi va recunoaşte oamenii, nu?

— Contesa a revenit la castel?

— Nu, niciodată, dar n-o numi contesă pe măgăriţa asta de saltimbancă!

— I-a mai scris soţului?

— La început, dar el i-a returnat scrisorile fără să le citească – şi bine a făcut.

— Crezi că d’Alacont la asasinat pe conte, unchiul lui? Marie Tournelle scuipă pe fotografia fără ochi şi închide gazeta. Nu mi-a reţinut întrebarea. O reiterez. Foarte hotărât să o repet până ce-o să răspundă.

Pinaud a adormit într-un fotoliu cu trei picioare, pe punctul de a se prăbuşi. Undeva în azil, un carillon Westminster se pune pe muzicit; şi nu e nimic mai oribil la ascultat, în afară de plânsetul unui copil, decât carillonul Westminster. Ştiu de ce, dar îmi e ruşine.

Un carillon Westminster e umilitor ca nişte hemoroizi. Şi pe urmă e o chestie tâmpită. O linie de demarcaţie. Există inşi care au carillon Westminster şi ceilalţi. Printre ceilalţi, există inşi recuperabili; unii care s-ar putea smulge, cu mari eforturi, valului infect al prostiei… Cărora le-am putea deschide ochii o ţârâ, numai cât să zărească lumina.

Repet, luând într-ale mele lăboanţele devastate de viaţa de muncă ale Mariei.

— Dumneata, care ai tot cea mai familiară dintre familiarii contelui, doica lui, revelatoarea lui, confidenta lui şi mai mult decât restul, servitoarea lui în timpul întregii vieţi, dumneata, cumsecade prietenă, atât de plină de înţelepciune şi seninătate, spune-mi cine, după părerea dumitale, e asasinul contelui.

De data asta, maica Tournelle rânjeşte în barbă. O jubilaţie ce seamănă cu un jet de aburi.

— Haide, haide, haide! bâiguie ea de trei ori, asemeni generalului care striga „Vai, vai, vai!”, dragul de el, ca să-şi marcheze mai bine sentimentul, dezastrul afacerii. E sigur şi neîndoielnic că ea l-a ucis.

Şi arată spre *Télé-Sept Jours*, receptacul al fotografiei fără ochi.

— Îl ura până într-atâta?

— O canalie, domnule. Riri nu v-a zis nimic?

— Ce vrei să spui? eludez eu.

— În ziua plecării acestei ştoarfe, băiatul meu i-a dus bagajele până la maşina ce urma să o care la Paris. Înainte să urce, ea i-a spus: „Târfa de mă-ta şi cu tine sunteţi fericiţi să mă vedeţi plecând, aţi făcut tot ce se putea ca să ajungem aici. Vreţi să vă păstraţi sechestrul asupra lui Clotaire, nu? Dar vă previn că n-o să aveţi parte de el pentru totdeauna. Voi aştepta cât timp este nevoie şi am să mă răzbun!”

Deodată chipul Mariei Tournelle devine aspru, aidoma unui pietroi cenuşiu. Şi-a regăsit ura amorţită de trecerea vremii. Şi o încălzeşte la sân. Ceea ce îi dă din nou energie, un apetit necurat.

— Nu mai căuta, chiar ea este.

— Nu le-ai spus asta anchetatorilor în momentul crimei? Clatină din cap.

— S-o crezi dumneata, l-au arestat pe băiat îndată.

— Şi cu adevărat nu crezi în vinovăţia lui Gaspard?

Bătrâna îşi mângâie firele de barbă, de care pare foarte satisfăcută.

— Hai să-ţi spun…

Scoate la iveală un rest de tocătură prins undeva, în regiunea falşilor premolari.

— Hai să-ţi spun: nepotului ăsta nu-i stătea capul la aşa ceva. Desigur, se arăta grăbit să-l vadă pe domnul Clotaire şi părea foarte nervos, nu-şi găsea locul. Şi pe urmă, cu adevărat, avea niţel aer de derbedeu, asta da, nimic de zis…

Exact cum am judecat şi eu. Sunt din nou frapat să ne văd la unison, pe bătrână şi pe mandea, în senzaţia instinctivă că d'Alacont nu e vinovat. Foarte importantă chestia asta.

— Îţi mai aduci aminte că, în epoca petrecerii dramei, domnul de Bruyère traducea un manuscris chinez pe care i-l încrednţase un ziarist?

Se gândeşte. Dar aici amintirile i s-au şters definitiv.

— Ştii, nu ne vorbea niciodată de lucrările lui; nu aveam destulă deşteptăciune…

— Încearcă să-ţi aduci aminte. Un manuscris chinez… Băbuţa îşi freacă bostănelul, scoţând scântei.

— Chinez, da, parcă îmi zice cevaşilea… Chinez… Ce savant era, totuşi, Clotaire al meu. Chinez… Trebuie că l-aţi văzut în biroul lui, printre bucoavne. Scria fără să se uite la hârtie. Asta era mania lui: fără să se uite. Continua să citească dintr-o carte groasă ca o pilotă de ţară şi în vremea asta şi scria, fără să privească nici stiloul, nici hârtia. Şi dacă v-aş spune – reuşea să scrie foarte drept, cu distanţe egale între rânduri. Fără să privească! Dragul meu Clotaire… Chinez! I se potriveşte de minune. Stai, îmi vine ceva în minte, o prostie. Într-o după-masă, i-am dus ceaiul – bea trei ceaiuri pe zi – şi l-am găsit râzând în mijlocul cărticelelor. Râdea ca un… ca…

— Un cocoşat? îi propun la întâmplare, deşi prietenii mei cocoşaţi nu sunt deosebit de veseli.

Dar Marie sare pe propunere:

— Întocmai, ca un cocoşat.

La zâmbeşte amintirilor, acelei viziuni a lui Bruyère râzând. Îi picură în prezent, cald şi viu. Clotaire de Bruyère e aici, în infamul salon. Şi râde. Şi Marie îl priveşte, îl aude fermecată râzând, ca şi cum ar fi fost bărbatul vieţii ei: bebeluşul masturbat, apoi adolescentul coţăitor şi soţul suferind pe care, după cum ghicesc, ea trebuie să-l fi aţâţat al naibii de tare împotriva englezoaicei lui.

— De ce râdea? insist.

— Nu ştiu, răspunde bătrânica. Nu ştiu. Repeta numai: „Cea mai mare descoperire, de la apariţia focului şi a roţii, Marie, cea mai mare!” Oricare alta i-ar fi cerut explicaţii. Dar eu nu am obiceiul ăsta. Îmi anunţa uneori pe neaşteptate nişte chestii, însă n-ar fi tolerat să-l chestionez. Făcea totul ca şi cum ar fi vorbit cu el însuşi, înţelegi? A, bate clopotul. E ora de plimbare, trebuie să plec. Scuzaţi… Am fost mulţumită să vă întâlnesc. Când îl mai vedeţi pe Riri, spuneţi-i că sunt foarte bine aici. Avem televizor. Şi de mâncare nu e cazul să ne plângem Unii mai protestează, dar eu nu mă plâg. Uite, să vă spun meniul de azi: ouă fierte cu salată, tocătură Parmentier, banană. La vârsta noastră e arhisuficient. Oamenii îşi sapă mormântul cu dinţii.

Şi, pentru mai multă siguranţă, ea îşi aruncă dinţii în farfuriile altora…

O îmbrăţişez. O pornire. Crezi că din cauze Féliciei? Da, poate. O îmbrăţişez pentru Riri. Riri care a rupt-o la fugă când a aflat că sunt sticlete şi care, presupun, se ascunde prin tufişuri.

Chiar, de ce o fi fugit atât de prosteşte Riri? De ce se teme din partea mea?

El să fie ucigaşul contelui?

Sau complicele ucigaşului?

Când ajung la capătul coridorului, Marie Tournelle

mă strigă.

— Hei, zice, nu uita ce ţi-am spus adineauri: ea a făcut una ca asta.

O HALTERĂ TE ŢINE ÎN FORMĂ

O benzinărie.

Fiind cu carburantul pe roşu, opresc. Un tânăr benzinar vine să se informeze.

— Plinul şi telefonul! laconizez cărându-mă.

Capul îmi e ca o catedrală pustie. În el răsună tăcerea şi străluceşte o luminiţă care e amintirea răposatului domn de Bruyère. Scumpul de el îmi e extrem de simpatic. Mi-l imaginez foarte bine pe acest savant cu dragoste de viaţă. O personalitate, ce mai. Mai mult, un personaj. Totul la el era interesant: cunoştinţele, dragostea de dragoste, felul cum a descăpăcit-o pe doică, până şi căsătoria cu o nebună actriţă englezoaică (pleonasm?).

„Cea mai mare descoperire din lume, după foc şi roată!” exclamase.

Dar râzând.

Şi de ce râdea? Fiindcă nu era adevărat sau fiindcă jubila că putuse descifra pergamentul?

Intru în cabina telefonică halitoare de mărunţiş. E destul de târziu, dar sun la Agenţie. Şi Mathias ridică receptorul.

— Picaţi bine, domnule comisar, directorul vă caută cu surle şi tobe; o afacere urgentă.

— Dacă mai sună, spune-i că nu sunt disponibil nici cu turle, nici cu sobe, protestez. Lucrez în prezent la o chestie personală, care mă pasionează. Apropo, m-ai scuzat în faţa Soniei?

Îl aud cum se tulbură.

— Ei bine, ăă… Desigur.

— Cum a luat lucrurile?

— Ei bine…

— Cu amândouă mâinile, nu-i aşa, şi cu gura plină? E o gurmandă. Sper că nu regreţi după-amiaza asta,

Ruginitule?

El bâiguie:

— A fost foarte extrem de reuşită, domnule comisar, vă mulţumesc pentru această dovadă de încredere. Persoana în cauză a vrut să afle adresa mea personală dar, din motive de siguranţă, ţinând seama de situaţia mea familială, mi-am permis să-i cer să mă caute la birou.

Râd evocând-o pe micuţa doamnă Mathias, o fiinţă al naibii de dată naibii, cu glas ascuţit; şi care îşi face o afurisită de plăcere din a transforma, aproape în fiece an, câţiva centilitri de spermă în câteva kilograme de puştan.

— Bine ai făcut. Am pentru tine o treabă urgentă, puitorule în stil mare.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră, răspunde roşcovanul, fără cea mai mică ironie.

— Ai auzit de o actriţă engleză pe nume Amélia Black?

— Ăă nu.

— Eu foarte vag; acum vreo zece ani, s-a căsătorit cu contele de Bruyère care locuia la castelul Empot, Loiret. Aş vrea să aflu ce-a ajuns şi mai cu seamă ce făcea în după-amiaza de 4 aprilie 1976. Te înhami?

— Fireşte, domnule comisar.

— Actualmente mă găsesc în regiunea Orléans, vin spre casă, mă vei putea suna la Béru în cursul serii. Drace!

Prost ca o noapte de iarnă, îmi contemplu maşina prin geamul cabinei. Maşina mea în care tocmai se injectează benzină super, de nu mai ştiu câte parale litrul. Maşina căreia benzinarul îi curăţă parbrizul cu ajutorul unui ştergător cauciucos. Maşina mea goală.

— Ce-aţi păţit, domnule comisar? se alarmează nea Mathias.

— Tocmai mi-am adus aminte că l-am uitat pe Pinaud.

— Unde, domnule comisar?

— Într-un azil de bătrâni. Roşcăţelul izbucneşte în râs.

— În cazul ăsta, răul nu e prea mare, domnule comisar. Trebuia să se întâmple aşa ceva într-o zi sau alta.

*
* * *

Cred că ţi-am mai spus-o, dar ce importanţă are asta? Te dai în vânt după vorbărie. E de ajuns să mă uit la tine în faţa televizorului, în perioadele electorale, cum sorbi cuvintele acelor tembeli volanţi, luându-i drept profeţi, fără să te prinzi că sunt doar nişte tipi care exercită o meserie. Niciodată n-ai văzut lucrurile sub un astfel de unghi, biet nătărău. Anume că valoroşii palavragii fac meseria de politicieni, ca tine pe aceea de instalator sau de taxist. Şi dacă ţi-ar aduce în faţa camerelor de luat vederi un şofer de taxi te-ar interesa profesiunea lui de credinţă? I-ai acorda interes de doi franci şi douăzeci şi cinci de centime, artistule? Cucu! Dar ce zic, cucu-bau! Ei, politicarzii, brodează pe canavaua partidului. Materia lor primă? Saliva. De altfel, nu ai decât să remarci cât de mulţi avocaţi îşi lasă meseria ca să se angajeze în politichie. Franţuzoaice, franceji! Nici măcar nu ascultă ce spun. Şi înfruntările lor, unde tu te dai de ceasul morţii să le acorzi puncte, pentru ca după aceea ei să golească o butelcă de vin roşu în cinstea prostiei noastre, a tuturor – atât de constante, atât de uşor epatabile. O, drace, de câtă vreme ţine chestia asta şi cât va mai ţine încă! Franţuzoaice, franceji! Pâine îmbibată în sos, slipuri umede, ochi aţintiţi asupra intrării (sau ieşirii) tunelului. Palatul mirajelor. Va veni o zi! De glorie. Când toată ruşinea băută va fi scoasă afară pe căi fireşti.

Dar ca să mi-ţi revin: cred că ţi-am spus deja – de câte ori sun la uşa Bérurierilor, mă aştept să izbucnească faimoasa arie *Intrarea Gladiatorilor*, acel imn al circului. În general, circurile nu au uşi, ci intrări, care sunt mai multe. La Grasul nu e decât una, modestă, strâmtă; ceva mai

intim. Spectacolul derulat în interior îţi aparţine mai mult. Pentru moment, eşti beneficiarul lui exclusiv.

Sun.

Vine Berthe să deschidă, spre marea mea dezamăgire, fiindcă speram să fie Marie-Marie. O Berthe elegantă, în corsaj de mătase albă şi pantaloni negri. Să juri că e posterul gigantic al unei insecte din America de Sud. Muia ei, dindărătul, pistoalele alcătuiesc un volum bizar, pe care ai fi ispitit să-l clasifici în protorace, mezotorace, abdomen (public) inelat, unde converg traheile respiratorii.

Balena arborează o pieptănătură războinică. Toate laţele grupate deasupra ceainicului şi legate fedeleş cu o panglică de velur albastru. De data asta, cerceii bat recordul: reprezintă două dansatoare pe cale de a face marele şpagat. Li se vede slipul alb şi chiar, dacă te uiţi pe dedesubt, un pic de bimbirică. Poartă fustiţe de stras verde, cu paiete de argint, şi sutiene cu stele roşii. Sunt una blondă şi cealaltă brună şi măsoară zece centimetri lăţime pe şase înălţime (marele şpagat, cum ziceam).

Berthy mă efuzionează precum un Saint-Jacques de Compostelle, compostându-mi fiecare obraz cu rujul ei albăstrui şi unsuros.

— Avem un dineu de gală, mă anunţă; vino repede, dragă Antoine, ai sosit tocmai bine pentru desert. Dar poate n-ai halit şi în cazul ăsta am nişte resturi frumoase să-ţi propun.

Tornada din antreu mă împinge până în sufragerie unde alte trei persoane sunt reunite în aşteptarea mea. Bérurier, bineînţeles, şi o pereche. Femeia e timidă, cu nas mare şi ochi albaştri-tembel. Soţul are înălţimea Maiestăţii Sale şi trebuie să cântărească mai mult decât ea, numai că greutatea e repartizată diferit: destul de puţin burdihan, dar un excedent de muşchi.

— A, iată-l! exclamă Béru ca să mă întâmpine. Vi-l prezint pe faimosul Santantonio, băieţi, tipul care

înlocuieşte muştarul iute şi Micul Larousse.

Apoi către mine, arătând spre oaspete:

— Ţi-l aduci aminte?

Îl examinez pe voluminosul personaj cu frunte îngustă, gât indecapitabil şi umeri asemănători carenei unei combine agricole.

— Nu cred că am avut privilegiul să-l cunosc pe domnul, mă scuz.

Mamutul izbucneşte în râs:

— Adrien Ganachet[26]!

Declaraţia nu-mi luminează deloc lanterna, care trebuie să fie surdă ca o ciubotă.

— Nu, nu-mi dau seama.

— Ei, la dracu', se impacientează Grăsanul; Adrien Ganachet nu e un fitecine. Halteregoul, hemofilul, campionul regiunii Haute-Seine la stilul aruncat, ce naiba! Ridică două tone la stilul smuls.

— O, da, unde-mi era capul? mă grăbesc eu să mint. Foarte onorat să vă întâlnesc, domnule Ganachet!

Colosul îmi prinde biata micuţă dextră de plutocrat encefalic şi o comprimă de să-şi facă suc de lămâie.

— Încântat! declară.

Mă uit la ciotul pe care mi-l abandonează, îl socotesc inapt să mai servească din nou şi întind către doamnă mâna stângă, care valorează tot atât, dar din motive congenitale.

Berthe mă doboară pe un scaun, Grasul îmi toarnă o porţie mare de Pommard de trei-franci-sticla-nerefolosibilă, după care seara continuă să se desfăşoare.

Soţii Ganachet sunt noii vecini de la parter. Prima cină; se înnoadă relaţiile. Stă deja scris în stelele firmamentului că Berthe se va face halterofilă înainte de viitorul muson, dacă cumva acest lift de mărfuri posedă marafetul la care se poate spera după muşchii lui monstruoşi. Poate că, la rândul lui, Alexandre-Benoît va

---

26 *Ganache*, „nătărău" (n. tr.).

încerca să o pritocească, din când în când, pe doamna Ganachet – dar chestia rămâne evazivă, deoarece doamna nu posedă gabaritul propice pentru a aprinde râvnele Matahalei.

Îi trebuie volum lui mister Coadă-de-Măgar; ceva planturos, fondant, care să-ţi plutească pe deasupra precum gelatina. Din acest punct de vedere, madama Ganachet e tare în suferinţă. Mai curând slăbănoagă, genul servitorului mut cu o presă reglabilă pentru pantaloni. Acestea fiind zise, destul de simpatică pentru cineva tont şi docil.

Cât despre Ganachet, el are glorie frecventabilă. Dacă îşi leagănă umerii, o face doar ca să întreţină maşinăria şi fiindcă nu mai poate proceda altfel după ce s-a trezit cu nişte muşchi cât pneurile de semiremorcă.

Clămpănim desertul Berthei; mai exact deserturile, fiindcă ea aduce, succesiv: un castron de spumă de ciocolată, o prăjitură cu rom, mare cât Pantheonul (unde interzic să fiu înhumat, în ciuda prezenţei acolo a lui Victor Hugo, fiindcă mai plicticos loc ca ăla nu există), un coş de rufe plin cu clătite cu mere, un lighean de prune (foarte indicat pentru sfârşitul mesei, precizează gazda, fiindcă face corpul să funcţioneze) şi în cele din urmă o *pièce montée*[27] pe care aceşti oameni de treabă încep să o demonteze cu o promptitudine datorată tehnicii de care fac dovadă maşiniştii unui circ pentru a evacua cortul din piaţa satului.

Foarte bine. Eu tare aş vrea să am o întrevedere cu Bérurier cel Mare, în legătură cu mica mea poveste. Habar n-ai cât mă pasionează afacerea asta. Care e numai a mea. Soarta mi-a scos-o în cale şi eu fac din afacerea Bruyère propria mea afacere.

Maica Lacryma Christie n-am nimic de luat de la ea, seringa aia bătrână, cu cearşafurile ei de budoar, bibilite cu croşeta, şi cu Hercules Poirot ai ei de mi se fâlfâie; am

27 Prăjitură foarte ornamentată (n. tr.).

şi eu Poirotul meu – ba chiar Delpech, aşa că vezi! Şi maica Mouillechaglate, care şi-o tot trăgea cu Agatha a ei! Şi o preconiza prin şcolile de poliţie! Îmi şi închipui predarea celor „Zece negri mititei” la Saint-Cyr-au-Mont-o Or. Între cursurile de tir şi cele de drept, bunii mei micuţi pretinari, proaspăt daţi la tocilă, ce mai moace ar avea văzând portretul marii babornițe asasine. Tanti Marie Bizare! Cu cărţile ei pline de servitori rafinaţi în ale mâncării şi cu enigma care se iveşte la pagina 100; iar înainte de asta, respiri viaţa la castel, cu elucubraţiile lordului Durin[28] şi nu mai puţin cele le reverendului Branibitt[29], plus fumurile lui miss Dorothée şi cârtelile lui mistress Deslauriers[30]; chestii de-ăstea fumegoase, britişe, de dinainte de războaie: cel din nouăzeci şi opt şi cele ale Celor Două Roze. Mersi frumos.

Dar Béru nici nu se gândeşte să iasă la raport. E ţanţoş tare că l-a primit în vizită pe Adrien Ganachet, insul cel mai vânjos de la periferie. Care ardică chintale de fierotenii fără să-i pocnească pipota şi nici măslinele, salut, jos pălăria! Glorie celor tari.

— Ştii cevaşilea, Adrien, zice pe nepusă masă (vorbă să fie!) Mamutul, de-ai fi bărbat, ne-ai făcea o mică demonstraţie de talentele matale, înainte ca Berthe să aducă alelante chestii de excepţie; chiar ar fi un intermediu.

Adrien interjectează precum că nu are materialul la îndemână.

— Du-te cată-l, îl sfătuieşte Grasul, nu-i decât trei etaje cu ascensorul.

Nu prea încântat, Adrien observă că nu e acordeonist, aşa că accesoriile lui nu încap într-o punguţă.

— Viu cu tine să te-ajut, i-o taie Grasul, care prezintă

---

28 Individ dur, dificil (n. tr.).

29 *Branle bite; branler,* „a masturba”, bite, „sexul bărbatului” (n. tr.).

30 *Des lauriers,* „lauri” (n. tr.).

continuitate în idei.

Adrien scuipă şaisprezece sâmburi de prună pe care îi lustruia în gură şi se supune. Un invitat trebuie să subscrie dorinţelor gazdei sale, mai cu seamă când sunt urgente.

Abia au trecut de ştergătorul de picioare, când sună telefonul. Ghicesc că e pentru mine şi chiar e pentru mine: Mathias.

Berthy îmi dă receptorul şi profită de ocazie ca să-mi mângâie dosul palmei, făcând să se bălăngăne cu graţie micile dansatoare atârnate de clăpăugile ei.

— Am o parte din informaţiile dumneavoastră, domnule comisar! anunţă Mathias, cu voce jubilatoare.

— Interesante?

— Aşa cred.

— Atunci dă-i bice, te ascult.

Dar înainte ca el să vorbească, să înserăm o nouă pagină de publicitate.

Fie că sunteţi degustători rafinaţi sau mâncători de cacao

Şi chiar dacă palatul dumneavoastră nu e decât o colibă…

Cumpăraţi Ghidul GAULT et MILLAU.

Toulouse-ul şi Lautrec-ul gastronomiei.

Veţi găsi aici, înseriate, toate mesele Franţei, ale Armatei Salvării Élysée-ului – Paul Bocuse.

„Mâncaţi! Mâncaţi, scumpi Gault et Millau. Mâncaţi. Restul îl facem noi”.

— Atunci dă-i bice, te ascult.

Mathias se şterge la ochi. Nu suntem încă dotaţi cu telefoane-televizor, dar detectez chestia după zgomot. Când tipul cu pricina îşi freacă lampioanele, s-ar zice că agită un sac de bile.

— Amélia Black a decedat, domnule comisar.

— Nu se poate!

— A murit în cursul verii lui ’76, când îşi petrecea vacanţa în Grecia.

— În împrejurări suspecte?

— Extrem de suspecte; se pare că a sucombat după o doză masivă de barbiturice (Ave, Cezar, barbituri te salutant![31]) într-un mic hotel de pe insula Dékonos[32].

— Şedea acolo singură?

— Nu, era întovărăşită de o gaşcă de amici internaţionali, leneşi de felul celor care preferă unei tarte cu rubarbă o tartă cu haşiş. Întrucât, de la un anumit timp, dădea semne de neurastenie, poliţia greacă a conchis o „sinucidere accidentală” şi afacerea n-a avut urmări.

— Ai aflat ceva despre cum şi-a petrecut timpul la 4 aprilie?

— Tot ce sunt în măsură să vă spun e că, la acea dată, se afla la Paris. Trăsese la *Plaza* în data de 2 şi a plecat pe 10. Va dura mult, poate chiar va fi imposibil să determinăm felul cum şi-a folosit timpul în ziua de 4. Totuşi am să fac imposibilul.

— Bravo şi încearcă să-mi dai răspunsul până mâine seară…

— Mâine seară! Dar domnule co…

— Ei, doar n-o să-mi spui că i-o tragi Soniei şi mâine! Biata ta nevastă o să-ţi ducă lipsa.

El renunţă la repezeală, mormăie chestii pe cât de neauzibile pe atât de încurcate şi promite să-şi rupă oasele.

Taman atunci se întorc şi Adrien Ganachet şi Alexandre-Benoît Bérurier, îngreunaţi (e şi cazul să o spun) cu un material de prima calitate. O halteră, prieteni, precum osia de la Trans Europe Express, cu tot atâtea roţi cât un vagon al numitului. Adaptabile, ştii clenciul, pentru

---

31 Totalmente idiot, dar mă destinde (n.a.).

32 *Des cons,* „a proştilor” (n.tr.).

a mări greutatea.

Ei bine, nea Ganachet se pune în ţinută de lucru, adică îşi scoate cămeşa şi nădragii, rămânând doar în Părintele Joseph (îi numesc astfel slipul, fiindcă e vorba de o Eminenţă cenuşie), şosetele cu injecţie şi mocasinii de porc veritabil.

Începe cu un flecuşteţ de patru sute de kilograme, ca să-şi facă mâna. O nimica toată. Mi-ţi ardică cioaca asta cum ai culege tu un chiştoc dacă ai fi chiştocar.

O saltă sus, deasupra dovlecelului. Scula sclipeşte în lumina biutifulei lustre reprezentând o vârtelniţă. Şi pe urmă mi ţi-o pune jos cu asemenea supleţe, că nu se aude niciun zgomot. De-ar lăsa să-i cadă un papuc, treaba ar răsuna cu mult mai tare. Publicul aplaudă. Maica Béru e fascinată de gabaritul noului lor amic. Trebuie să vă spun că nea Ganachet seamănă cu un baobab gigantic. Păros, musculos, calm.

Adaugă rondele. Le ridică cu la fel de multă uşurinţă. Lui Bérurier îi curg balele de poftă.

— Îţi dai seama, îmi zice, un puşti născut la şapte luni, după cât se pare. Un godac găsit sub portarul unei biserici. Şi încă una de mahala ordinară, nu Madeleine! Şi uite ce poate face cu numai două mâini!

Imperturbabil, Adrien, tonifiat de copioasa masă a Bérurierei, adaugă noi plăci pe care tu, amărâtule, ar trebui să te dai de ceasul morţii ca să ridici măcar una!

Şi acuma stai că ne apropiem; că accedem la sublim, la apoteoză!

Ulcerat de aceste anevoioase vitejii, Grasul goleşte un pahar de vin de-al doilea, de Savoia (provenind direct dintr-o drogherie de a Chambéry). Şi pocneşte din limbă.

— Mi-ai da şi mie voie să încerc, Adrien?

Fruntea i s-a îngustat deodată, privirea îi e sălbatică, bucile freamătă.

Ganachet, amabil dar superior, murmură:

— Cu dragă inimă, dar acum ai pe pistă şase sute

optzeci şi opt de kilograme şi două sute optzeci şi cinci de grame. Aşteaptă să mai scot din greutăţi.

Béru îşi toarnă încă un pahar de vin la mâna a doua (care, în 1859, se mai numea „grappa”).

— O să mai scoţi asta! i-o taie celuilalt. Doar nu vrei să mă antrenez cu o lingură.

Asemeni ilustrului său vecin, îşi dezgoleşte emisfera nordică.

— Îmi păstrez pantalonii, ne avertizează Braţe de Aramă, pen’ că mi-am uitat izmenele la madama Lauranton, unde m-am dus să aflu veşti despre bărbatul ei care, atunci când am ajuns acolo, primea îngrijiri la dispensar.

Radios, se aşază în spatele redutabilei bare a halterei, cu picioarele depărtate, îşi freacă mâinile ca pentru a le dezmorţi şi execută mai multe inspiraţii, întretăiate cu expiraţii, după cum îţi dai seama.

În sfârşit, se apleacă să apuce tija metalică. Momentul e emoţionant. Şi plin de suspens. O să ori n-o să deloc? Va fi făcut şah şi mat? Va izbuti măcar să clintească insolitul obiect care, în mijlocul sufragerei, seamănă cu un vehicul neterminat?

Liniştea ce succede ar putea fi de marele Mozart (de la Primărie).

Suntem fascinaţi, anxioşi. În ce mă priveşte şi ce te priveşte, prietene cititor, am uitat de afacerea Bruyère şi de ramificaţiile ei.

Béru se propteşte bine pe picioare. Totul în el se încordează. A proferat, în gura mare, un pârţ de stentor. Omul omite să se scuze. Se învineţeşte, se răsuceşte. Vinele şi muşchii i se umflă peste măsură. Scoate un ţipăt adânc, decisiv, cum numai un urs alb ar putea emite în dezolarea arctică. Urmează un zgomot uşor: pantalonii Grasului au explodat; nu s-au sfâşiat, ci s-au dezintegrat pur şi simplu în zona cel mai bine garnisită. Trosc! îşi face apariţia un plin de dindărăt păros. Omului nu-i pasă de

asta. Voinţa lui neîmblânzită (nu, taie neîmblânzită, care e prea banal, şi înlocuieşte-l cu incoercibilă, care aici nu spune nimic dar e mai bogat), aşadar voinţa lui incoercibilă îl supradimensionează. Haltera se mişcă, haltera se ridică. E ceva emoţionant precum premisele aviaţiei. Să te smulgi de la pământ, totul rezidă în asta. A părăsit solul, iată. Legea atracţiei terestre? S-o crezi! Atracţia la care asistăm e fascinantă în alt chip.

Întregul Béru vibrează, întregul Béru se cutremură, întregul Béru geme, întregul Béru se răsuceşte ca un şurub. Dar haltera se ridică. Printr-o milostienie cerească! Iat-o sus, alături de lustră, bălăbănindu-se la capătul braţelor lui invincibile.

Grasul va exploda. Ba nu, se ţine bine. Adrien Ganachet e verde de invidie amabilă.

Şi exact în această secundă, totul se duce de râpă.

— Cucu! strigă un glas în spatele Grasului.

E Pinaud, care se arată în uşa lăsată deschisă de către cei doi halterofili cu braţele încărcate.

Acest „Cucu!” e grăuntele de nisip, picătura de apă, cuvântul în plus. O surprinde pe Maiestatea Sa. Or, când te afli într-o asemenea postură, nu ai mijloacele de a rezista unei surprize, oricât de mici. Matahală se lasă brusc pe spate. Scapă haltera. Iar ceea ce urmează n-a mai fost niciodată revăzut, de la primele Chaplin. Cele şase sute patruzeci şi opt de kilograme dislocă planşeul. Îl găuresc, îl traversează. Or, planşeul cu pricina slujeşte drept tavan vecinilor de dedesubt, pricepi, ca să nu se piardă nimic. Haltera produce un efect de bombă. Iată că pică pe o măsuţă de toaletă drăgălaş înjuponată şi garnisită cu oglinzi şi flacoane de toate soiurile. Taman la picioarele unui pat ocupat de o pereche pe cale de a se simţi bine: familia Crottignard[33], inşi amabili la urma urmelor – el funcţionar la compania de asigurări Libelula, ea consilier

33 *Crottin,* „bălegar de cal", *gnard,* „copil de vârstă fragedă" (n. tr.)

municipal comunist al arondismentului, mamă a trei copii şi două fete. Ce mai vacarm! Ce chiloman! Se crede că imobilul se prăbuşeşte. Alde Crottignard, trăsniţi de stupoare în plin avânt, nu mai reuşesc să se despuţeze. Ea începe să urle, cum n-a făcut-o niciodată când şi-a deschis stăvilarele. El latră oleacă, gen vârcolac în filmele de groază englezeşti. E ceva dantesc, insuportabil. Ca să pună bomboana pe colivă, dau buzna şi copiii, zbierând.

— Scuzaţi-mă, bâiguie Bérurier, îngenuncheat pe marginea craterului. Am scăpat cevaşilea.

Mecla, glasul, zâmbetul umil al Grasului potolesc panica acestor oameni de bine. Pe el, fost elev la iezuiţi, prostul anturaj din adolescenţă l-a împins în Partidul Comunist, pe care l-a părăsit după ce a citit opera domnului Roger Garaudy, ca să se angajeze în rândurile socialiştilor, partid de unde a plecat în ziua când l-a văzut pe domnul François Mitterand împopoţonat cu incredibila pălărie cunoscută de toată lumea. Fiindcă un fapt e absolut dovedi, deşi nu a fost semnalat de nicio gazetă; dacă, contrar oricărei aşteptări, Stânga a pierdut alegerile în mai 1978, asta nu s-a întâmplat deloc din cauza explodării Programului Comun, ci pur şi simplu fiindcă domnul Mitterand s-a deghizat, la Saloon-ul Comerţului, în fals cow-boy. Există unele lucruri pe care francezii nu le iartă, nefiind entuziasmaţi de reunirea personalităţilor puternice şi neînţelegând de ce un om atât de strălucitor şi grijuliu să arate asta a crezut de cuviinţă să-şi facă o siluetă prostească într-un moment atât de grav pentru viitorul ţării. Uf, a fost o frază lunguţă, cu puţine virgule, dar folositor de îmblânzit. Va să zică sunt nişte inşi interesanţi alde Crottignard, atât de frumos îmbucaţi unul într-alta. El e tot ceea ce s-a spus; ea, neîmblânzită militantă comunistă, în ciuda rătăcirilor politice ale soţului. Excelentă mamă de familie, fără slăbiciuni şi avorturi, mereu gata să-l apere pe scumpul de algerian emigrat, femeie de casă, luptătoare pentru săptămâna de lucru de

optsprezece ore şi gratuitatea transportului în comun.

Stau acolo, culcaţi pe o parte, uluiţi, privind spre muia vulturească a Dolofanului, pe urmă spre ciudatul meteorit ieşit, s-ar zice, dintr-o deraiere a căilor ferate cereşti. Neîndrăznind să evalueze pagubele, dar ghicind deja că vor fi considerabile şi anevoie de repertoriat. În sfârşit, luând act de postura lor matrimonială. El, elev la iezuiţi – şi totdeauna din chestii de astea îţi rămân ceva urme – grăbindu-se să adune cearşaful pe fesele de asigurator sedentar; ea încetând să alcătuiască cu picioarele o centură de lubricitate pe talia nătărăului arhi împreunat de bărbat. Frica lasă loc mâniei. Îndată ce Maurice Crottignard s-a putut extrage întâi din soţie şi pe urmă din pat, pentru a se precipita într-un halat ale cărui ramuri şi flori desenate corespund penajului, iată-l că începe să-şi apostrofeze vecinul de sus. Făcându-l nenorocit, asasin, dinamitor, viţel, jigodie, storcitor de copii şi alte glume de bun venit. Astfel încât, la urmă, ulciorul bérurian nu mai merge la apă. Şi se apucă şi el să răspundă cu nişte chestii cu mult mai nasoale, mult mai bine aduse din condei; luându-i martori pe inşii din anturajul lui, printre care se numără şi un ofiţer de poliţie, cum că să mărturisească ei până la ce punct sunt depravate moravurile acestor Crottignard, care nu ezită să şi-o pună în faţa copiilor şi care el unul, Bérurier, nu va lăsa să treacă o asemenea infamurie. Atentat la pudoare, la urma urmei chiar incest, exhibiţionism! Chestia se va lăsa cu puşcărie şi încă de-ălea grele. Crottignard replică. Atmosfera se învenineză. Înnebunit de furie, Alexandre-Benoît începe să se picure, prin gaură, în apartamentul de dedesubt. Consiliera municipală, deşi urăşte ordinea de stat, fuge să cheme poliţia de intervenţie. Confuzia ajunge la paroxism. Iar eu încep să găsesc că farsa nu-i deloc nostimă. Până acum, spectacolul nu a fost lipsit de brio, dar începe să se facă târziu.

Aşa că îmi iau colaboratorul de o parte şi-i domolesc

furia.

— Grasule, nu mi-ai făcut darea de seamă în legătură cu ziaristul ăla, Léon Hurlevon, şi chestia e presantă.

El mă priveşte precum un călător adormit în vagon şi care, trezit pe neaşteptate, îşi dă seama că a ratat gara unde trebuia să coboare.

— Ce, ziaristul? Drace, crezi că e momentul să vorbim despre nimicuri? Cu chestia aia de rahat acolo jos şi o excavaţie în planşeul meu? Fără să-i mai punem la socoteală pe tembelii de dedesubt, care n-au terminat să ne calce pe coadă, cârcotaşi cum îi ştiu, mereu gata s-o sictirească pe portăreasă pentru una-alta – o femeie care îşi spune comunistă! Comunistă pe mă-sa, da! Consilieră municipală, poftim de vezi, în loc să se ocupe de păsărica ei, borfelinat în viaţă ce e. Care nici n-are habar barem să confecţioneze un gratin dauphinez. Pui pariu că nu ştie?

Şi se apleacă peste gaură:

— Hei, Crottignardo, ai fi în stare să-mi zici dacă în gratinul dauphinez se pune brânză rasă?

— Du-te să ţi-o pui d’a-ndaretelea! răspunde necioplita.

— Păstrează sfatul pentru tine, care eşti maşteră în materie, după cum s-a putut vedea toată lumea! ripostează Colosalul. Apăi ăştia-s poponarii cei mai grobiani, zău aşa. Şi cucoana se lasă trasă şi-i şi place. Şi cine i-o pune, mă rog frumos? Un nesătul de jos etaj. Un subrahat care i-aţi văzut bigudiul, doamnelor şi domnilor? Nu mi-ar trebui sculiţa lui nici ca să mă picur, ceai de muşeţel asigurător de trei parale. Minusul ăsta cu gaibarace îşi încurcă puţa cu pipeta. O frecăţeşte numai pentru reproductivitate şi cu asta basta. Şi treabă să vezi rezultanta; un coate-goale şi o consiliereasă comunistă ce altceva poate produce? Le-aţi văzutără meclele la ţâncii ăstor pidosnici? A fost la creşă în Biafra godacii voştri ori ce? îi alimentaţi cu o cutie de mâncare de pisici pe zi, pui pariu. Şi mai întâi şi mai întâi să aduceţi sus arterele ălea, că nu e ale voastre, nici măcar

ale mele. S-a înţeles?

Îl înşfac pe Béru de gât şi-l împing până în dormitorul plin de mirosuri uşoare şi de un pat adânc ca o gropniţă.

— Hei, Zavatta, mă răstesc, îţi cer treizeci de secunde de pauză. L-ai întâlnit pe Léon Hurlevon, da sau ce dracu'?

Îmi aruncă din nou privirea de Duh al lui Aladin căruia îi freci lampa taman când umbla la umblătoare.

— Ştii că mă faci de lehamite, tipule? Să alegi astă clipă pateticiană ca să mă freci de gâlci cu birocraţii, înseamnă să ai tupet. Nu-ţi pasă decât de tandea. Eşti campion medalie de aur la neruşinare. Nu, nu m-am întâlnit cu fotograful tău de rahat, pentru excelentul şi primordialul motiv că s-a omorât cu motocicleta pe şoseaua spre Orléans, la patru aprilie şapte şi şase.

MAMA, EU ŞI CEILALŢI

Ei bine, bătrâne consătean, iată-ne din nou faţă în faţă, luaţi pe sus de o înaltă aventură de rahat, genul inextricabil. Dar o voi extrica, mă jur. Trebuie, mi-am făgăduit-o mie însumi după ce am luat cunoştinţă de documentele remise de Mayençon Clovis; or Santăntonio nu s-a înşelat niciodată, deşi i s-a întâmplat uneori să-i înşele pe alţii. Lui şi-a rămas credincios în toate şi împotriva tuturor.

Această afacere, în aparenţă atât de simplă, atât de repede soluţionabilă, e bogată în cotituri.

Mi le recit intrând în casa de la Saint-Cloud unde e aşa de bine să te întorci.

E lumină în camera Féliciei. Ea deschide uşa în clipa când urc scara.

— Totul merge bine, fiule?

— La fix, mamă.

Pupicuri pe scumpii obraji bătrâni care miros a Félicie-noaptea. Înainte de a intra în pat, mama îşi face oleacă de toaletă şi-şi dă pe faţă cu o colonie cum nu există

în comerţ şi pe care o veche prietenă de pension i-o trimite în mod ritual la fiecare An nou. Miroase un pic a glicină, un pic a violete şi încă alte trucuri care cresc din ce în ce mai puţin pe globul nostru sâcâit. Aroma asta… Îmi imaginez vechea Nisă, de pe vremea când englezoii luau cu asalt promenada ce avea să le poarte numele. Uneori e de ajuns un parfum. Un zgomot, un nimic – şi creieraşii ţi se pun în mişcare, rotund, uşor, descriind arabescuri imperceptibile.

— A telefonat directorul tău, în două rânduri, Antoine, are urgent nevoie de tine. Mi-a spus că-l poţi suna la orice oră pe linia lui personală.

Transmite oftând Félicie. Fără tragere de inimă, deloc încântată că fiul ei pleacă din nou în frigul nocturn, spre alte peripeţii. Totdeauna şi-a dorit să las poliţia pentru a mă consacra vânzării de mirodenii fine sau import-exportului. M-ar vedea bine mama în slujbe călduţe; adunând slănină şi ceva bănuţi pentru bătrâneţe. În secretul inimii ei, se teme că pensia îmi va trece pe sub nas, din cauza absenţei premature a pensionării. Şi uite că-mi comunică mesajul bătrânului pisălog care-mi conduce existenţa.

Îi zâmbesc cu toată gura.

— Dacă mai sună, spune-i că nu m-am întors; simt nevoia să-mi trăiesc niţel propria mea viaţă.

Nişte bolboroseli stomacale mă avertizează că deserturile Berthei nu au fost de ajuns ca să-mi astâmpere foamea.

— Mâine dimineaţă să-mi faci un mic dejun englezesc, dacă nu te superi.

— Vrei să-ţi dau imediat o gustare? Am în frigider un pui întreg şi maioneză.

Nădăjduieşte. Iar eu ezit.

— De acord, dar numai un copan, nu începe să bucătăreşti la ora asta.

Radioasă, ea se repede la halatul de bumbac flauşat

şi-şi ia papucii de mătase brodată pe care i-am făcut cadou de ziua ei. Eu plec să mă pun în ţinută de casă.

În grădină cântă o cucuvea, dacă nu cumva e o bufniţă, nu ştiu să fac diferenţa. În orice caz e perseverentă păsărica, cu toate imobilele construite prin împrejurimi. Eu, de-aş fi cucuvea, aş fi pus de mult cap compas către ţinuturi mai salubre. Notează că, în calitate de fiinţă omenească, am rămas aici bine mersi. Poate că şi bufniţa ţine la micul ei teritoriu, chiar şi când acesta se îngustează. Suntem încurcaţi în obişnuinţe ca nişte adevărate mumii – oameni şi păsări. Gata să ne lăsăm sufocaţi la faţa locului.

Abia am coborât iar, că telezbanţul se pune pe ciripit. Mama se duce să răspundă iar eu înhaţ casca-anexă. Recunosc pe dată glasul tânguitor al lui Lapinuche. Tipul ăsta, când vorbeşte la telefon, îţi vine mereu să crezi că e la capătul cursei şi va da în primire înainte de sfârşitul comunicării.

Iau de la Félicie receptorul.

— Ce ţi s-a întâmplat, fosilă bătrână, de îndrăzneşti să tulburi liniştea burgheză a superiorilor tăi?

El geme:

— Ai plecat de la Béru fără să dai de veste.

— Şi de ce aş da de veste înainte să plec de la Circul Barnum de trei zloţi, monseniore?

— Vream să-ţi spun nişte chestii.

— Mi le spui mâine, pergament vechi ce eşti; acum sunt acasă, în tovărăşia mamei. Port o haină de interior cu guler şal, o pijama albastru-ca-noaptea, papuci noi şi simt nevoia să aflu cu propriii mei dinţi cu ce seamănă scheletul unui pui, al unuia adevărat. Salut.

Strigătul mă ajunge din urmă înainte de a închide. Un ţipăt pornit din cavernele pinuchiene.

— Sta-a-a-i-i!

Ridic iar receptorul spre clăpăugă.

— Ce mai e?

— Spune-mi măcar ce trebuie să fac.

— Cu cine, cu ce?

— Cu Henri Tournelle.

Ceva sfârâie în tigaie şi simt un miros de unt, de pe acum încărcat de calorii. În ciuda recomandării mele, mama e pe cale să-mi pregătească un mic nu ştiu ce – frigiderul îi e plin de resurse. M-a agăţat cu pui rece, dar voi mânca bucate de înaltă clasă, ca la mama – i-a dat drumul.

— Henri Tournelle! repet în cele din urmă.

În auz îmi explodează marea arie a trompetelor din Aida; e Pinaud, care îşi suflă nasul.

— Ei bine, închipuie-ţi că după somnul de la azil, unde, fie zis între paranteze şi fără harţag, îţi mulţumesc că m-ai abandonat, închipuie-ţi că după acest uşor somn reparator, am zis bine: reparator, fiindcă noaptea trecută, doamna Pinaud poate să-ţi spună că n-am închis un ochi din cauza reumatismului meu articular pentru care va trebui să-mi reţin oră la profesorul A. Sidurique[34]

fiindcă lucrurile astea ajung să ţi se urce la inimă şi te pomeneşti, mersi bine, cu un suflu, ba chiar o leziune cardiacă…

Se despachetează cu amănuntul Pinuchet. O nevoie. Inutil să vrei să-l împiedici; digul nu opreşte apa, doar o deturnează. Aşa că îmi turuie despre reumatismul lui, consecutiv unei angine prost tratate, despre fratele lui mort odinioară în urma unei afecţiuni de acelaşi fel, despre curele termale avute în vedere, despre toate…

Mama îmi prăjeşte mure de viţel. Recunosc mirosul. Ştie cât de mult îmi plac. *Meunière*. Cu un strop de vin alb şi stafide de Corint. Un vârf de cuţit de piper, cât timp încă sfârâie, niţel suc de lămâie şi dă-i bătaie!

Salivez mai abitir ca un boxer în faţa unui ţarc plin cu căţele în călduri.

În sfârşit, Puţică îşi regăseşte subiectul

34 *Acide urique,* „acid uric” (n. tr.).

complementului foarte indirect şi lipsit de obiect. Iată rezumatul acestuia. Plecând de la azil, a zărit o siluetă dând târcoale prin parcul în paragină al stabilimentului. Imediat, mă asigură, a ştiut că era vorba de Riri. Aşa că l-a chemat cu binişorul, cum se pricepe el. Şi celălalt s-a lăsat îmblânzit. Pinaudière a avut înţelepciunea să nu-l înghesuie cu întrebări. I-a garantat că-i va aranja ploile dacă şi el va vrea să-i arate încredere. Şi a hotărât să-l însoţească la Paris. Şi deoarece Căzătură nu avea o leţcaie (doamna Pinaud, foarte econoamă, nu-l lasă să circule decât cu o provizie de treizeci de franci în pozânare), a luat un taxi, având în vedere că, invers decât transportul în comun, taxiurile se plătesc la capătul traseului. A venit direct la Béru, ştiind că trebuia să merg şi eu acolo, ca să-mi ceară contravaloarea cursei, în vreme ce Riri stătea în tumbărău ca ostatic. Numai că avut loc stupidul accident cu haltera, care a fost o diversiune, iar eu am plecat fără să dau de ce ştii şi tu. Iată dar că moşul a rămas în compania lui Tournelle şi nu prea ştie încotro să o apuce cu el. Mama îmi adresează un mic zâmbet triumfal.

— Va trebui să treci la masă, îmi şopteşte, mâncarea e gata.

— Veniţi încoace, hotărăsc.

— Plăteşti taxiul?

— Fireşte.

Într-o bună zi, voi pune să i se coasă în căptuşeala hainei o bumaşcă de un sutar, pentru cazurile de urgenţă.

*

* * *

Văzut de aproape, Riri are niţel ceva de retardat. Poate nu chiar de retardat, cât de împiedicat. E un băiat cu probleme pentru cei care nu socotesc drept probleme asemenea probleme, dacă poţi pricepe aşa ceva. Aparţine neamului celor simpli, pentru care nimic nu e simplu. Şi ţi-

aş mai putea servi astfel o grămadă de paradoxuri, până ce-o să-mi tragi una peste bot cu rahatul ăsta de roman poliţist.

Spune, foarte politicos, bună ziua. E încă în haine de lucru şi duhneşte a vinaţ. Félicie le propune nou-veniţilor să mănânce, şi aceştia rad puiul rece. Din fericire, am avut timp să-mi înfulec murele de viţel înainte de apariţia celor doi. O minunăţie!

Timp de o clipă, nu vorbim despre nimic. Sau mai exact despre toate, ceea ce e acelaşi lucru. Pinuche povesteşte că vecina de dedesubt, doamna Crottignard, consiliera, a făcut după aceea o criză de nervi şi că a trebuit să fie dusă la spital. Au profitat de taxiul orleanez. Pinaud şi cu soţul asigurător au transportat-o şi instalat-o. César mai povesteşte că, la Pitié, au trecut prin faţa camerei sterile, de strictă supraveghere, unde îl ţin în viaţă pe nenea care a scos marele strigăt cunoscut de voi toţi, pentru publicitatea Mamutului. Se pare că bietul om a explodat pe de-a întregul în interior, de la foaie la aluniţe. Un băiat foarte bine, care s-a angajat voluntar fiindcă imita bine elefantul în societate. Şi a vrut să-şi forţeze talentul în privinţa mamutului, îţi dai seama. E frumos, e înălţător martiriul altora. Te face să simţi nevoia să stai acasă şi să deguşti mure de viţel. Totuşi când, la un post periferic, auzi strigătul mamutului pe cale să doboare preţurile, reculege-te, prietene. Acest strigăt a aruncat un om în comă; or, toţi medicii îţi vor spune că starea de comă e proastă pentru sănătate. După care am trecut la altele.

Delirul e foarte drăguţ pentru cel care deliurează, dar plictiseşte repede publicul. Publicul, fiindcă e numeros, trebuie să te gândeşti la toate alea în ce-l priveşte. Să ţii seama de eclectismul lui zic eu. O hidră care face nazuri la masă e greu de alimentat.

Henri Banbel[35]... Dar ce tot spun aici! Henri Tournelle îşi degustă cu multă adresă puiuţul. Servitorii de

35 *Bon bel,* „bun, frumos" (n. tr.)

casă mare dobândesc, prin forţa împrejurărilor, educaţia stăpânaşilor lor, cel puţin în privinţa detaliilor. Omul nostru ştie să ţină cuţitul şi furculiţa şi să decupeze un copan fără a şi-l expedia pe şliţ. Bea, iar buzele nu i se imprimă pe marginea paharului. Când mestecă, nu scoate un zgomot de vânător umblând brambura printr-o mlaştină. Are ţinută, dacă nu chiar clasă. E un Riri, fie, dar în faţa farfuriei dovedeşte maniere de Henric al Franţei. Îl observ pe ascuns, în ciuda onestităţii mele funciare (am făcut rost de ea de la Creditul Funciar). Îmi place nătărăul ăsta. Băiat simpatic. Şi uite că îmi vine în minte reflecţia bătrânei lui mame despre relaţiile lui sexuale cu patroana – şi muşcături de gelozie îmi aţâţă marginile sufletului.

— Henri, îl întreb, s-ar părea că patroana dumitale se poartă bine cu dumneata.

La chestia asta el se opreşte din clămpănit şi începe să se uite la mine, cu gura plină.

— De unde ştiţi?

— Exercit o meserie care constă în a afla lucruri de care alţii habar n-au… Va să zică o duceţi bine dumneata şi cu Mado.

Încuviinţează.

— Foarte bine, da.

Drace, ce înţelege prin „foarte bine”?

— E o parteneră bună?

— Are foc între picioare, certifică Riri, cu o siguranţă liniştită. Mor! Ea şi cu mine, în tărăboanţă… Eu dându-mă de ceasul morţii, ca un disperat. Giga cultului. Refuzul puţuluirii. Şi ea, pasivă, lâncedă, deloc implicată, întrebându-mă, după ce încasase din plin tăişul spadei, ce voiam de la dânsa *de fapt*!

— Patronul nu-şi dă seama?

— A, nu. Ea vine să mă caute când el e la târguieli în hală. Mă sufoc! Vine să-l caute. Ia iniţiativa de a şi-o trage Moulfol!

Insipida, inexistenta, insenzoriala! E cu putinţă? Rag,

furtunesc, fulminez…

— Şi tu eşti îndrăgostit de ea, Riri? îl întreb, tutudindu-l ca să-i uşurez mărturisirea.

La care el replică:

— Păi nu mă pot îndrăgosti, fiindcă e măritată.

O natură, fragilă omenire, mucegai târziu ieşit pe suprafaţa unei planete în curs de răcire! Cum mai zămisleşti creiere ciudate! Cum le reuşeşti atât de sumare, natură? Răspunde-mi când îţi vorbesc! De ce-ţi îngădui spirite atât de torturate ca al meu? Eu care aş fi îndrăgit atâta faptul de a fi prost; adevărat, total, preafericit prost! Eu care aş fi ştiut ce să fac cu asta; o simt după toate veleităţile mele, după înfundarea până-n gât în inteligenţa care îmi expiră.

Félicie strânge farfuriile şi aduce cupele cu fructe reci. Mama e arta de a improviza o masă. A găsit chiar timp să se îmbrace din nou, complet, elegant, în rochia gri cu guler verde-închis.

Henri Tournelle vâră în cupă lingura cu coadă lungă şi culege o jumătate de caisă.

— De ce ai fugit azi dimineaţă aflând că sunt de la poliţie?

Băiatul ia un aer încăpăţânat, de delincvent juvenil în confruntare cu un jandarm. Hotărăşte să mănânce caisa. Îl las să o facă. Pinaud îşi goleşte paharul de Chiroubles. Nu prea fericit; preferă vinul alb. Iar eu comand la *Hanul Saint-Hubert* vin roşu şi-i îi dau vin roşu şi acasă – nu ca să-l contrariez, ci din nebăgare de seamă.

— Îţi cer iertare, zic, mă duc să-ţi caut muscadet… El bălăbăne din cap.

— Păi nu e ăsta? se miră personajul din terţiar, arătând spre paharul cu vin roşu.

Atunci îmi dau seama că taicamare e mort şi îngropat. Se mai ţine în capul oaselor doar graţie pânzelor lui de păianjen.

— Ba da, îl asigur, ăsta e. Bea.

— Excelent!

Nu-şi consumă fructele răcite şi-i cere Féliciei îngăduinţa de a se duce a umblătoare, ceea ce ar fi imprudent să i se refuze.

Aşa că umblă, cu paşi şovăielnici.

Félicie se eclipsează ca să prepare cafeaua.

Iată-ne între patru ochi Tournelle şi cu mine. Trăsăturile băiatului se adâncesc. Ghicesc că valetul de inimă al Madeleinei Moulfol se goleşte pe dinăuntru. Îl cuprinde frica.

— Tot nu mi-ai răspuns la întrebare, Riri. De ce ai fugit azi dimineaţă?

El ridică din umeri.

— E idiot, ştiu…

— A fost o pornire pe negândite?

— Da.

— Deci, din instinct, te-ai temut de ceva din partea poliţiei? îşi dă seama că a fost încolţit de raţionamentul meu. Situaţia lui nu e una obişnuită. Cu câteva ore mai devreme, văzându-mă, a fugit ca un braconier din faţa paznicului; şi acum iată-l la masa mea, halindu-mi clămpăul, cum ziceau oamenii cumsecade de altă dată, şi bându-mi cărţălăul. Iar eu, caraliul, îl chestionez în haină de casă, în timp ce mama mea îi pregăteşte o moka aromată.

— Nu crezi că ar fi mult mai simplu să-mi spui totul? Încuviinţează fără tragere de inimă.

— Am eu moacă de căpcăun? insist.

— Nu.

— Tu l-ai omorât pe contele de Bruyère? E uluit, aproape indignat.

— Sunteţi nebun?

Îşi ia seama, bâiguie un vag „pardon”, plecându-şi capul. Îi vine greu să se alinieze după mine. Îi lipseşte bordul de atac, cum se spune în aeronautică, despre care ştiu mai multe decât îţi dai tu seama, lucrând ca inginer

într-o uzină de avioane înainte de a intra în curcănărie. Se blochează în prezenţa mea, pricepi? Ceea ce le-ar mărturisi altora, nu „trece” când vrea să-mi spună mie…

Cuvintele i se înţepenesc în înghiţitoare.

Mă gândesc o ţârucă şi mă ridic să mă duc la mama, *in the kitchen*. Félicie priveşte cum lucrează cafetiera. Un filtru antic, smălţuit în tonuri de alb şi mov. Se aude bolborositul apei devenite cafea. Miroase bine.

— Te împiedic să te culci, scumpo? Ea mă liniştеşte cu un zâmbet frumos.

— Ştii bine că-mi face plăcere, Antoine.

— Îţi pot cere un serviciu?

— Îmi poţi cere orice.

— Băiatul pe care Pinuche l-a adus aici îmi ascunde ceva. Ar vrea să-şi uşureze cugetul, dar eu îl intimidez. Sunt sigur că ţie ţi-ar vorbi fără dificultate. Vrei să-l întrebi?

Mama are o tresărire.

— Dar fiule, nu-i pot face rău omului ăsta!

— Nu e vorba să-i facem rău, ci dimpotrivă, să-l ajutăm. A nimerit într-o oală cu clei, mamă; simt că, dacă spune adevărul, lucrurile se vor petrece bine pentru el şi pentru mine.

Ea încă ezită. Şi la sfârşitul frământării, întreabă:

— Ce trebuie să-i cer?

— Pur şi simplu să spună ceea ce se încăpăţânează să ascundă. Probabil are o mică ştirbitură în creier, un mic nimic care îl împiedică să se poarte absolut normal. Trebuie să-l ajutăm, să-l ajutăm, înţelegi?

Bătrânica mea a pregătit deja tava de cafea. Pune cafetiera în mijlocul ceştilor şi totul începe să semene cu o cloşcă printre puişori – stilizat, te prinzi? Mama iese din bucătărie, îngreunată de material.

Eu scot un taburet de sub masă şi aştept ca lucrurile să se întâmple… Noaptea e senină, ca întotdeauna la noi. Cu zgomote familiare, arome care aparţin numai locuinţei

noastre. Doar am tot vorbit, de o sută de mii de ori, despre liniştea din coteţul nostru, despre grădina lui, butoiul ruginit, curăţenie, orologiu şi tot şi tot. O viaţă. Mai mult: o lume! Acvariul nostru, de unde stârnim invidiile celorlalţi fără a ne da osteneala, fără ca măcar să fie nevoie a ne gândi la asta, fără să vrem, stârnim invidia numai stând aici, trăind în această atmosferă călduţă, lucrată de mână, în această inimă a inimii, cvasisilenţioasă. Bogată de tot ceea ce simţim şi nu spunem. Emoţii care îţi mângâie sufletul ca o muzică auzită, duminica după-amiaza, în somnolenţa unui oraş de provincie pe care nu-l cunoşti, unde nu te vei întoarce niciodată şi pe care deja uiţi să-l priveşti…

Faţa de masă ceruită are carouri mici, de culoarea ruginii. Ia uite, nu remarcasem pe perete calendarul ăsta cu numele băcăniei noastre. Gravura reprezintă un chei din Paris, toamna. Frunzele moarte adunate cu lopata. Un chei de odinioară, înainte de construirea drumurilor pe maluri. Băcănia J. Beauregard. Vinuri şi lichioruri. Domnul J. Beauregard aparţine obişnuiţilor mamei. Ea îi cunoaşte paşii, sunetul glasului şi întâmplările vieţii: chestiile de sănătate, de vacanţă, studiile copiilor – sunt atâtea de aflat despre un om, în ciuda faptului că totdeauna e vorba de aceleaşi lucruri.

— Antoine!

Mă cheamă Félicie.

Dau fuga.

Şade în sufragerie, pe locul ocupat adineauri de mine. Şi-a sprijinit braţele de masă, cu palmele împreunate.

Riri învârteşte cu linguriţa în ceaşcă, în mijlocul aburului uşor ce se ridică în spirale.

— Domnul Tournelle tocmai mi-a spus ceva care îl tracasa şi e de acord să ţi-l repet şi ţie, declară scumpa mea *mother*.

Încuviinţare a lui Riri.

— Nu-ţi ascund, fiule, că doresc din toată inima ca lucrul acesta să nu aibă consecinţe supărătoare pentru domnul Tournelle, care mi se pare un om foarte cumsecade.

Dragă Félicie, nu-ţi poţi da seama cât de mult te iubesc în clipa asta. Nici cât mă emoţionează tonul tău de adâncă milă.

— Nu simt deloc nevoia să-i fac mizerii, mamă, ştii bine. Bineînţeles, dacă nu cumva a făcut ceva foarte grav…

Ea neagă cu un semn din cap.

— Nu cred, fiule, nu, nu cred asta. Îi povesteşti dumneata, domnule Tournelle, sau preferi să repet eu ceea ce tocmai mi-ai mărturisit?

El mormăie:

— Spuneţi dumneavoastră…

Félicie îi zâmbeşte cu blândeţe. E indulgenţa însăşi femeia asta. Şi nu una parţială, nu: indulgenţa deplină.

— Domnul Tournelle şi mama dumnealui erau în serviciul unui nobil locuind în Sologne. Stăpânul lor (foloseşte încă, din nebăgare de seama, formule vechi, nu şi-a reajustat vocabularul la realităţile epocii) a fost asasinat de nepotul său, în şaptezeci şi şase. Contele de Bruyère era un savant care traducea manuscrise orientale, nu-i aşa, domnule Tournelle? În clipa când a murit, lucra asupra unui document adus din China de către un ziarist. Cu câteva zile înainte să moară, un personaj misterios l-a contactat pe domnul Tournelle, cerându-i să-i facă rost de traducerea în curs, contra unei importante sume de bani: aşa e, domnule Tournelle?

Riri participă, pentru prima oară:

— Îmi propunea cinci milioane de franci vechi.

— Dar el a refuzat, se grăbeşte să remarce Félicie. Mai mult, i-a povestit totul stăpânului, ceea ce e un semn de mare probitate, nu-i aşa, domnule Tournelle?

„Da, da”, încuviinţează cel interpelat.

— Aflând de asta, contele a spus că avea să fie

precaut şi să pună documentul la loc sigur; i-a arătat domnului Tournelle ascunzătoarea, ceea ce dovedeşte că îi acorda toată încrederea. Apoi nefericitul domn a fost ucis de nepotul lui, un destrăbălat căruia refuza să-i dea bani. După câtva timp, domnul Tournelle şi mami dumnealui au părăsit castelul. În momentul plecării, domnul Tournelle s-a gândit din nou la manuscrisul contelui. L-a scos din ascunzătoare şi l-a luat cu el, aşa, fără nicio idee preconcepută. Viaţa i s-a reorganizat altfel. Bătrâna sa mamă s-a retras la un azil, el a găsit un prim loc de muncă la Orléans, la un doctor, dar ambianţa îi displăcea şi, după câtva timp, s-a reconvertit în mediul hotelier.

Irezistibil, gândul îmi fuge la Mado Moulfol, această nouă zeiţă a vieţii mele sentimentale. Scumpul şi frumosul ei suflet găunos! Sublima ei lipsă de interes! Vidul ei înconjurat de nimic! O sălbatică nevoie de a o regăsi mă cuprinde. Aş vrea-o numai pentru mine.

— Şi? întreb ca să mă smulg anesteziantei dorinţe.

Mama se jenează, fiindcă de aici încolo lucrurile se nasulesc pentru Riri. Începând de aici, acţiunile lui vor înregistra un recul spectaculos.

— De curând l-au contactat nişte oameni pentru a-i vorbi despre manuscris. Iar domnul Tounelle a avut o mică... ăă... slăbiciune. Stăpânul lui fiind decedat, a crezut... Şi-a spus... S-a gândit că...

Sar în ajutorul scumpei mele dragi:

— Pe scurt, le-a vândut manuscrisul?

— Da, dar să înţelegem bine starea lui de spirit, Antonio.

— O înţeleg. Cu cât l-ai dat, Riri?

— Cinci milioane.

— Îi cunoşteai?

— Nu.

— Nu i-ai văzut niciodată mai înainte?

— Nu.

— Unul dintre ei ea insul care te contactase prima

oară?

— Nu.

— Cum a avut loc tranzacţia?

— Au venit într-o seară să cineze la Saint-Hubert. Mergând să-şi ia maşina din parcare, au bătut la uşa mea. Eu stau într-o mică locuinţă lângă hangare.

— Şi cum ţi-au cerut hârţoaga respectivă?

Riri adoptă aerul lui cel mai nefiresc. Nori de retardare îi trec prin faţa vitrinei. Pare să se gândească la altceva; nu fatalmente la moartea lui Ludovic XVI, nici măcar la aceea a lui Clotaire de Bruyère, ci la trucuri cu mult mai sofisticate, precum cultura de rutabaga în Laponia sau acordarea ghitarelor reci în sudul Spaniei.

— Ei bine, m-au întrebat dacă nu lucrasem la domnul conte. Le-am spus că da. Au zis atunci că domnul conte fusese un mare savant al limbajului şi că, tocmai înainte să moară, traducea un document delicat. Că acest document nu fusese găsit niciodată. Şi că dacă s-ar pune mâna pe el, ar avea de câştigat ştiinţa iar de nu, ar fi o mare pierdere pentru omenire. Că ei aparţin serviciilor specializate de cercetare şi că exista o primă de cinci milioane pentru cine permitea recuperarea manuscrisului. Eu, ce să vă spun… M-am gândit la mama. Vream să o duc într-un azil mai bun decât cel unde se găseşte; un loc unde ar sta singură într-o cameră numai a ei şi mâncarea ar fi mai bună. Şi pe urmă, dacă te gândeşti, domnul conte a murit. Aşa că…

— Le-ai dat hârtia?

— Da.

— O aveai la îndemână?

— Era pe fundul valizei mele, între pânză şi cartonul de piele.

— Şi cum arăta manuscrisul, Riton?

Féliciei i se închid oleacă ochii. Murmură că, dacă nu mai avem nevoie de ea, se duce la culcare. Să ne lase să pălăvrăgim în linişte.

Îi dau cei doi pupici de seară. Riri se ridică, foarte

civilizat, pentru a-şi lua la revedere. Mama *exit*. Eu atac din nou:

— Hai, Riri, sub ce formă se prezenta manuscrisul?

— Păi era un pergament plin de litere chinezeşti. Destul de mare. Lângă el, prinse cu un ac, erau foile domnului conte.

— Scrise în franceză?

— Nu, în chineză. Domnul conte tradusese din chineza veche în chineza de azi. Şi a murit înainte să traducă din chineza de azi în franceza de azi. În sfârşit, aşa presupun.

— Şi cei doi tipi ţi-au dat biştarii pe loc?

— Da, imediat. Unul dintre ei s-a dus să-i ia din maşină.

— Curios să lase atâta mălai într-o parcare, nu?

— Asta da. Dar trebuie să fi încuiat maşina.

— Şi firfiricii unde sunt?

— În camera mea de la *Saint-Hubert*, ascunşi. Dar sunt gata să-i dau înapoi.

Să-i dea cui?

Pe neaşteptate, în baracă izbucneşte telefonul. Imperios, sinistru la ora asta nepotrivită. Din capătul de sus al scării ce duce la odăi, Félicie strigă:

— Să răspund?

— Da – şi dacă e Bătrânul, tot nu m-ai văzut.

Soneria încetează. La aparatul din salon, becul verde rămâne aprins un moment. Am impresia că lucrurile nu se petrec formidabil.

În sfârşit, un declic – şi becul se stinge. Mă duc în josul scării. Mama e la capătul de sus, mai palidă ca de obicei.

— El era?

— Da. Furios. Am impresia că nu m-a crezut. Trebuie să ştii că mint foarte prost, iubitul meu fiu…

— Ce a spus?

— Că înţelege să se poată bizui pe colaboratorii lui şi

că, de nu, îi va schimba. Că partida asta de v-aţi ascunselea a durat destul. Va aştepta la biroul lui mâine la ora zece: dacă nu eşti acolo, va încredinţa afacerea altcuiva. E vorba de un lucru foarte important, necesitând plecarea ta în străinătate.

E de-a dreptul angoasată mama. Tremurând de spaimă. Totuşi nu nemulţumită de a mă şti aici, în cârâială cu afurisitul ăsta de Moş care-şi petrece viaţa smulgându-mă vieţii Féliciei.

— Nu-ţi face sânge rău, mamă. Du-te să te culci. Ţi-am spus că murele tale de viţel au fost clasa întâi? Meritau Cheia de aur de la Gault et Millau.

Mă întorc în salon.

— Aşteaptă-mă cinci minute, Riri, urc să-mi pun ţoalele, mergem să facem un tur.

— Mă arestaţi? bâiguie nefericitul.

— Nu, fii liniştit. Dar privire îi e îngreunată de neîncredere. Atunci explodez:

— Ascultă, fese de şobolan, nu numai că nu te arestez, dar în plus ai să-ţi păstrezi marafeţii. Sunt un caraliu pe lângă care se poate trăi, nu?

El oftează:

— Aşa spuneţi dumneavoastră…

— Riri, o iubeşti pe bătrâna ta, nu? Ei bine, eu pe a mea o ador; dacă îţi jur pe viaţa ei că-ţi spun adevărul m-ai crede?

La chestia asta el se eliberează brusc.

— Aşa da.

— Atunci bea o gură de coniac, sticla e pe bufet.

*

* * *

Îmi aduc aminte abia în clipa când trec pragul de la Saint-Cloud:

— Drace! iar l-am uitat pe Pinaud. Trebuie să fi

adormit pe tron.

AM NOROCUL SĂ AM BAFTĂ

Paris Détective Agency.

Pluteşte înăuntru obsedantul parfum al Caludettei. Nu ştiu ce marcă foloseşte, dar trebuie că se dă cu furtunul de pompieri ca să duhnească în aşa hal. Eu unul, îndată ce intru în Agenţie, mă apucă strănutul. Ca toţi senzualii, sunt deosebit de sensibil la mirosuri.

Deschid uşa de la biroul meu.

— Intră, Riri.

Lumina.

Băiatul e intimidat de „dizainul" locului. A servit într-un castel şi s-a învăţat cu buluceala de chestii plicticoase Ludovic XV-XVI şi urmarea (mai multe linii grupate) de care frumoasele sălaşuri abundă[36], aşa că ultramodernul îl impresionează.

Îi arăt un fotoliu şi merg să mă aşez în spatele biroului care seamănă întrucâtva cu panoul de bord al unui Jumbo.

Să mi-ţi iau, de exemplu, telezbanţul. E de ajuns să apăs pe o tastă cu numele unuia dintre colaboratori, pentru ca numărul lui să se formeze automat. Dacă acţionez un al doilea butonel, conversaţia trece printr-un amplificator şi toată lumea din cameră o poate urmări şi poate participa. Un amănunt printre o sută altele.

Acum acţionez tasta care îmi livrează comunicarea cu Mathias. Un clinchet sacadat se răspândeşte în tăcerea adâncă din birou. Apoi se aude soneria de apel. Zdrăngăne ca la balamuc. Pe semne că artistul s-a tolănit în braţele lui Morfeu. În cele din urmă, cineva ridică receptorul şi se aude un glas feminin la fel de simpatic ca frâna brutală a unui tramvai.

— Ce e?

---

36 Notă pentru şcolari. Trebuia să scriu „Care abundă în frumoasele locuinţe", dar găsesc că aşa e mai interesant. Nu numai cuvintele trebuie violate, ci şi frazele (n. a.).

— Scuze că v-am trezit, doamnă Mathias, trebuie să vorbesc de urgenţă cu soţul dumneavoastră.

Urmează o tăcere strânsă precum colantul unui dansator. Apoi scorpia murmură:

— Să vorbeşti cu soţul meu?

— Ştiu că nu e ora pentru pălăvrăgeli, scumpă prietenă, dar munca e pe primul plan şi…

Retăcere, macerată în oţet de alcool cu boia.

— Auzi, domnule comisar, eu credeam că soţul meu îşi petrece noaptea cu dumneata.

Bloing! Cărămida în cap.

Cine imperturbează însă în acest caz când ai tot interesul să-ţi ţii la îndemână flaconul cu autocontrol? E chiar bădia eu însumi, fiu unic şi preferat al Féliciei.

— Într-adevăr, i-am încredinţat o misiune delicată, precizându-i că se va putea întoarce acasă imediat ce a încheiat-o. Înseamnă că s-a prelungit.

— Da, scrâşneşte afurisita de giruetă gotică, asta înseamnă.

— Dezolat că v-am inoportunat, doamnă Mathias… Noapte bună. Nu mă pot pronunţa în privinţa nopţii căpcăunoaicei, dar cu siguranţă că dimineaţa roşcovanului meu nu va fi o încântare!

Am să las un bileţel în laborator pentru eventualitatea că nătărăul ăsta patentat va avea bună idee să treacă pe aici înainte să meargă at home.

— Aşteaptă puţin, Riri!

Dar fostul servitor al contelui o şi horăie, stil Pinuche, istovit de prea multe du-te-vino bogate în emoţii puternice.

Străbat antreul îmbălsămat de miss Claudette şi intru în bârlogul lui Mathias.

Unde mă opresc, interzis, surprins, fermecat îndată.

Roşcovanul e aici. Nu singur: gagica Sonia îi ţine cea mai frumoasă dintre companii. Chiar o companie de geniu. Imaginează ţi-o, dacă îţi face plăcere, goală în partea de

sud, întinsă pe masa de lucru a Ruginitului, cu picioarele precum crucea Sfântului Andrei, cu călcâiele sprijinite de umerii lui Mathias, care stă la verticală şi obliterează lent, dar ce zic: languros, cu metodice şi atente mişcări de şale, fiindcă ţine o lupă puternică, cu lentilă convexă, între ochii lui de cercetător şi scula de descoperitor. Realizezi cu adevărat scena?

Venirea mea provoacă o încetinire în gesticulaţia lui falică. Sonia întoarce capul spre mandea şi exclamă:

— Dar e Antoine! Bună seara, Antoine! Ai văzut în ce fel o pune blondinul tău? Îţi jur că tipul ăsta e un adevărat caz! Şi ce sănătate are! Cred că a făcut-o de cel puţin zece ori de azi după-amiază. Am picioarele ca de cauciuc.

E frumoasă în dragoste Sonia. Desigur, când vorbeşte face greşeli de ortogafie, dar greşelile de ortografie fac casă bună cu sinceritatea. Este absolut evident că, jucând-o cu Mathias pe Pygmalion al percutatului, obţine rezultate apreciabile.

Mathias se împantalonează precipitat, deşi manevra îi e niţel îngreunată de lipsa de supleţe a muştiucului.

Nu are curaj să mă privească. Se teme de o predică. Orice alt superior ierarhic în afară de mine ar face observaţia că un laborator nu este o futelniţă. Numai că eu cunosc viaţa, cu toate ale ei şi cu slăbiciunile. O practic. Mi-a devenit indispensabilă. Şi atunci la ce bun să-i reproşezi altuia ceea ce ţi-ai ierta cu dragă inimă ţie însuţi? Hmm?

— Dragă Ruginitule, îi zic, folosirea lupei tale mă tulbură, dacă pot spune aşa. Mi-ai putea explica interesul pe care i-l acorzi în planul voluptăţii?

El ridică din umeri şi, simultan, îşi înalţă fruntea, ceea ce mă face să mă încurc în enunţarea acestei duble mişcări.

— Ei bine, ca să vă spun totul, domnule comisar, sunt fascinat de viziunea macrocosmică a universului, de altfel la fel de mult ca şi de viziunea lui microcosmică.

Fenomenul măririi şi cel al micşorării exercită asupra mea o atracţie deosebită. Gigantismul şi nanismul mă pasionează. Ele constituie, atunci când sunt provocate, un soi de poezie prin metamorfoză. Un coit, mai cu seamă atunci când tu eşti autorul, trezeşte un interes cu mult mai mare dacă e supradimensionat. În cazul de faţă, îmi priveam sexul penetrându-l pe acela al domnişoarei Sonia şi eram cu gura căscată de admiraţie. Actul capătă un aspect necunoscut, care îl sacralzează. De ce posterul capătă o asemenea vogă, domnule comisar? Fiindcă disproporţionează ceea ce deja ştiţi sub un aspect imuabil. Aş vrea să vă fac să înţelegeţi toată…

— Mersi, îl întrerup, şi pe loc repaus; am prins perfect subtilitatea demonstraţiei tale, Roşcovanule. Eşti un poet al compostării, doar că, asemeni tuturor poeţilor, eşti mai vicios ca o maimuţică. Dezolat că v-am deranjat, prieteni. Mă voi retrage foarte discret, ca să puteţi încheia, cu calm, ceea ce aţi început atât de bine.

— Nu, nu! protestează Mathias. Elanul s-a întrerupt. Dacă domnişoara Sonia îmi îngăduie, vom relua această conversaţie mâine, între orele douăsprezece şi două, la hotelul „Ecuatorul şi cele două emisfere reunite”. Voi lua cu mine sandviciuri şi un termos cu cafea tare.

Sonia se învoieşte.

O întreb dacă îi convine să-i chem un taxi, ceea ce e un fel aproape elegant de a o da afară. Ea răspunde că nu-nu-nu-merită-osteneala-mă-duc-să-iau-un-pahar-la-*Glandulair S-Bar*[37] de-pe-strada Ponthieu (unde nu trebuie să-i iei pe copii drept raţe sălbatice). O privim pe scumpa de ea cu interes, chiar cu emoţie, reintegrându-şi slipuşorul atât de drăgălaş, atât de superfluu, apoi colanţii, drapându-se în fusta cu pliuri foşnitoare şi în sfârşit suindu-se în pantofii cu tocuri înalte. Cât de graţioasă e o femeie! Gesturile ei, volumele, mimica. Graţia, senzualitatea ei… Niciodată nu le vom composta îndeajuns

37 *Gland,* „imbecil”, *air,* „aer, înfăţişare” (n. tr.).

pe aceste rare ştorfeline. Sublime femeiuşti, la toţi dracii! Pline de dosuri şi piepţi, volume diverse, de vară, de demisezon. Despicături înfrigurate. Zâmbete care te condamnă. Ocheade asasine, ştoarfe ucigaşe. Şi totul reînnoit mereu, născător de pofte, plin de siguranţă. În plus, tembelele astea puitoare de măţiguşuri vor egalitate cu noi sărmanii. Egalitate cu noi, care trăim la picioruşele lor drăgălaşe, la genunchii lor atât de netezi, la păsăricile lor admirabil de creţe. Hm, ce bune sunt! Egalitate în ce, reginelor? Egalitate de ce, zeiţelor?

Egalitate ca să crăpaţi odată cu noi, voi care supravieţuiţi atât de bine? Egalitate ca să trebuiască să v-o puneţi sub condiţia erecţiei, voi care nu trebuie decât să vă desfaceţi picioarele şi să strigaţi „Ah, ce bine e”? Egalitate ca să ajungeţi chelboase, voi care vă înmormântaţi cu nişte coame de *horse-guard*? Egalitate ca să mergeţi în cadenţă la paradele militare, voi care arătaţi atât de naşpa când vi se întâmplă aşa ceva, cu gogoloaiele hâţânându-se pe sub uniformă? Ah, ale naibii de fraiere, ce vă trece prin cap sau prin alte alea, caraghioaselor? Voi, cele pentru care ne ucidem unii pe alţii, pentru care ne ruinăm? Le-am văzut pe unele dintre voi pe cale de a face instrucţie cu mine, atât de derizorii în rebeliunile lor de salon. Goale de argumente, chiar prezbite de spirit, puştoaicelor! Ia colea de suge, asta o să-ţi închidă fleanca.

Şi trosc-pleosc, Sonia pleacă, pocnind cu tocurile pe pardoseala de marmură, răsucindu-şi dosuleţul drăguţ, luând cu sine parfumul, aromele, toate drăgălăşeniile prezenţei sale. Un sărut fiecăruia. Pipăie promontoriul lui Mathias, din simpatie, ca să-i acorde un mic regim preferenţial, să mă facă gelos. Dar eu – caută-mă pe afară. Obsesia mea e Mado Moulfol şi cu asta basta.

Plec.

Ajung.

În faţa roşcăţeniei, telescopate de zâmbetul meu. Suntem pe aceeaşi linie amândoi, ochi în ochi. Ne simţim

bine şi asta ne destinde. Niciodată nu suntem îndeajuns pe aceeaşi linie. În prezent, eu scriu prea masiv, prea compact. La începuturi, aveam simţul frăzuţei scurte: *El împinse uşa şi intră.* După care hop, de la capăt, fără probleme! Paginile romanelor mele poliţiste seamănă cu nişte măţiguşe întinse. Acum sunt un adevărat pro, un veritabil Proust; îmi pot permite să înfrunt paragrafe lungi, cu schimbări variabile. Jumătăţi de pagină fără punct, pe cuvânt. Vâslesc cu virgulele. Le stăpânesc, ce mai, nu-ţi fie teamă. Limbajul e un cal sălbatic. La început, când te iei de el, te crezi la un rodeo. Pe urmă îl domesticeşti şi iată-te scriitor de jumping: caschetă neagră, pantaloni albi, până în genunchi, haină de velur, râzând de obstacole, săltându-ţi calul cu genunchii şi cu încheietura mâinii: sari, Ernest, sari! Trebuie să ne iasă! Şi la toţi dracii! Îţi oferi parcursuri fără greşeală, abia dacă atingi vreun gard viu, câteodată, din neatenţie. Şi ei bine, continui, continui, până ce limba îţi devine o mârţoagă bălăbănită. Cal de dricar. Eu mă revolt. N-am să mă dau bătut. Manejul meu e numai al meu. Voi continua să mă învârtesc jur-împrejur.

— Mi se pare că aveam ceva urgent să-ţi zic, Mathias, murmur privindu-l cum se joacă cu lupa coitală.

— Nu căutaţi să vă amintiţi, o să vă vină în cap, râde apostolul.

— Da, probabil. Azi am minţile aiurea; l-am uitat pe Pinaud la umblătoare iar acum, cu tine… Gata, ştiu, sunt cu un cetăţean pe care trebuie să ţi-l încredinţez.

— Ce să fac cu el?

— Unul sau două portrete-robot. Nu e asta una dintre specialităţile tale?

Rugină oftează, cu un pic de mâhnire în exalaţie:

— Imediat, comisare?

— Chiar mai curând, dacă poţi.

Mă duc să-l chem pe Riri. Care doarme la locul lui şi cu pumnii strânşi, ca boxerii.

Nu-l trezesc imediat. Un tip care le soileşte se

dezvăluie în faţa celui care-l contemplă. Lipsit de apărare, se oferă examinării. Aşa că îl examinez. Şi o chestie mă frapează; când pune capul la putrezit nu are deloc înfăţişare de prostănac! Acea fizionomie tembelă pe care o arboreză în general i-a dispărut. Frapant! Mi se pare că descopăr un personaj nou.

După ce mă ghiftuiesc cu el, îl bat pe umăr. Îşi aprinde felinarele, se îndreaptă în scaun.

— Ai?

— Vino cu mine, artistule.

Recomandare rapidă. Explic:

— Riri, ştii ce e aia un portret-robot?

— Ca în ziare?

— Iată. Domnul Mathias, aci prezent, e un giuvaiergiu în materie. Îi vei povesti despre cei doi tipi care ţi-au cumpărat documentele. Ia-o în ordine, fără grabă. Începe cu acela care te-a frapat cel mai mult, de care îţi aminteşti cel mai bine. Explică totul, în detaliu. Pot conta pe tine? Spune că da.

Îi las. Picioarele îmi sunt ca de plumb. Un strop de horăială nu-mi va prinde deloc rău. Îmi voi putea oferi un aţipit în vreme ce gorobeţii mei operează.

Şi iată-mă lungit pe canapeaua din birou. Somnul întârzie, fiindcă dovlecelul îmi stă prea jos. Încep să fosforizez în beznă, ceea ce iluminează în mod pozitiv. Încăperea.

Îmi spun: „E o poveste în aparenţă complicată, dar totul trebuie să fie simplu”.

De unde-mi vine o atare certitudine?

Trec în revistă personajele, cele pe care le-am întâlnit şi cele care nu-mi spun mare lucru: bietul d’Alacont, pe patul lui de mizerie, cei doi Mouillechaglate oleacă zărghiţi, cu puţele în flăcări şi mari certăreţi, Marie Tournelle în azilul ei kafkian şi care a fost odinioară deşteptătoarea contelui de Bruyère. Fiul ei, Riri, mai mult sau mai puţin dus cu pluta, care recunoaşte că şi-a însuşit

faimoasele documente chineze şi că le-a vândut. Soţia moartă în chip misterios în Grecia, cu puţin timp înaintea bărbatului ei. O actriţă englezoaică excentrică, viguros urâtă de servitorii contelui. Pe urmă Léon de Hurlevon, care descoperă pergamente într-o ulcică venerabilă şi care se omoară cu motocicleta în chiar ziua când e ucis contele, pe drumul ducând la domeniul acestuia. Şi din nou inşii care l-au mituit pe servitor.

Ce-ar fi pus la cale maica Christie cu toate aceste produse de fermă? Cum ar fi reconstituit acest puzzle? Să lipsească oare ceva piese? Ori m-am îmbarcat într-o afacere gata soluţionată? Măciuci! Ţine la tăvăleală afacerea asta. Şi eu la fel. Maigret! Mie-mi spui? Slăbuţ tipul[38], dă-l încolo. Nepotul e vinovatul ideal: golan, destrăbălat, îşi vizitează pe nepusă masă unchiul pe care altfel nu voia niciodată să-l vadă, se duce să se plimbe prin pădurea unde contele sfredeleşte şi călăreşte, îl găseşte ţeapăn, omorât cu pistoletul ei, al rudei. Văleleu e cuvântul care rezumă cel mai bine situaţia; n-ai miza o para chioară pe numărul dosarului lui Gaspard. Nefericitul de Gaspard! Păi ăsta-i vinovatul visat, desemnat. Pun pariu că bine au făcut vârându-l la mititica şi condamnându-l. Iar eu, Marele Cap de Lemn, fiindcă Mayençon Clovis a făcut nişte poze la poale de codru des, pretind a anula ceea ce precede şi a recompune totul în alt chip.

Pentru că m-au luat cârceii, caut ceva să-mi strecor sub ceafă. Nu găsesc nimic mai bun decât cartea de telefon. Cam tare la pipăit, dar ce, după câte mi s-a spus, japoblegii dorm cu o buturugă pe post de pernă. O să-mi obiectezi, desigur, că tembelii ăia au cervicalele blindate şi găoaza mai mare decât ochii, dar cel puţin au aflat ce e acela un lucru de căpătâi; aşa că, dacă au ales buturuga, înseamnă că au avut motivele lor, nu?

În amănuntele vieţii mele de zi cu zi, destinul se

38 Joc de cuvinte pornind de la numele personajului: *maigre,* „slab” (n. tr.).

manifestă cu cea mai mare tragere de inimă. În clipa când vreau să proptesc cărţoiul de braţul canapelei, acesta cade pe mochetă. Îl iau de jos şi… Dar nu, n-ai să mă crezi, eşti mult prea sceptic. Iar eu sunt antisepticul tău[39].

Şi totuşi!

Vrei să-ţi spun?

Chiar vrei?

Bine.

Dar înainte vom da cale liberă unei pagini de publicitate:

Salutare, omule cu urechi de auzit[40]!

Nu-ţi irosi simţul auditiv pe un da ori un nu[41]. În loc să asculţi pe la uşi, ascultă mai degrabă emisiunile lui Pierre BELLEMARE.

Anchete-Varietăţi-Filaturi.

Pierre BELLEMARE, omul care nu lasă să treacă nimic… afară de paginile publicitare!

Aşadar cartea de telefon a căzut, eu am cules-o de jos şi o privesc maşinal. Adică…

Adeseori crezi în maşinalitatea gesturilor tale, când de fapt ele îţi sunt dictate de instinct.

Ah, instinctul, ce performanţă!

Ce citesc în capătul paginii din dreapta, deci o pagină impară – impar, pas şi manco? Un nume.

---

39 Joc de cuvinte în original între *sceptique* şi *septique,* pronunţate identic (n.tr.).

40 În original, „*salut, bon entendeur*” – joc de cuvinte pornind de la proverbul *„à bon entendeur salut*”, „cine are urechi de auzit să audă” (n. tr.).

41 În original, „pentru un *ouïe* sau pentru un *gnon*”*; ouïe,* „auz”, *gnon,* „lovitură” (n. tr.).

Un nume singur-singurel, deasupra altora, fiindcă cu el începe prima coloană: *Hurlevon*.

Imbecil cum te ştiu, vei fi uitat poate că ăsta e patronimul fotoreporterului care a descoperit anticul manuscris în vasul chinezesc. Îţi reamintesc în toate scopurile inutile.

Hurlevon. În susul paginii… Cum se cuvine[42].

Citesc: Hurlevon (de) Jasmine. 14, strada Abbé Désange[43], Paris 8, tel: X[44].

Ara omis să-i cer Grasului adresa răposatului Léon de Hurlevon. Dar poate n-o fi a lui. Oricum, nu există în carte alţi Hurlevon.

Ceapa mea arată orele zero şi patruzeci şi opt (e un ceas digital, cu cuarţ, unul dintre brelocurile alea idioate care îţi imobilizează amândouă mâinile înainte să-ţi arate ora: încheietura stângă ca să-l porţi şi mâna dreaptă ca să-i declanşezi cadranul luminos). Nu e o vreme decentă ca să telezbânţuieşti, ştiu. Dar se întâmplă că somnul mi s-a volatilizat şi mă simt infinit de disponibil.

Iată de ce voi lua loc la birou, ca să formez acest faimos număr, pe care mă voi păzi să ţi-l dezvălui, biată umflătură, gata oricând să pui la cale glume de debil nevertebrat.

Dumnezeu, care în noaptea asta nu are nimic special de făcut, e cu mine, fiindcă bâzâitorul are timp să bâzâie doar de două ori. Cineva ridică receptorul. O voce feminină, mai incisivă decât cei opt ai mei laolaltă, zice: „Ascult”.

Santantonio (cum zic cu toţii, neghiobii, uitând, culmea, drăgălaşa mea trăsură de unire când îmi scriu numele) plonjează.

— Aş putea vorbi cu doamna Jasmine de Hurlevon?

---

42 Eu mă înţeleg, dar tu nu eşti obligat să o faci (n. a.).

43 *Abbé des Anges,* „Abaţia îngerilor” (n. tr.).

44 Nu-ţi dezvălui numărul, ca să nu-ţi vină ideea să-l scoţi din sărite pe abonat (n. a.).

— Eu sunt.

Îmi dreg glasul.

— Iertaţi-mă că vă întreb, dar sunteţi rudă cu Léon de Hurlevon?

— Sunt văduva lui, de ce?

Scot un chiot de bucurie nerezistată. Asemeni tipului care vrea să evite exclamaţia „Slavă Domnului”, având în vedere că aşa ceva nu se prea spune în saloanele literare.

— Aici Edgar de Triage[45], zic, gândindu-mă că o mică particulă făcută-la-foc-iute nu prinde rău în tablou ca să stau de vorbă cu o Hurlevon, fie ea şi prin alianţă.

— Da?

Aşteaptă urmarea. Prudenţa e mama Siguranţei Naţionale, cum ştie oricine.

— Am fost cândva prietenul lui Léon; am făcut, mai cu seamă, o călătorie în China Populară, pe cheltuiala unui ministru oarecare. Trebuie că v-a vorbit despre mine?

Ce mai tupeu! cum zicea Mayol. Văduvioara reflectează.

— Vreţi să-mi repetaţi numele dumneavoastră?

— Edgar de Triage.

Doamna aşază o tăcere între asta şi ceea ce va urma.

— Nu aveţi vreo poreclă? mă întrebă. Mandea nu ezită:

— Am chiar mai multe. De care v-a vorbit bietul Léon? Ea rânjeşte:

— Hm, nu prea corect.

— Am auzit eu şi altele.

— Big-Nœud[46]!

Drace, n-ai zice, dar hazardul e ceva admirabil. Iată că mă potrivesc de minune descrierii.

— Yes, doamnă. Şi întrucât nu am plăcerea să vă cunosc, mă voi abţine să adaug „pentru a vă servi”. De altfel, ar fi deplasat. Ştiţi, tocmai am sosit de la Hong-Kong

45 „Triaj” (n. tr.).

46 *Nœud,* „penis”, dar şi „imbecil” (n. tr.).

şi n-am pe nimeni la Paris căruia să-i fac o vizită. Am putea să ne întâlnim ca să stăm niţel de vorbă despre Léon?

— Cu multă plăcere, răspunde ea fără să ştii ce? Să şovăie.

— Când? gâfâi eu.

Iar ea pune întrebarea la care nu îndrăzneam să sper:

— Unde sunteţi acum?

— Roissy-Charles de Gaulle.

— Dacă nu vă e somn, veniţi să bem un pahar.

— Somn? Am dormit în avion de la escala la Bombay. O.K., sosesc. Dar nu vă deranjează?

— Nici vorbă, un prilej să vorbim despre Léo – nu-l pot lăsa să treacă.

Ar fi trebuit să mă prind că Léon de Hurlevon era poreclit Léo!

Mă duc la toaletă să-mi administrez un mic bărbierit şi să-mi loţionez oleacă mecla.

În laborator, Mathias e pe cale să-l decorticheze cu grijă pe amicul Riton. Totul merge ca pe roate de roate.

Numai după ce ajung afară îmi aduc aminte ce trebuia să-i spun Ruginitului.

Nu l-am avertizat despre telefonul nevestei. Ar fi trebuit să o chemăm îndată, el şi cu mine, ca să-l acopăr. Întoarcerea acasă n-o să-i fie în sunet de fanfare, ascultă ce-ţi zic.

UN LICĂR PRINTRE FIRELE DE PĂR

Haioasă clădire, niţel prea pretenţioasă, ca toate cele din anii ’30. Se prezintă după cum urmează: ai un portal genul pompos, pe urmă o mare scară majusculă, cu marmură, covor, ascensor şi chiar, într-o nişă, o statuie de bonz reprezentând-o pe Diana la vânătoare (deocamdată, aşa cum spun, nu vânează nimic, fiindcă stă în nişă). Un mic aviz dă de veste că la Jasmine de Hurlevon se urcă pe scara din dreapta, prin curte.

Care va să zică, în curte.

Da, uite scara anunţată. O uşă cu geamuri îi apără accesul. Uşă ce se deschide fără dificultate. Scara e de lemn, cam abruptă, acoperită cu o mochetă roasă.

Duce, plină de avânt, la un soi de palier-fundătură ticsit de plante în ghivece, care mai de care mai grase, şi încotro se deschide o uşă provizoriu închisă. Bănuiesc un mic apartament muribund, călduţ, genul atelier, cum nu se află decât la Paris; ceva un pic asimetric, amenajat într-o excrescenţă a imobilului. Acum le fac funcţionale, foarte rectilinii – şi s-a sfârşit cu colţişoarele de vis pentru artiştii cu dare de mână.

Sun încetişor. Dinăuntru se aude ceva ca un carillon alpestru, pe trei note frivole. Gazda vine să-mi deschidă.

Mă aşteptam la orice, dar sunt primit de ceea ce rămâne. Mi-o închipuiam pe văduva Hurlevon ca pe o dameză la vreo treizeci de muguraşi, niţel obosită dar nu prea lăbărţată. Ştii genul? Gagica în pantaloni de velur, şal prea amplu, din lână groasă, ternă. Vedeam un univers afumat, în dezordine, o ambianţă bordeleză, ce mai. Mă lăsa să înţeleg asta faptul că fusesem invitat la unu dimineaţa, fără a ne fi cunoscut dinainte.

Zbârcă, amice. Zbârcă, zbârcă, zbârcă.

Persoana de care îţi zic, văduva Hurlevon, e o doamnă care merge în mod deliberat pe anii ’40, dar cum anume! Atenţie la retine! Coborâţi-vă vizierele, boieri şi jupânese. Încălţaţi iute ochelarii polaroid. Drace, frumos animal! Ăsta da lot de marfă, da afacere! Iapă de mare rasă. Pur-sânge. Ce clasă! Ce siluetă! Ce alură! Ce sărbătoare pentru priviri (şi la mai mare)!

Înaltă, blondă, cu ochi albaştri de „lapez-la-Julie[47]” cum zice Béru. O graţie, o frumuseţe. Zână! Rămâi mâlcit, colaj coit. Simţi nevoia să o implori să nu se mai mişte şi să te aşezi în faţa ei ca să o priveşti bine de tot, peste tot, fără să laşi nimic să se piardă, mai cu seamă să nu-ţi scape nimic. Poartă un fel de rochie indiană, cu imprimeuri

47 „Lipăiţi-o pe Julie” (n. tr.).

eroice[48], albastru-închis, cu ramuri de copac din bronz şi ocru, la naiba! Spartane aurii, da. Pe urmă brăţări antice şi coliere şi mai antice. Şi pieptănătura! Pieptănătura, pe Zeus, pieptănătura! Cum se poate ajunge la aşa ceva? Această armonie, această măreţoşenie, această fineţărie, aceste buclariseli, acest cum-să-i-mai-zic na!

Îmi zâmbeşte. Mare doamnă. Afacerea asta plină de particule ajunge în cele din urmă particulară, să nu ne fie teamă de calambururi în vază.

În spatele doamnei, zăresc, în parte, locuinţa ei. Sipetul e demn de nestemată, cum scria Robbe-Grillet în al său *Tratat oniric asupra mustăţii fără păr*. Totul tapisat cu ţesături very biutifule, delicate, subtile. De-a dreptul derutant, fără îndoială. Cunosc ceva fotoreporteri, am mulţi amici în această onorabilă corporaţie, aş zice chiar grămezi, ca să fiu mai exact, aşa că vezi! Ei bine, niciunul dintre ei n-a posedat vreodată o nevastă şi un apartament de felul ăsta. *Never!*

— Deja! ciripeşte ea, cântărindu-mă cu o ocheadă fecundă[49].

— La ora asta, arterele sunt degajate, remarc eu. Intru.

Nemaiauzit. Marele superlux. Nu acela al instalatorilor-decoramatori, care uniformizează apartamentele pornind de la un anumit nivel de viaţă. Eu am cunoştinţe şi niciodată nu ştiu la care dintre ele mă aflu, până într-atât hogeacurile lor sunt identice, halucinante de într-asemănare, cu aceleaşi tapiserii, gravuri, mobile, canapele, mai mimetice decât F 3-urile de Mureaux sau de Sarcelles… Să crezi că se dau în vânt cu toţii pentru aceeaşi porcării impersonale şi că se complac

---

48 De ce eroice? Ce altceva ai vrea în loc? Bifează şi înlocuieşte, sunt un autor maleabil ca o mască de cauciuc; şi pentru un franc, deloc sectar, absolut deloc agăţat de text (n.a.).

49 Şi aici: ocheadă fecundă o poţi înlocui dacă te plictiseşte; nu ezita, scriu pentru glorie (n. a.).

în anonimatul de lux. Bufetul ţărănesc gratuit a dat roade, băieţi. Bravo!

La Jasmine Hurlevon, totul e rafinat. Rar lucru. Nu sunt de acord cu tot ce văd, dar recunosc în mod cinstit calitatea foarte isteaţă a ansamblului.

Livingul nu e foarte mare, dar atât de moale, atât de gurmand. O instalaţie Hifizează o melodie suavă, şi un enorm buchet de flori savant combinate aduce veselie în încăpere.

Doamna îmi arată un fotoliu foarte jos, care mă absoarbe până la umeri.

— Ce-ţi pot oferi?

Îmi plac la nebunie ochii, culoarea lor, parfumul ei, hainele, zâmbetul, formele, dinţii, buchetul de flori, muzica molcomă, fotoliul, mâinile, bijuteriile, cordialitatea. Şi sunt gata, arhigata să-i venerez bipoaşca, sânii, buricul, pielea, whisky-ul de malţ pur şi tehnica. Evident, nimic compatibil cu Mado Moulfol. Înţelegi, Jasmine îţi trezeşte dorinţa, Mado te duce cu sine.

Dar ar fi indecent să mă întind asupra celei din urmă în momentul când poftesc la o altă persoană de acelaşi sex.

— Zăresc pe această masă delicată, printre alte minuni, o sticlă de pur malţ, din care aş bea cu dragă inimă câteva înghiţituri, răspund.

— *On the rocks?* întreabă ea, ceea ce sună totdeauna foarte prosteşte, după mine, într-o conversaţie franţuzească, la naiba; de ce ne mai străduim să creăm neologisme, dacă ne apucăm să sporovăim englezeşte!

— Cu un singur glason, dacă eşti bună, rectific.

Ea îmi aruncă un zâmbet gentil, genul: recepţionat cinci pe cinci, pardon: *five on five!*

— Aşadar, eşti un prieten al lui Léo?

— Şi încă unul bun, zic ca să o tai cu amănuntele supărătoare.

— Faci şi dumneata presă?

— Nu, administraţie. Eram ataşat la Afaceri

Externe… Scotchul ăsta e fabulos. Aşadar bătrânul meu Léo nu mai e?

— Cum ai aflat?

— Nişte confraţi cărora le-am cerut veşti despre el. Un accident, aşa-i?

— Din păcate.

— De motocicletă?

— Da.

S-a aşezat în faţa mea, picior peste picior, dar trăgându-şi cu grijă rochia, idioata, ca să-i cadă cât mai jos cu putinţă.

— Te deranjează, poate, să evoci asemenea momente triste, doamnă Hurlevon?

— Dimpotrivă, Când l-ai cunoscut mai purta barbă?

— Fireşte. Surâde nostalgic.

— Pe vremea aceea fusese poreclit Noe, nu ştiu de ce… Desigur, din cauza bărbii.

— Cum de s-a întâmplat? Vreau să spun accidentul?

— Pe o linie dreaptă, un câine vagabond traversa drumul în clipa când Léo venea pe motocicletă, cu o sută cincizeci la oră. A murit pe loc.

— Au existat martori?

— Nu, un comis-voiajor l-a descoperit, dezarticulat în mijlocul şoselei.

— În cazul ăsta, de unde se ştie că un câine a provocat accidentul?

— Cadavrul animalului zăcea în apropiere de cel al lui. Pauză. Discul s-a schimbat; acum se muziceşte pe bază de ghitare, o cioacă sudamerichenă: Anzii, înţelegi?

— E rău, oftez. Privesc în jur.

— Iartă-mi întrebarea, dar laşi impresia că te descurci cu banii?

— Tatăl meu face afaceri în domeniul zaharoaselor.

— Ei bine, e o idee bună, cu toate că, în zilele noastre, toată lumea se converteşte la edulcorante ca să scape de grăsime.

O nouă tăcere. Încerc să-i spun mai multe despre răposatul.

— Nu l-am revăzut pe Léo de la călătoria noastră în China Populară.

Aici plasez un mic zâmbet înduioşat, de cel mai mare efect, genul rânjet care se cuvine a fi urmat de un plânset, cu pudoare înăbuşit pe ascuns, astfel încât să nu scape nimănui. Ceea ce eu şi.

— După câte îmi aduc aminte, cumpărase un enorm vas antic, reiau. Eu însumi l-am ajutat să-l ducă la aeroport.

Ea clatină din cap.

— L-a spart, îmi spune.

— Nu se poate! După ce s-a omorât să-l aducă acasă… Jasmine se strâmbă.

— Nu ştiu din ce motiv făcuse o asemenea cumpărătură; după cum îţi poţi da seama, chinezăriile nu fac parte din gusturile noastre în materie de decoraţiuni.

— Oala asta era foarte veche.

— Asta nu e totul.

— Nu era reparabilă?

— Ajunsese un fel de puzzle. Mai iei scotch?

— Nu, mulţumesc.

După care conversaţia cade în pană. Acum frumoasa Jasmine pare că aşteaptă. Dar ce să aştepte?

Sunt istovit, zdrobit, mort. Pleoapele mă ustură. Totuşi nu e chiar aşa târziu. Trebuie să-mi continui ancheta, n-am venit la această demnă văduvă doar ca să o contemplu spunându-mi că aş lăsa-o cu dragă inimă să-mi cântărească fetiţele-model.

— Apropo de oala aceea…

— Da?

— Ling apa de pe glason, ca să evit să o privesc pe interlocutoare.

— Băieţii care mi-au spus despre decesul lui Léo mi-au povestit nu ştiu ce istorie aiurea în legătură cu vasul

chinezesc…

— Într-adevăr?

— Se pare că Léo ar fi descoperit în el un pergament sau nu ştiu ce…

Ea nu răspunde nimic. Pur şi simplu se apleacă, îşi vâră mâna sub ciucurii fotoliului şi scoate un clopoţel pe care îl agită.

Nu prea am timp să fiu surprins. Când o stăpână a casei scuturǎ genul acesta de clopoţel, îţi spui că alertează un servitor, nu? În consecinţă privirile mi se îndreaptă spre uşă.

Dar nu o subretă se arată. Închipuie-ţi un zdrahon frumos ca un trailer, foarte chel, fason Kojak, în cămaşă, cu cravată şi având o înfăţişare tembelă şi totodată foarte rea. Când umblă, produce un foşnet aspru, asemeni celui scos de elefantul în plimbare prin savană.

Pantalonii închişi la culoare îi sunt atât de întinşi, încât mă grăbesc să mă uit dacă nu se aşază. Un pântece proeminent îi debordează pe deasupra. Numeroase cicatrice îi zebrează moaca peste tot, făcând-o să semene cu bluzonul unui motociclist, constelat de fermoare. Degetul mare de la stânga îl ţine înfipt în betelie iar în dreapta duce un foarte drăguţ pistolet negru brunat cu albastru, care evocă, pe departe, botul unui buldog.

— E cameristul dumitale? o întreb pe Jasmine.

Ea preferă să nu răspundă, plimbându-şi peste buze, cu un aer dubitativ, unghiile lăcuite. Gorila avansează până la câteva ancabluri de fotoliul meu şi aruncă ancora.

— Sus! îmi porunceşte.

— N-ar fi mai bine să stăm jos ca să vorbim? mă opun.

— Sus! repetă acest ins puţin amabil, descriind cu pistolul un contraplonjeu.

Bine, atunci mă ridic, înţelegând că e genul de zărghit care tolerează prost să i se opună rezistenţă. Nu chiar un om tare, mai curând un om forte.

— Du-te să te pui cu faţa la perete! Mă supun şi de data asta.

— Dă-te niţel înapoi! Mă dau niţel înapoi.

— Acuma pune-ţi amândouă mâinile pe zid.

Docil, execut manevra, care mă plasează în poziţie înclinată. Chestia clasică. În această atitudine, nu pot încerca mare lucru nici pentru onoarea mea, nici pentru patrie sau rege.

— Acuma o să te scotocesc, anunţă pistolero; dacă o faci pe prostul, îţi slobod toate bomboanele în toate părţile, te prinzi?

— Doamnă de Hurlevon, oftez, semnalează-i cameristului dumitale că sângele nu poate fi curăţat de pe mochetă.

El îmi punctează reflecţia cu o naşpa lovitură de genunchi în biluţe, lucru pe care îl urăsc profund.

— Doamnă de Hurlevon, reiau, servitorul dumitale trebuie să fie ideal pentru mutarea pianului, dar în materie de stil ar trebui să-l trimiteţi la nişte cursuri serale.

O a doua lovitură de genunchi îmi zdruncină fundaţiile. După care gorila începe să-mi palpeze trenţele.

— A, are un puşcoci! anunţă triumfal, uşurându-mă de acesta. Continuându-şi trebuşoara, îmi înhaţă porthartul. Îl explorează cu o singură mână, ceea ce nu e comod.

— A, aşa va să zică! exclamă scumpul băiat.

— Ce e? întreabă Jasmine.

— E caraliu. Şi încă cine! Drace, comisarul San-Antonio[50]!

— Chiar aşa? exclamă gazda mea.

— Priveşte!

Ea se apropie, constată. Ca să-şi liniştească

---

50 Nu e adevărat, nu a spus „Şi încă cine!", eu am adăugat asta, ca să-mi puţuluiesc standingul. Dacă nu-ţi lustruieşti singur pantofii, aceştia nu strălucesc (n. a.).

cunoştinţele, cum zice Béru[51], consultă şi celelalte hârţoage şi găsesc confirmarea prestigioasei mele identităţi[52] şi atunci se pierd în scuze.

Gorila îşi vâră seringa în pozânar. Şi, ruşinat, îmi întinde portofleoşcul şi pe amicul Trage-Tare.

— Vă cer scuze, domnule comisar, într-adevăr nu ne puteam aştepta…

— E şi vina dumitale, se grăbeşte să facă fasoane văduva, fiindcă gagicile astea le ştii? Totdeauna se pricep să cază pe haioasele lor gaibarace, în orice împrejurare. Uneori mai pică capră, dar niciodată pe neaşteptate. Fii sigur de asta. De ce te-ai anunţat sub un nume fals, comisare?

Gorila se râde:

— Îţi sunt un semiconfrate, comisare. Lucrez ca gardă de corp particulară. Am fost amic cu Léo. În seara asta, Jasmine mi-a telefonat să-mi spună că un tip deloc catolic încearcă să se introducă la ea acasă, aşa că m-am prezentat.

Jasmine se explică:

— Evident că am ştiut din prima clipă că bluffezi, comisare. Niciodată Léo al meu nu a avut vreun prieten cunoscut sub porecla pe care ţi-am zis-o. În afară de asta, n-a purtat barbă niciodată. Şi când te-ai apucat să vorbeşti despre vas, n-am ezitat să-l chem pe unchiul Tontaine.

— Eu adică, se prezintă haidamacul, prenumele meu e Gaston şi am fost poreclit Tontaine. Unchiul Tontaine, fiindcă am acasă o puzderie de nepoţi. Sora mea e mamă celibatară şi locuim cu toţii la mama.

Aşadar, Tontaine e tonton[53]! Om simpatic când e relaxat. Genul de băiat de treabă care inventează apa

---

51 În original, *par aquisition de conscience,* „prin achiziţie de conştiinţă”; joc de cuvinte cu *par aquit de conscience,* „din scrupulozitate” (n. tr.).

52 Idem (n. a.).

53 „Unchi” în limbajul copiilor (n. tr.).

caldă în toate dimineţile, când merge la umblătoare. Unchiul-prăjiturică, în curând zaharisit. Individ de elită, care se mulţumeşte cu puţin. Pe măsură ce îl cântăresc, îmi înfrânez nevoia de a-i alinia o dublă în fasoale, ca să mă răzbun pentru loviturile de genunchi în boşatură. De fapt, răzbunarea e o mâncare indigestă şi se cuvine să o alungăm din existenţa noastră, fără a ajunge totuşi până acolo încât să întindem şi obrazul celălalt. Şi nici cealaltă fesă, în ceea ce mă priveşte. Bine. Ce spuneam? Prezentarea, mda; justificarea acestei intervenţii brutale, mda. Ei bine, e rândul meu să vorbesc.

— Te temeai de oarece pericol, scumpă prietenă? Ea pare oleacă deranjată de întrebarea mea.

— Mai mult sau mai puţin. Mi s-a întâmplat să fiu ameninţată la telefon; notează că asta a avut loc nu de mult.

— La ce se refereau ameninţările?

Ea îmi arată fotoliul pe care îl ocupasem înainte de intrarea gladiatorului.

— Aşază-te, o să mai iei un scotch şi vom sta de vorbă. Şi dumneata, unchiule Tontaine, un pahar de limonadă, ca de obicei?

— O lăsăm pe altă dată, micuţă Jasmine, se scuză bătăuşul; trebuie să mă duc acasă să-i dau biberoul ultimului „nostru” bebeluş, se apropie ora.

Şi-mi strânge mâna, îmi declară ce încântat e că m-a cunoscut şi scuză-mă pentru felul cum te-am tratat, dar de unde să ştiu ce intempestiv personaj e celebrul Santantonio! Toate astea cu tremurături de glas şi de privire, frământări de mâini şi roşeală de cicatrice.

Uf, în sfârşit singur.

— E pitoresc, îi spun Jasminei, care se întoarce de la uşă. O femeie singură e perfect să aibă un doberman de un asemenea gabarit.

Ea aprobă cu o mişcare a capului.

— E foarte devotat. Apoi, revenind la subiect:

— Cum se face că un poliţist hotărăşte să-i facă o vizită cuiva în toiul nopţii?

— Admit că metoda nu e prea ortodoxă, zic. Dar afacerea arde şi eu am obiceiul să conduc anchetele în bătăi de tobe. Îmi poţi citi romanele – totul nu durează mai mult de două sau trei zile. Lucrez în trombă. Aşa se câştigă în eficienţă.

— Ce afacere arde? întreabă Jasmine, încrucişându-şi picioarele, dar de data asta fără să-şi tragă rochia până în pământ, lucru pentru care îi sunt recunoscător.

— Afacerea de Bruyère. Ea tresare:

— Ce? Vrei să spui că Gaspard ar fi nevinovat? E rândul meu să tresar:

— Gaspard! Vrei să spui că-l cunoşti pe d'Alacont?

— Nu ştii că e vărul meu primar?

Iau trei secunde pentru reflecţie, mai pun deoparte două pentru mai târziu, după care vin să mă aşez pe braţul fotoliului Jasminei.

— Ştii că intrăm de-a dreptul în pasionant, prea scumpo?

— De ce?

— Hai să-ţi spun: de-aia! De o mie de ori de-aia! În sfârşit, găsesc legătura. Nodul georgian, cum se complace să spună unul dintre eminenţii mei colaboratori, care reprezintă pentru limba franceză ceea ce preşedintele Carter înseamnă pentru prostia cinstită şi masivă.

— Ce e atât de extraordinar în faptul că sunt rudă cu el' Alacont?

— Tocmai faptul că te înrudeşti pe deplin cu el' Alacont, răspund fără să: tergiversez, şovăi, ezit, fofilez, fac pe deşteptul, mă port cu mănuşi, poticnesc, încrunt. O, doamnă d'Alacont, îmi e îngăduit să-ţi spun Jasmine, cu ocazia acestei magnifice ştiri?

— Dar… de ce nu? răspunde ea, surprinsă şi – cine ştie – fermecată?

Îmi pun mâna din mijloc (fiindcă stau de profil) pe

umărul ei:

— Mulţumesc, Jasmine. Simt că ardem. Şi să arzi lângă dumneata înseamnă să te carbonizezi. Arată-mi ochii! Doamne! Câte sunt de adânci! Şi dinţii? Doamne, cât sunt de scânteietori. Cât despre buzele dumitale… Îmi dai voie? Irezistibile! Savuroase! Şi atât de dulci… Încă o dată! De-aş fi bogat, aş face numai asta. În sfârşit, aproape numai asta! Jasmine, inimioaro, spune-mi: aveai relaţii bune cu Gaspard, nu-i aşa?

— Desigur, îl iubeam mult cu toţii. Deşi ducea o viaţă întrucâtva depravată şi era la marginea familiei, continuam să-l vizităm.

— Bravo. Atunci spune-mi, drăgălaşă Jasmine, îi spun Văduvei Mătăsoase, nu cumva Gaspard l-a sfătuit pe Léo al dumitale să-i dea manuscrisul la tradus contelui de Bruyère-Empot?

— Fireşte că da!

— Scumpete! nu mă pot împiedica să exclam. O, aducătoare de bucurie, răspânditoare de veselie, răsplată menită ultimului cavaler al poliţiei franceze. Ce genială intuiţie m-a călăuzit până aici?

Tot recitând, îmi punctez cuvintele cu săruturi nebune, distribuite ici şi colo, dar nu repet operaţia, fiindcă o văduvă ţine la respectabilitatea ei mai abitir ca o femeie adulteră.

Ea obiectează:

— Comisare! Nu, comisare! N-am mai avut niciodată vreun raport cu un bărbat de la moartea lui Léo.

Şi fiindcă eu zâmbesc tandru, ea se înşală asupra semnificaţiei şi exclamă:

— Nu crezi? Îţi jur pe memoria lui!

Atunci pardon, scuze, să vorbim despre altceva. Un asemenea jurământ face cât cel al Sfântului Emilion. Mai mulţi ani de când Jasmine nu s-a frigăruit. Ce păcat! Câte lovituri pierdute! Mă trece prin pântece un fior de regrete eterne. Să-i fie fidelă dincolo de mormânt a fost un fel de

omagiu adus defunctului. Ce mama dracilor, eu, de-aş fi însurat şi-aş avea ideea bizară să-mi las nevasta văduvă, aş implora-o din paradis să şi-o pună, în sănătatea vieţii mele veşnice. Pânzele de păianjen nu sunt un omagiu. Remarcă: spun asta fiindcă sunt celibatar înrăit, până în fundul nădragilor. Poate că, de-aş avea o jumătate, aş vedea altfel lucrurile. Dar nu cred. Timpul vieţii ne e atât de nasol măsurat, că nu trebuie să-l risipeşti prin garajul durerii.

Şi uite că Jasminette se sperie de săruturile mele. Care o iau din scurt. Nu putea să prevadă noaptea delicioasă care ne îmbată. I-am căzut pe cap pe nepusă mesadă, cum zice scumpul meu Béru, halterofilul de fier.

— Jasmine a mea, reiau, o rubrică de dezvoltat în afacerea asta e cea a documentului chinez. Este exact că Léo l-a găsit fiindcă spărsese oala?

— Este exact.

— Şi pergamentul îl intriga?

— Mult; trebuie să-ţi spun că, profesional, soţul meu poseda un spirit curios. A arătat descoperirea unor chinezi care n-au fost în stare să o traducă. Într-o seară, când îşi povestea în faţa lui Gaspard aventura, acesta l-a sfătuit să meargă la unchiul lui, în Sologne.

— Şi pe urmă?

— Într-adevăr, Léo şi-a dat întâlnire şi s-a dus. Bătrânul gentilom s-a arătat foarte interesat şi i-a promis concursul lui. A trecut ceva timp. Într-o zi, domnul de Bruyère a sunat ca să-l prevină pe soţul meu că nişte inşi luaseră legătura cu el, oferindu-i marafeţi în schimbul documentului.

— Interesant.

— De data asta, Léo a fost sincer pasionat de aventură şi l-a grăbit pe conte să termine traducerea. Domnul de Bruyère-Empot a promis…

Acum ea începe să mă mângâie. Iar eu, ajuns bădăran din cauza curiozităţii, îi îndepărtez mâna de pe capitelul Jean Richard-Bouglione.

— Pe urmă, somptuoasa mea prietenă? Pe urmă? Spune-mi repede totul, şi eu o să-ţi fac încet totul, mă jur. Să ne debarasăm de lucrurile pământeşti înainte de a trece la cele cereşti.

— Léo al meu era o fire impetuoasă. Începând din ziua aceea, a început să-l hărţuiască pe conte. Dar, în mod curios, contele devenea reticent, evaziv, invoca dificultatea lucrului, cerea amânări. Ceea ce îl irita pe Léo, îl agasa din cale afară. În cele din urmă, s-a supărat şi l-a anunţat pe domnul de Bruyère-Empot că se va duce să ia documentul, indiferent dacă traducerea este sau nu terminată. Omul i-a cerut o ultimă păsuire fiindcă, pretindea el, supusese unui confrate documentul, pentru a obţine colaborarea acestuia. Léo a turbat. A dezlănţuit o adevărată furtună…

Mâna îi revine să se cocoaţe pe suportul meu de păsărici. Iar bebeluşul face ca abatele acela care urca Turnul Eiffel.

Nu voi mai putea să rezist mult timp. Trebuie să-mi plasez ultima întrebare.

— Şi în acea duminică de 4 aprilia ’76 se ducea la Empot, aşa-i?

Înaintea ca ea să aibă timp să replice, se petrece la această văduvă inconsolabilă o nouă chestie uimitoare, ba chiar bubuitoare. O a doua apariţie. Mai măruntă decât precedenta, dar şi mai zgomotoasă. O gagică foarte brună, cu părul tuns foarte scurt şi îmbrăcată doar într-un prosop de baie.

— Pentru Dumnezeu, Jaja, ce naiba faci astă-seară de nu mai vii la culcare?

Tace constatându-mi prezenţa. Şi, descoperind postura noastră, se supradimensionează.

— Ce? tună ea. Cu un bărbat! Nu-i adevărat! Visez! Va să zică, madam Borfeta a început iar cu aberaţiile! Madam Ştoarfă Ordinară vrea din nou să guste din bărbat! Madam Deşteapta Pământului duce lipsă de motan! Am trăit s-o văd şi p-asta! Marş în pat, vacă în călduri!

Imediat, că de nu îmi arunc în valiză costumele şi vibratorul şi p-aci mi-e drumul, pentru totdeauna!

Mă prind la moment de ce frumoasa Jasmine nu a mai contactat un prohab de când cu văduvia. Avea parte de compensaţii! Şi încă de care! E mişţocuţă bărbăţoaica ei.

— Nu o ocărî prea tare, îi pledez eu cauza. Nu sunt decât un poliţist aflat pe cărarea războiului.

Păpuşa spumegă:

— Un poliţist cu asemenea încoţopeneală!

— Bastonul de cauciuc face parte din panoplia noastră profesională. Fii liniştită, vă las. Jasmine, puştoaico, nu mi-ai răspuns la întrebare: duminică, 4 aprilie, Léo se ducea la contele Bruyère-Empot, nu-i aşa?

— Nu, îmi spune ea printre nişte frumoase lacrimi aurii, *se întorcea de acolo.*

ECHIPA DE NOAPTE

O moleşeală cleioasă domneşte asupra Agenţiei.

Îl găsesc pe Riri adormit pe canapeaua de la intrare. Laboratorul a gol. Trec în biroul meu. Două fotografii în ramă se etalează pe mapa de scris, proaspete ca peştele de pe puntea unui trauler.

Mă uit la ele şi mi se pare că visez. Mathias mi-a lăsat între cele două imagini un bilet:

Domnule comisar.

Surpriza mea a fost la fel de mare ca şi cea a dumneavoastră, dar s-a produs mai lent. După cum cred că-mi amintesc, a fost programat săptămâna trecută un Fantômas pe TF1. Noapte bună.

Mathias

P.S.: Nu mă sunaţi acasă, vă rog, fiindcă înainte de întoarcere vreau să merg să iau un pahar la Glandulair's Bar.

Auzi, am impresia că încoţopeneală îi face zile grele eminentului meu colaborator. Puştoaica Sonia l-a

scurtcircuitat clasa întâi. E luat de pofte ce nu s-a mai văzut nătărăul. Marafetul e călcâiul lui Achile pentru inşii care n-au ştiut să facă nebunii la vremea potrivită. Băiat timid şi însurat devreme cu o şmecheră ouătoare de ţânci, iată-l pe bunul meu roşcovan la dispoziţia amorului adulter. Atenţie la pete!

Mă aşez în faţa celor două imagini. Aceste puzzle-uri fotografice au ceva deranjant, fiindcă sunt constituite din bucăţi de feţe. Ansamblul produce negreşit un personaj à la Frankenstein, artificial şi deci neomenesc.

Una dintre imagini ar putea fi un soi de poză „meşterită" a lui Louis de Funès iar cealaltă a lui Jean Marais. Iată de ce Mathias îmi semnalează că s-a redifuzat de curând un Famtomas la televizor. E clar că bunul Riri nu şi-a bătu capul şi s-a complăcut să-i descrie pe cei doi actori cărora nu le cunoştea faima. Pentru el, care trebuie să fi vizionat filmul, sunt numai doi inşi întâlniţi într-o seară pe micul ecran la *Hanul Saint-Hubert*. Nu e nevoie să fii mare cărturar ca să-ţi dai seama că l-a luat pe Mathias în balon.

Din ce motiv?

Fiindcă nu a vrut să fie reconstituite portretele celor doi tipi care i-au cumpărat documentul.

Şi de ce n-a vrut asta, după tine, care eşti supranumit deşteptul înţelepţilor[54]? Hmmm?

N-ai nicio idee precisă?

Atunci hai să-l întrebăm.

*

* * *

Nu-mi plac zgomotele celor care dorm. Sforăiala mai zic – atunci când e dată tare, trece mai bine rampa;

54 În original, *l'amer des sagaces,* „reperul celor ageri", parafrază pentru *la mer des sargasses,* „marea sargaselor" (n. tr.).

enervante sunt micile suspine avortate, sufocările uşoare, măruntele şocuri de clapetă prost închisă.

Tournelle răsuflă regulat, dar la fiecare trei inspiraţii îi răsună în gâtiţă un fel de „ţac”, aşa că, după o vreme, aproape că simţi nevoia să urli şi să-i arunci peste muie o găleată cu apă rece.

— Riri!

Ridică storurile, rumegă niţel în gol şi remarcă:

— V-aţi întors?

Îi vâr sub cartoafă cele două poze.

— Seamănă?

— Da, foarte. E amuzat să-l vezi lucrând.

— Care dintre cei doi ţi-a dat bănuţii? îl arată pe Jean Marais.

— Celălalt are o meclă de tot hazul, nu găseşti? zic. Începe să râdă.

— Da, aşa e.

— Un caraghios înfuriat, de aici îi vine comicul.

— Într-adevăr.

— Şi când tropăie, ştii? Când îşi agită pumnii scoţând nişte „Oh! Oh! Oooh!”, mă strâmb de râs.

Riri încetează să le mai zâmbească amintirilor din Fantômas. Miroase pericolul. Nu prea ştie care. Simte că, de cincisprezece secunde, între noi lucrurile nu mai merg ca pe roate. Că un vierme afurisit s-a strecurat în fructul simpatiei mele.

— Pici de somn, remarc; hai, vino, am să te conduc.

— Unde?

Păi la han. Ce-or să facă fără tine alde Moulfol? Mâine e sărbătoarea braţelor, cum zicea bunica mea. Ştii ce e aia sărbătoarea braţelor?

— Nu.

— Munca.

Pornim. Am în bostan un aspirator în funcţiune. Care în loc să aspire deşeurile şi praful, absoarbe elementele acestei afaceri. Adevărat găman. Bâzâitul lui îmi dă

migrenă, dar în ciuda ei ideile mi se revarsă în creierul de plastic: Jasmine şi Garspard, văr şi vară. Léo de Hurlevon, care s-a împrăştiat pe şosele întorcându-se de la Orléans şi nu mergând într-acolo. Întorcându-se! Întorcându-se! Punct important. Voi merge până la a pretinde că crucial.

Pentru început, mă îndrept către autostradă, dar o chichiţă mă incită să mă deturnez puţin. Există două feluri de a mânca bomboanele: să le sugi şi să le cronţăni. Eu sunt printre cei care le mestecă. Nu am timp să fiu răbdător.

*
* * *

— Nu putem face nimic fără autorizaţia directorului.

— Atunci anunţaţi-l pe director.

— Dar, domnule comisar, e două şi jumătate dimineaţa.

— Nu, rectific după ce m-am uitat la ticăitor, e trei fără douăzeci.

— Imposibil să-l trezim pe director la ora asta!

— Îţi jur că se poate. Prinde-i nasul între degetul mare şi cel arătător şi nu va întârzia să-şi deschidă frumoşii ochi.

— Dar…

Sunt momente excepţional de fericite, când poţi deveni asasin pentru un nasture de cămaşă descusut sau pentru un fir de păr în sosul béarnez.

Unul dintre astea îl trăiesc eu acum.

Cele două mâini mi se aşază pe umerii funcţionarului. Cei doi ochi sclipind de inteligenţă mi se înfig în ochii lui şiroind de prostie. Glasul meu bantunând năvăleşte în clăpăugele lui fanate.

— Nu voi continua acest dialog mai mult de treizeci de secunde, amice. Anunţă-l pe director sau te bag în pământ.

El înghite anevoie, fiindcă saliva i-a devenit gumă arabică topită.

— Eu…

— Exact: tu!

*

* * *

Cancerosul geme încetişor. Lumina stropită prin sală nu-l face nici măcar să clipească. D'Alacont, dimpotrivă, s-a ridicat în aşternut, cu privirea înnebunită, ca şi cum, în loc să se afle la infirmerie, ar ocupa celula condamnaţilor la moarte.

Îl liniştesc cu un gest.

— Fără panică, fiule. Vin pentru un complement de informaţii.

— V-aţi început ancheta? bâiguie el.

— Sunt mai degrabă pe cale să o închei.

— Ceva nou?

— Să zicem că sunt lucruri vechi care ies la suprafaţă.

Nu arată deloc bine. Are pielea translucidă, ca aripile de libelulă, şi buzele foarte palide. Dacă îl smulg de aici, va putea merge la ţară, să pună ceva slănină.

— Ce aţi descoperit?

Zăresc un scaun metalic a cărui vopsea, altă dată albă, s-a îngălbenit şi a căzut pe alocuri. Mă instalez lângă pat şi-mi întind picioarele peste cuvertură.

— Ascultă, fiule, îi zic, mâine, la ora zece, am întâlnire cu divinul meu patron şi va trebui ca totul să fie terminat înainte; aşa că, dacă binevoieşti, eu voi pune întrebările, ca să câştigăm timp.

Încuviinţează. Tare aş mai trage o soileală! Paturile libere care ne înconjoară mă ispitesc ca nişte cuiburi ale voluptăţii. Ce meserie am! Şi când mă gândesc că-mi place la nebunie! Că mi-ar fi imposibil să exercit o alta. Dacă aş

cumpăra vreo prăvălie oarecare, aş da cu ea de pământ cât ai zice peşte. Dacă m-aş face fermier, aş uita să mulg vacile. La o adică, aş putea deveni om al plăcerii. Aş fi poate în stare să mulţumesc, pe bani, cucoane râncezite; dar cunoscându-mă aşa cum nu mă ştiu, sunt sigur că aş consacra mălaiul astfel agonisit ca să le cumpăr flori şi să le duc să clămpănească la *Berrière Poquelin*.

— În cursul instrucţiei, n-ai vorbit niciodată despre pergamentul chinezesc.

El îşi pleacă ochii, căutând printre amintirile tumefiate de detenţie.

— Pergamentul chinezesc?

— Acela al lui Léo de Hurlevon.

— A, da. De ce să fi vorbit?

— Poate că are importanţa lui în toate astea.

— Credeţi?

— Du-te să afli… Va să zică Jasmine, nevasta lui Léo, e o vară de-a ta?

— Da. De ce? mormăi:

— Fără întrebări, îţi zic! Nu mă tot călca pe coadă, băiete, că sunt exasperat. Mi-e somn. Tare aş mai vrea să mă încaier cu un nasol, ca să-mi potolesc nervii. Îl vizitai des pe Léo?

— Beam câte un pahar împreună, din când în când. Dar mai ales îi împrumutam garsoniera. Léo avea o legătură, cu o micuţă burgheză pe care hotelul o înfricoşa, şi venea să i-o pună la mine acasă. Nu fiindcă i-ar fi mers prost căsnicia, dar pe plan fizic aveau o mare libertate el şi Jasmine.

— Fiindcă ei îi plac din cale afară gagicile?

— Dintotdeauna a fost ambivalentă.

— Deci Léo venea destul de des în garsoniera ta?

— Da, de mai multe ori pe săptămână.

— Acuma spune-mi niţel povestea manuscrisului său de trei lulele. Şi, te conjur, nu uita nimic: jucăm ultima mişcare şi, o dată ajunşi la stadiul ăsta, notele false nu

iartă.

El se gândeşte – sau mimează asta. L-am branşat asupra unui capitol care, în ochii lui, rămăsese marginal.

Un zâmbet uşor îi aşterne dezolare pe faţa palidă.

— Era de-a dreptul surescitat, recunoaşte apoi. Nu ştiu de ce, credea că a pus mâna pe o comoară nepreţuită.

— Poate chiar era vorba de o comoară nepreţuită.

— Fără glumă?

— După informaţiile pe care le-am putut aduna asupra acestui subiect, era vorba de descoperirea unei arme absolute.

D'Alacont se strâmbă.

— Haida de e o glumă; un pergament vechi de mai multe secole, chiar de două milenii, nu poate conţine textul unei invenţii moderne.

Asta îmi şoptesc şi eu, de ore întregi, în liniştea plină de distincţie a subconştientului. O glumă! O vastă păcăleală. Şi de altfel bătrâna Marie, în casa ei de odihnă aproape eternă, nu mi-a zis că, într-o anume după-amiază, Clotaire de Bruyère râdea în bibliotecă în timp ce ea îi aducea unul dintre cele trei ceaiuri cotidiene? Şi că se bătea peste coapse, scumpul de el, exclamând: „Cea mai mare descoperire după foc şi roată”?

Atunci?

— Da, e tulburător, admit, dar vom avea, probabil, explicaţia foarte curând, fiindcă e inclusă în preţul prezentei cărţi – şi la editura Fleuve nu se glumeşte niciodată cu privire la natura mărfii. Un roman poliţist fără sfârşit ţi-l schimbă pe dicţionarul Larousse în unsprezece volume. Tu l-ai sfătuit să-i arate bătrânului tău unchi manuscrisul?

— Da. Mi-am adus aminte că ruda mea îşi consacrase viaţa dialectelor extrem-orientale. I-am dat coordonatele sale lui Léo, care a plecat să-i ducă descoperirea.

— Şi pe urmă?

— Léo fierbea de nerăbdare.

Ia te uită, asta se potriveşte cu spusele Jasminei. Tare îmi place, şi tuturor sticleţilor tare le place, ca declaraţiile să se potrivească.

— De ce?

— Fiindcă unchiul îl făcea să aştepte din cale afară. Cu atât mai mult cu cât nişte inşi misterioşi i-ar fi făcut propunerea de a le ceda manuscrisul.

— Nu găseşti asta cam trasă de plete, Gaspard?

— Ba da, foarte. Totuşi contele nu era un glumeţ. Dacă a pretins ceva, înseamnă că era adevărat.

Muribundul slobozeşte un lung strigăt disperat, făcut din durere şi oboseală. Băiatul a început să-şi găsească viaţa cam prea lungă, de când zace în pat. Ar fi bine să moară un pic, să termine cu toate tracasările astea terestre, fără cap şi coadă. Venim pe lume şi asta ne doare. Pe urmă trebuie să plecăm şi asta ne doare şi mai şi. Dacă stai să te gândeşti, trucul lui madam Weil nu e chiar atât de tembel cum pare.

— Bine, deci trebuie să admitem că într-adevăr i s-a propus unchiului tău să i se cumpere invenţia?

— Nicio îndoială în această privinţă.

— Să ne întoarcem la vărul Léo, îmi spui că era doldora de nerăbdare, la fel cum un stârv e doldora de viermi…

— Da.

— Ţi-a spus că se duce să-şi recupereze pergamentul?

— M-a sunat pe 3 aprilie, la un bar de pe Champs-Élysées, unde mă contacta când voia să-mi folosească garsoniera. Urla de furie. Se jura că unchiul e un tâlhar, un escroc… Că refuză să-i înapoieze pergamentul… I-am făgăduit să mă ocup personal de toată povestea.

— Şi de asta te-ai dus a doua zi la Bruyère-Empot?

— A fost un motiv suplimentar ca să merg acolo.

— Principalul era nevoia de bani?

— Bineînţeles.

— Ţi-ai zis că afacerea nu era catolică şi că, deci, se putea face rost de ceva bişţari?

— Mai mult sau mai puţin, da. Mă gândeam că ceva nu era în regulă în privinţa contelui şi că îmi va fi mai lesne astfel să-l aduc la sentimente generoase…

În ciuda faptului că s-a învârtit printre infractori, Gaspard se exprimă într-o franceză îngrijită.

— Nu cumva, în cursul vizitei tale în Sologne, l-ai zărit pe acolo pe Léo?

— Nu, de ce?

Şi uite că mi se face greaţă. Probabil mirosul de eter. Mă ridic, simţind că dacă mai stau mult o să mă răstesc la bocanci.

— Plecaţi deja, comisare?

— Trebuie să mă duc la şcoală. Dar nu-ţi face griji, băiete; lucrurile merg bine pentru matale.

*

* * *

Mă instalez la volan fără ca Riri să se trezească. E prăbuşit în fundul droaştei, făcut ghemotoc. Şi-a regăsit micuţul zgomot de clapetă care se închide prost.

Îl privesc cu oarece invidie. Ce mă obligă, oare, să alerg în halul ăsta? De ce afacerea asta îmi stă atâta la inimă? Dacă ar trebui ca Gaspard să fie ghilotinat, treacă-meargă, aş avea o motivaţie, cum spun toţi imbecilii insuportabili de care mă îndepărtez atât de categoric şi definitiv. Şi în cele din urmă voi crăpa în cortul meu, cum spunea scumpul de Cocteau! Sau ca Motherluche, care şi-a tras un glonţ în tărtăcuţă, zbang! atâta se cabra în faţa bătrâneţii; sau ca Hemingway, idem: zbang, zbang! Coborâţi, sunteţi căutat. E ora marii soileli. Salut, doamnelor şi domnilor, continuare plăcută!

Îţi pun din nou întrebarea: ce mă mână cu atâta înverşunare? Uită-te la mine, amărât şi bălăbănindu-mă pe

papainoage. Mort de somn, doborât de osteneală. Dar cu un apetit feroce de a afla adevărul adevărat.

Demarez. Sieur Henri, rege al Farsei şi Năvălelii[55], îşi modifică un pic sforăiala, ca să fie la unison cu motorul.

*
* * *

Zorii cu surâsul lor palid (cum a scris atât de bine Jean-Georges Revel în tratatul lui despre cum se maltratează tratatele, lucrare unde firele de păr de dindos sunt tipărite în braille ca să le poţi pipăi) se ridică peste Sologne când îmi fac apariţia în marea curte a *Hanului Saint-Hubert*. Un tomobil-furgonetă toarce în răcoarea prematinală.

E patronul care o taie spre halele din Rungis-les-Bains. Vine împingând dinainte propria-i răsuflare ce miroase a cafea proaspătă. E înţolit ca un vânător, aşa că l-ai putea lua drept unul dintre muşteriii lui.

Rămâne ţuţ văzându-ne pe amândoi.

— Drace, l-aţi regăsit?

— Lesne; vezi bine că nu merita osteneala să-ţi faci o entorsă alergând după el.

— E în stare de arest? întreabă *steaks mak*erul, care a citit de-a lungul întregii sale adolescenţe *Détective*.

— Ce idee! mă mir eu. Nu există om de mai mare încredere ca el.

— În cazul ăsta, de ce a fugit?

— Fiindcă e un emotiv. Aparţine acelei categorii de spectatori care pleacă de la cinema în clipa când vampirul îşi vâră mâna verde prin uşa întredeschisă.

— Nu aveţi nevoie de mine?

— Absolut deloc.

---

55 În original, roi de Farce et de Navarin; navarin, „tocană de berbec”; joc de cuvinte pornind de la titulatura „rege al Franţei şi Navarei” (n. tr.)

Coboară glasul, ca să mă apostrofeze în şoaptă:

— Credeţi că pot să-l păstrez?

— Cum adică dacă poţi? Trebuie s-o faci, dragă domnule Moulfol. Nu se concediază fără motiv un angajat-model.

Liniştit, el încuviinţează.

— O.K., mai ales că e un băiat de ispravă. Dacă vreţi cafea, spuneţi-i lui Riri să vă conducă la bucătărie. I-aş cere asta soţiei mele, dar Mado doarme până la ora 8.

Mado! Inima începe să-mi fâlfâie nebuneşte. Mado cea apatică, Mado cea fondantă, Mado inerta, pasiva, nevertebrata. Mado care continuă să-mi dea peste cap sărmana viaţă de mamifer dezorientat. Scumpa de ea! Este aici, foarte aproape, foarte flască în crivatul ei, cu balcoanele ajunse cataplasme, cu fleanca întredeschisă, desigur, cu minunatul ei aer imbecil care trebuie că-i rămâne întipărit pe faţă până şi în soamnele cele mai adânci.

Îi strâng mâna încornoratului.

El se caţără în furgonetă şi în curând lămpile de poziţie i se diluează în noaptea care se preface în ceaţă.

Riri şade imobil lângă mine, înfrigurat, neliniştit. Ca orice om cu educaţie aleasă, îşi comprimă pârţurile matinale. Scumpa lui mamă poate fi mândră de ea însăşi. A făcut din băiatul ei un gentleman.

— Vreţi să beţi cafea? întreabă, grijuliu să subscrie la directivele patronului.

— Nu imediat.

Mă uit la clădirile adormite; un pic de ziuă pluteşte pe deasupra olanelor, un proiect de zi. Totul seamănă cu faimoasa pânză a lui Magritte intitulată *Imperiul luminilor*, unde se vede o casă cu ferestrele luminate ca în toiul nopţii, iar deasupra ei soarele străluceşte din plin.

— De obicei, asta e clipa când te duci să te întâlneşti cu Mado, nu-i aşa?

Nu-i place deloc să vorbească despre asta bătrânului

golan. Un timid, ce mai. Cum se zice în Elveţia: se jeneazăă[56]. Tournelle întoarce capul.

— Unde e camera ei?

Mi-o arată. Are balcon, trebuia să mă fi prins la asta. Romeo şi Julieta. O scăriţă exterioară, numită „de morar”, duce spre el şi face întregul farmec al clădirii.

— Pe acolo urci?

— Da.

— Baţi în obloane şi ea îţi deschide?

— Da.

— Norocosule. În felul tău, eşti un chilipirgiu, nu?

— O, nu… Numai că…

— Numai că… îţi place s-o pui, şi damele simt asta. Au un fler teribil pentru a-i detecta pe tromboniştii emeriţi. Propune-le o sută de tipi frumoşi de le sar capacele, şi dacă există un al o sută unulea care o trage mai bine, pe ăla o să-l aleagă, chiar de-ar fi un moşneag, chelbos şi infirm. Marafetul are efluvii pe care raţiunea le ignoră, dar bipoaşca le recunoaşte.

Vorbele mele îi trec olecuţă pe deasupra mansardei, dar el râde complezent.

— Ei bine, hai în camera ta, iepuraşule, vreau să-mi arăţi mălaiul pe care ţi l-au dat cei doi tipi de zilele trecute.

Mă conduce până la hogeacul lui, o cameră mare deasupra unui fost grajd, curată, spoită cu var, având pe un perete o chiuvetă deasupra căreia se află o oglindă veche, flancată de un suport de prosoape. Ca decoraţiune, o reclamă pentru Suze[57], care reprezintă un nene cu braţe noduroase, ocupat să dezgroape genţiană pe o păşune alpină[58].

---

56 În original, *il se gêne*; joc de cuvinte pornind de la numele oraşului Gênes, Genova. (n. tr.)

57 Faimos aperitiv obţinut din genţiană (n. tr.).

58 Mă dau în vânt după reclama asta şi o plasez în toate decorurile posibile; dacă tipii de la Suze au vreuna în plus mi-o

Mobilierul se compune dintr-un pat, un şifonier în perete, o comodă, o masă şi două scaune din care curg paiele.

— Luaţi loc, urbanizează Riton.

În loc să iau un scaun desfundat, cum ar fi făcut primul Ludovic al XIV-lea venit, hotărăsc să mă întind pe pat. Arcurile obosite muzicesc sub greutatea mea ca o *viola da gamba*.

Dacă nu mă ascult, am să adorm.

— Va să zică, marafeţii?

Riri oftează puţintel, nu prea mult. Se apleacă în faţa comodei şi o târăşte cale de un metru. Pe urmă îngenunchează deasupra unei părţi de gresie străveche scoasă la lumină şi, cu vârful cuţitului, dezghioacă o placă. Sub aceasta se află o excavaţie şi, în sus numita, un pachet executat din jurnale. Două elastice tari, puse în cruce, ţin pachetul închis.

Tournelle trage aer la greu, şi numai pe nas. Faptul de a-şi vedea mangoţii pipăiţi de un străin îi smulge fâşii din suflet.

Sacrilegiu, sacrilegiu! Dar n-are mijlocul de a se opune labelor mele scotocitoare, de cârtiţă în delir.

Desfac foarte curat pachetul, totuşi un elastic îmi pocneşte în mână, scoţând un scâncet ca Menuhin când îi clachează o coardă din mijloc taman când e pe cale să interpreteze „Mica Tonkineză” în biserica de la Saanen.

Despăturesc hârtia.

Piaştrii sunt acişilea. Oamenii sărmani îşi imaginează nişte vrafuri cât cinci cărămizi, dar teancul de fapt nu e chiar aşa gros; în bumăşti de cinci sutare, asta face… Stai o ţâră, să măsor.

…[59]

Da, e-abia un centimetru şi jumătate. Aşa că vezi că

---

pot trimite şi o voi pune în ramă pentru tărăboanţa mea; dacă nu, o să pun una pentru Dubonnet (n. a.).

59 Linia punctată vrea să spună că tocmai măsor (n. a).

n-ai de ce să-ţi sfredeleşti bătrâna mătuşică.

Nu-i număr. Doar îi răsfoiesc, după care îi las o clipă înşiraţi pe genunchi şi încep să visez.

Mado atât de aproape. Atât de ispititoare.

Stai, trebuie să-i cer o informaţie.

— Auzi, Riri…

— Da?

Se teme. Văleleu, ce se mai teme. Până n-o să-i restitui talanţii, o să-l treacă toate năduşelile pe valetul de treflă (şi de inimă, la o adică). De acord, i-am promis că-i poate păstra, dar făgăduielile poliţailor, ai? Ai înţeles cum devine treaba. Aproape la fel de rău ca şi cu făgăduielile politicienilor.

Oamenii ăia aveau biştarii în vrac ori totul fusese dinainte pregătit?

— Pregătit dinainte.

— Deci ţi-au dat pachetul aşa cum mi l-ai dat tu mie?

— Da.

— Pe cuvânt? Răspunsul îi e spontan.

— Da, da, pe cuvânt.

— Bravo. Ia, fiule, ascunde-ţi la loc marfa, să nu răcească. Ce vei face cu ea, dacă nu sunt indiscret? A da, mi-ai spus: bătrâna ta mamă. Faci bine să o schimbi la un alt stabiliment, fiindcă, pe bune, sălaşul unde şade acuma nu aduce cu *Ritz*. Ei bine, fiindcă totul e O.K., te las. Munceşte bine şi însoară-te cât de curând, bătrâna ta va fi fericită să devină bunică înainte de a se duce să-l întâlnească pe domnul conte.

Henri Tournelle se chiombeşte la mine, clipind ca o bufniţă când se aprind iar luminile în sală.

— Atunci dumneavoastră… Asta e tot? mă întreabă.

— Ei da. Ce vrei mai mult?

— O, nimic, nimic!

Răspunsul îi porneşte din inimă. Vrea mai ales să-şi regăsească liniştea. Să tragă vinaţul în butelci, să grădinărească, să mături curtea, să o descăpăcească pe

Mado. Nu cere nimic mai mult acest iubitor prieten. Şi să-şi mângâie câteodată drăgălaşii arginţi, gen Harpaguşă. Bătrâna lui o să dea în primire la azilul ăla, ascultă ce-ţi spun. O iubeşte, desigur, dar nu până la a arunca în peisaj cele cinci frumoase cărămizi ca să-i amelioreze ei ordinarul. La vârsta Mariei, oamenii au nevoie de atât de puţin. Atât de puţin…

Ştii că, pentru a-ţi încheia socotelile, un sicriu de brad e la fel de bun ca oricare altul? Că e sobru? Că te simţi în el mai la largul tău decât în stejar? De altfel, asta e părerea mea. Prefer bradul, e un lemn familiar, cald. Un lemn de la munte, un lemn făcut împotriva frigului. Mandea are muntele în sânge. E foarte refugiant şi consolator de o mulţime de lucruri. Variat. Marea pot să ţi-o fac cadou. Prea tâmpită. Doar dacă nu trebuie să te baţi cu ea, gen Tabarly. Dovada: faci o traversare la bordul pachebotului; după două ore, nu te mai uiţi la ea până la sfârşitul călătoriei. De munte nu te mai saturi. Simţi nevoia să-l escaladezi, să vezi ce se află dincolo.

Alpii sunt drăguţi. De-aş avea bogăţiile Şahului, i-aş cumpăra. Cel ce râde la urmă[60] râde mai iranian. Ei bine, mă opresc aici.

— Salut Riri. Fericit că te-am cunoscut. Îmi iau rămas bun, cu o strângere de mână. Afară e ziuă.

Nişte cocoşi ţipă prin împrejurimi cât îi ţine gura. Un vânt răcoros clatină frunzişurile. Mă înfiorez.

Păşesc spre scara ce duce la camera lui Mado Moulfol. Treptele de lemn trosnesc sub tălpile mele cuceritoare. Zgârii la uşa cu geamuri.

SĂ DESPĂRŢIM FALSUL DE BEŢIE

Scumpă Mado!

În cămaşa-i de noapte, accede la sublim. Pură minunăţie. Ai zice că e o statuie din unt. Lothe preschimbată în untură topită. Muia îi e împestriţată de

60 Joc de cuvinte în original: Iranien qui rira le dernier pentru rira bien qui rira le dernier, „cine râde la urmă râde mai bine" (n. tr.).

puncte negre, foarte viguroase pentru vârsta lor. Ai dori să i le scoţi cu dalta concavă. O sculă care m-a fascinat totdeauna dalta asta. Odiniară, când eram ţânc, mă duceam să-l văd cum lucrează pe unchiul meu Gustave care, pe vremea aceea, făcea gravuri pentru o imprimerie de stofe. Decupa motive în bucăţi groase de lemn care semănau cu nişte prăjituri. Se slujea de un ciocănel şi de o puzderie de dălţi concave, de mărimi diferite. Era pasionant. Eu adunam aşchiile de lemn roşu. Se vedeau luând naştere flori, mai ales flori, cu frunze, tije, corole şi petale. De toată frumuseţea. Lemnul – ce prieten al omului!

Mado mă priveşte fără a lăsa să se vadă nimic din sentimentele ei, pentru bunul motiv că nu le are.

— Dezolat să te inoportunez, doamnă Moulfol, bâigui eu, plescăind întruna de dragoste şi de frivolitate. Am nevoie de o mică lămurire.

O împing încetişor înapoi.

Camera ei seamănă cu ceea ce trebuie să fie: idioată de să te slobozeşti printre, cu mobilier idiot, tapiserie hiperidioată. Un vis. Sipet de vis pentru această femeie de vis.

Doar cât am privit ansamblul acesta răhăţos şi repede trag obloanele, perdelele, lacom de penumbre voluptuoase.

Camera e bogată în efluvii de vizuină. Cu, în plus, elanuri olfactive de menajerie neglijată.

O veioză cu abajur galben mă atrage spre culcuş precum un far binevoitor atrage un navigator sper intrarea în port.

— Mado, scumpetea mea, idolul meu, zic strângând-o cu toată sălbăticia, sărutându-i buzele moi, frământându-i dosul fluid, aspirându-i parfumul de femeie clocită. Mado, nebunia mea, virgula mea, nefirească mobilizare a simţurilor mele dereglate, te vreau încă o dată, dar adevărat, dar frumos, dar pe îndelete.

Tot vorbind, mă dezbrac la naiba – o, ăsta nu-i de prisos! Boarfele mele risipite acoperă hidosul covor răhăţesc chinez, aducându-i o fericită diversiune.

Iată-mă gol.

Ea mi-l priveşte pe Gogu, dacă îndrăznesc a-l folosi. Descoperindu-i frumoasa alură. Ieri, în tumbărău, n-a putut decât să-şi facă o idee generală.

Eu, îndrăzneţ, îi scoţ noptatica cămeşă. Hop ş-aşa!

— Voiaţi să mă întrebaţi nu-ş' ce? se informează obiectul neînsufleţit, dar fără suflet, al dorinţelor mele.

A, da, chiar.

Mă duc să recuperez dintr-un buzunar cele două portrete-robot născute din căsătoria Mathias-Riri.

I le arăt.

— Au venit aceşti doi bărbaţi să prânzească ori să cineze la han în ultima vreme?

Ea clatină din cap.

— Jean Marais a venit, acum trei ani, cu logodnica lui care se întorcea din armată, dar pe de Funeste nu l-am avut musafir. Păcat, fiindcă l-am fi pus să semneze în cartea de aur. Jean Marais ne-a dat un ortograf foarte simpatic, cum că adorase muşchiul de vacă[61] şi negrul în cămaşă. Şi pe pagina de alături avem ortograful domnului Le Canuet.

— Asta nu-i grav, zic, puteţi oricând să lipiţi deasupra fotografia lui Jean Marais, care e un mare actor. Va să zică, aceste două portrete nu-ţi amintesc de nimeni altcineva decât cei doi minunaţi comedieni taman evocaţi?

— Ar fi trebuit?

— Nu ştiu. Eu îţi pun întrebarea.

— Nu, nu, de nimeni.

— Prea bine. Acum, să uităm pentru o clipă viaţa şi mizeriile ei, prea frumoasa mea, supradivino, tu a cărei

---

61 Numele francez al acestui fel de mâncare, tournedos, „întoarce spatele" e şi el o aluzie la preferinţele intime ale răposatului actor (n. tr.).

privire mă încoţopeneşte. O, iată-te frumoasă în această nuditate ecvestră, scumpă scumpete. O, cum ştie uneori existenţa parcinomioasă să se arate risipitoare. Te posed din priviri, splendoarea mea. Vino să te scufunzi în adâncul neantului cel mai suav, zâna mea Melusină, zâna mea Celulita, cocheta mea care coace cocoşel.

Şi o dată, asemeni uraganului ce se abate asupra nefericitei Jamaica cea atât de propice, o răstorn, o iau în stăpânire, o atac, o asaltez, i-o trag ca unei vaci. Slavă! Slavă! Ea reacţionează. Nu e o amantă motorizată. Nu se dezvăluie decât în pat şi de preferinţă în cel al său, pe terenul ei familiar.

Da, minunea minunilor se săvârşeşte; Mado Moulfol se inundă. Şi, Doamne, cât e de frumoasă în orgasm steaua mea de margarină. Face aflu, aflu, aflu, precum căldările unui *steamer* scufundat de oceanul naufragiant. Întoarce brusc capul spre dreapta şi viceversa, *bis repetita placent*[62]. Merge chiar până acolo încât, ţine-te bine şi ţine-mă şi pe mine cu aceeaşi ocazie, bălăbăne din poponeaţă, mă înţelegi? Da, fiule: fata asta ticsită de marafet şi de judecată şi-a dat seama că o mişcare complementară celei cu capul ar da celui al meu deplina ei semnificaţie. Aşa că ştii ce face? Contrează. Îţi repet în trei cuvinte: contrează. E un rezultat, nu? De l-ai vedea pe Sana, dezobosit deodată, impecabil de brio, cu scormoneala călăreaţă, Fontenoy, Austerlitz (şi nu auster Litz, cum îşi închipuie unii). Marşul triumfal. Glorie a străbunilor eroi!

Aş putea-o pune până la sfârşitul veacurilor. Trec peste revărsarea ei. Îmi continui imperturbabil fâţâiala. Viaţa nu-mi va fi niciodată atât de lungă încât să mă ducă la potolirea completă. Şi ea se pregăteşte să mai tragă o dată. Trage. Bravo! Două la mână. Crezi că asta îmi va frâna fantezia? Nix! Continuăm. Valsul somierei. Epéda multispire, ce putem risca? Nu numai că poţi visa la Tarzan fără să-l trezeşti pe bătrânul tău, dar poţi să ţi-o tragi de-a

62 Lucrurile repetate de două ori sunt plăcute (n. tr.).

dreptul cu Tarzan fără să-l deranjezi pe încornoratul care doarme alături. Mersi, Epéda, nobelul saltelelor, fiindcă meriţi! Domnul Epéda la Academie, cer asta – şi imediat, pe toţi dracii! Când pui cap la cap lista tuturor tembelilor care o folosesc, eşti îndreptăţit să ceri alegerea de urgenţă a domnului Epéda drept binefăcător al omenirii. Mie-mi spui de spadă, Epéda espedasin! Trebuie să le aibă cu creieraşul nenea ăsta ca să fi inventat o astfel de cioacă. Multispire, trebuia să te gândeşti, nu? Când până atunci toţi ceilalţi se cantonaseră în unispiră. Dar nu, Epéda a mulţi, alé hop! Şi n-aveţi decât să v-o puneţi! îl iubesc. Îi aduc omagii descăpăcind-o pe Mado Moulfol. Înaintând prin anfiladă, mă gândesc foarte tare la domnul Epéda. Nu-i ştiu prenumele şi e păcat, altfel l-aş fi tutuit. Şi mi te-nţep şi mi te-nţep. Are loc a treia inundaţie. De data asta.

Mado a marcat-o cu un ţipăt lung şi frumos. A slobozit un cântec de triumf, asemeni nenicului care şi-a înfipt steguleţul pe Anapurna. Iar Antonio continuă. Imposibil să fie oprit. Nici măcar nu mă gândesc la propria mea apoteoză. Nu-i nimic de făcut în privinţa asta. Doar fâţâiala. Badam, badam, numai asta. Aş putea aprinde, prin frecare, bimbirica lui Mado. Perpetuum mobile, în fine descoperit. Dindărătul basculant. Niciodată, e clar, îmi asum riscul dar îndrăznesc să o spun, niciodată regina de la *Saint-Hubert* nu a mai plecat într-o asemenea călătorie. Ce mai croazieră, măicuţă!

Aş putea să mă manifestez vocal, să-i spun porcărele ca să o aţâţ. Nu e nevoie. Joc sobru. Totul în şale, restul în coate. Şi vărsămintele ei se fac din ce în ce mai repezi. Patru! Cinci! Şase!

Şopteşte că o să moară. Cu atât mai rău, voi plăti cât va fi necesar. Nu pot să dau înapoi, în orice caz nu mai mult de douăzeci de centimetri! Behăie căpriţa mea. O asemenea coţăială trebuie să urci în timp până la Cruciade, când amicii scăpaţi cu viaţă ai lui Godefroy de Royco se întorceau acasă să o descuie pe bonă pentru a o

răsplăti pentru anii de întârziere. Şapte! Opt! Acum azvârle din copite! O păţeşte din nou. Spune că e prea de tot. Nu se mai poate! Că gata, e moartă, *de profundis*! Dar şi de mi s-ar trage o salvă de mitralieră în dos aş continua în vervă şi împotriva tuturor. Nu mă mai pot opri. Frânele mi s-au dus pe copcă. Mă duc de-a berbeleacul în corpul lui Mado. Ea juisează de încă juma' de duzină de ori, din vârful buzelor, după care o ia cu leşin. Nu contează. Voi continua solo.

Haida-hai, haida-hai. De o sută de mii de ori mă pun pe treabă şi îmi reiau lucrarea. Astfel că, în cele din urmă, şi după ore întregi de nebunie, explodez. Nemaiauzitul la îndemâna mea. Intru într-o altă dimensiune. Mă scufund în ea.

— Mado! O, Mado! O, Mado a mea! Ies din neant, din scăldătoarea lui Mado.

Mă las pe o parte şi-l văd pe patron, tot în ţinută de vânătoare, dar mirosind a peşte proaspăt E aici idiotul, uitându-se de nu se mai poate. I-a venit greu să creadă, dar a înţeles; însă nu poate admite, nici tolera. Litaniază chestia cu Mado, o Mado; curios lucru – cu un acompaniament de jaz chestia s-ar putea cânta.

Drace, Doamne, cât o fi ceasul? Cerule, aproape zece!

Cârciumarul nechează, fie, pentru că se gândeşte la rele[63]. Se aruncă asupra unui sertar, îl scoate cum smulgi un cui ruginit şi dă la iveală un pistolet.

— Doar n-o să faci una ca asta în momentul când Gault et Millau îţi decernează Cheile de aur ale gastronomiei! îi zic.

Imediat el lasă în jos ţeava devastatoare a puşcociului.

— Cheile de aur? Ce ştiţi despre aşa ceva?

---

63 În original, *il hennit, soit, car mal il pense*, parafrază la celebra deviză a Ordinului Jaretierei: *honni soit qui mal y pense*, „să fie făcut de ruşine cel ce gândeşte rău despre asta" (n. tr.).

— Uiţi că poliţia e bine informată. Înainte să debarc la dumneata, am luat nişte lămuriri.

— Atunci e adevărat?

— Crezi că aş blufa într-o asemenea situaţie? Clatină din cap şi pune arma la loc.

— Auzi, Mado, ce spune? face scumpul birtaş. Cheile de aur ale gastronomiei…

Atunci, împotriva oricărei aşteptări, Mado vorbeşte. Da, exact, se exprimă vocal. Şi ştii ce proferează?

— Mi se rupe de cheile tale de aur, poţi să ţi le bagi în găoz, amărâtule!

Foarte limpede, punând perfect accentul tonic acolo unde e nevoie şi respectând punctuaţia, lucru pe care numai acupunctorii îl reuşesc.

Se ridică gemând, fiindcă are Volga în flăcări turturica mea.

— Plec cu el! declară răspicat.

— Nu-i adevărat! bâiguie nefericitul. Hai, Mado, ce-i asta? Mă gândeam să fac o anghilă în spumă, care-ţi place atât de mult!

— Mi se rupe de anghila ta în spumă. Apoi explică:

— Îţi dai seama, Moulfol, că mi-a tras-o până am leşinat? Am juisat în mod conştient de douăsprezece ori, după care nu mai ştiu.

— O, ai făcut-o de multe ori, într-adevăr, admite învinsul.

— Şi asta nu e tot, urmează nemiloasa, el are sculă nu jucărie. Nu ca măţiguşul tău capricios şi plin tot de noduri, ca un cârnat de Auvergne.

— Nu-i vina mea, pledează bietul soţ. Făceam cu el tot ce puteam.

— Ca să nu-ţi spun, Moulfol, că nu se compară deloc… Hangiul lasă capul în jos, copleşit de această lovitură a destinului, învins şi recunoscând. Cu aluniţele în bernă.

— Mado, doar n-o să mă părăseşti, nu? lăcrimează el.

— Aşa e viaţa, mi-ţi răspunde cucerirea mea.

Al naibii de feroce gagicile când nu mai iubesc. Satâre de forfecat fericirea. Toacă mărunt bucuria bărbatului. Nu vor să ştie nimic de durerile lui, de mâhnirile adânci, de agoniile sufletului. *Fini finito*, te evacuează ca pe un tampon schimbat. N-are decât să crape. Şi unii chiar crapă. Îi ştiu. I-am cunoscut. Inima – trosc! Cracând de disperare. Damezelor li se fâlfâie. Doar să existe un altul, bine încoţopenit, în formă, cu răsfăţuri propice.

Moulfoala se întoarce spre mine.

— Plecăm imediat sau mai întâi vrei să mâncăm? O să ne facă anghilă în spumă, e specialitatea lui.

Mi-o imaginez pe Mado alături de mine în existenţă. Pe mine apărând la noi acasă, la mama, cu un asemenea morman de grăsime conservată în untură de gâscă. Stupoarea Féliciei, Doamne! apoi mă văd debarcând în locurile pe care le frecventez, genul intelectuali-blajini. Uluirea generală!

În contextul ei, această scroafă cumsecade mă excită. Nu e disociabilă. Dar altfel, devine un nimic, şi încă foarte lamentabil.

— Micuţă Mado, zic, nu ai dreptul să-ţi părăseşti bărbatul, care e un om de bine, plin de talent, un maestru bucătar de excepţie…

— Nu îl poţi compara cu a dumitale, decretează ea.

— Pe punctul de a obţine Cheile de aur ale gastronomiei! i-o tai. Una dintre cele mai mari bonete ale Franţei, cât coşul unui pachebot grecesc. Îi eşti datoare, uniţi cum sunteţi prin legăturile sfinte ale căsătoriei. Gândeşte-te la copiii voştri.

— Nu avem.

— La cei pe care îi veţi.

— Nu pot avea.

— Atunci gândeşte-te la cei pe care i-aţi fi putut face. Aceşti dragi nevinovaţi îţi strigă din adâncul limburilor lor:

„Mamă, mamă, nu-l abandona pe tata!”

— Nu mă mai pot lipsi de dumneata, izbucneşte Mado în hohote de plâns.

Scumpa! Adorabila! Exaltanta! O, aceste cuvinte, ce melodios îmi muzicesc în auz. Nu se mai poate lipsi de mine! Mărturisire divină. Izvor de energie uimitoare. Mado, atât de nespus de frumoasă, cu pielea ei moale, punctele ei negre, ochii ei de un cretinism disperat. Tulburătoarea, flasca!

Atunci intervine şi soţul, fleşcăit de dragoste, înfrigurat de nădejde:

— Mado, domnul comisar va trece pe aici să te vadă, nu-i aşa, domnule comisar? Va putea chiar să se culce cu tine, în zilele când eu merg la hale; o să dorm într-o altă cameră, să nu deranjez pe nimeni când mă scol în zori…

Ce inimă mare bate în pieptul necăjit al acestui remarcabil nătărău!

— Ai accepta? întreabă Mado, gata la un compromis.

— Dar insist, Mado. Insist. Domnule comisar, dumneavoastră sunteţi un om cu bun simţ, cu capul pe umeri…

— Şi un marafet uite-aşa! îşi ridică Mado antebraţul.

— Şi un marafet cum zice ea, consimte Moulfol să îl includă în enumerare; nu credeţi că aranjamentul ăsta ar conveni tuturor? Bineînţeles, nu vă voi pune la socoteală camera, nici micul dejun; veţi plăti numai pentru cină, înainte să mergeţi să dormiţi.

— Dacă îţi închipui că va veni ca să doarmă! i-o trânteşte uluitoarea mea amantă.

Omul tuşeşte şi întoarce capul.

Mă uit la partenera mea. Mă apucă o gigantică nevoie să-i fac o repunere în pagină. Adevărat mister! N-o să pot aştepta mai multe zile. O, nu!

— E un lucru de luat în considerare, desigur! admit. Dar, dacă îmi îngădui, scumpe prietene, o să stau de vorbă despre asta cu Mado, în timp ce dumneata te duci să

confecţionezi anghila marinărească.

— Nu e marinărească, ci în spumă, rectifică bucătarul. Altminteri, delicat de pregătit.

Şi pleacă. Îl auzim fredonând pe scară. Eu pun zăvorul la loc.

— Priveşte, îi zic lui Mado, arătându-i metronomul de fofoloance, iată cântecul meu cocoşesc.

Şi totul se ia de a început.

— Nu vreţi la anghilă un mic Meursault? întreabă Moulfol cu glas scăzut, fiindcă eu sunt instalat la telefon.

— Nu, nu, Bourgueil! Ăsta e sângele Franţei.

El încuviinţează, impresionat de formula asta tricoloră.

La mine acasă se aude sunând. În sfârşit, cu sufletul la gură, mama ridică receptorul.

— Tu eşti! Te-am aşteptat şi închipuie-ţi că nu reuşesc să deschid uşa toaletei de la parter, parcă e încuiată pe dinăuntru.

— Chiar este, mamă. Pinaud le horăie acolo de ieri seară.

— Domnul Pinaud! Doamne, nu cumva e bolnav?

— Nu, nu, doarme şi atât. În cele din urmă are să iasă. Până iese din cămăruţa lui, foloseşte umblătoarea de la etaj. Afară de asta, ce mai e nou?

De parcă n-aş fi ştiut ce mai era nou! Nou e Bătrânul, la naiba! Şi mama îmi relatează telefonul incendiar pe care tocmai l-a înghiţit, biata de ea, cum că sunt alungat pentru totdeauna, expulzat din curcănărie, excomunicat. Când nu m-a văzut în anticamera lui la ora zece, a anunţat îndată pe cine trebuia. Sancţiuni disciplinare la cel mai grav nivel. S-a sfârşit cu San-Antonio. Prea individualist. Fâlfâiala lui e un prost exemplu, pernicios din cale afară, în momentul când caraliii ies să monomerizeze în stradă, cu pancarte revendicative.

— Mi-a lăsat numărul unde va fi posibil să-l găseşti înainte de amiază, mă anunţă scumpa de Félicie, în

concluzie. Poate că ar trebui să-l suni niţel, nu?

Îmi dă sfatul ăsta din spirit al datoriei. Pentru standingul meu profesional; că altfel, mama visează, aşa cum ţi-am spus, să plec din poliţie. Dar ştie bine, în forul ei interior, ca asta nu se va întâmpla niciodată.

— Îl notez, spun ca să o liniştesc.

Şi-mi scot portvizitul plin de bucăţele de hârtie purtând note, adrese, reflecţii; hârtiuţe de care nu mă folosesc niciodată. Şi pe care le arunc când socotesc că portofelul îmi e prea burduşit.

Ea îmi dictează un număr din Passy. Îl mâzgălesc neatent. Neatent, fiindcă privirea mea mereu la pândă s-a oprit pe o pată gălbui-verzuie ce se înscrie prin plasticul transparant al portvizitului. E vorba de o bancnotă de cinci sutici. Dar nu o hârţoagă autentică, ci o bumaşcă falsă, pe care am păstrat-o în amintirea anchetei asupra unei afaceri cu bancote de chichi. O privesc aşa cum laşi să treneze un bibelou pe o mobilă, fără să te hotărăşti să-l evacuezi la ghenă. Şi în vreme ce dulcea mea mamă îmi rosteşte numărul de pescuit al Moşneagului, o idee îmi telescopează crăticioara; o idee tare şucară, oleacă rocambolescă, dar nu prea mult, ţinând seama de participantul căruia vreau să o aplic.

Şi cu cât o distilez mai mult, cu atât o socotesc mai interesantă, susceptibilă de a da roade.

Mama îmi spune cu însufleţire că aude cum s-a tras apa în tronul de la parter. Sper că Osatură nu s-a sinucis prin trombă de apă? Ţi-l închipui, epavă, înfundând sifonul toaletei şi prăbuşindu-se, trup şi ceasornic, în ţevării, până la hazna? Sfârşitul excrementţial al lui César. Pleosc! Un găinaţ e mai puţin sub soare. Aici depune César Pinaud, sticlete de meserie, amic fidel, tăgârţă din naştere…

Închid telefonul.

Prânzul îmi e servit de un Moulfol foarte grijuliu, fremătând ca un căţeluş. Fiindcă doamna lui a cerut să halească între patru ochi cu mine (în engleză: *with me*). Şi

pe mandea îl devorează din priviri. Traumatism integral. O fac să ajungă capră pe vaca asta. Totul în lumea noastră începe şi se termină cu puţa, restul nefiind decât literatură de frecangiu.

Clămpănesc cu poftă, stors cum sunt de performanţele crivatiene. Alfa Romeo înseamnă caii de foc, eu însemn pistonul incandescent. Va trebui să-mi împachetez codirişca în spumă carbonică, altfel se va coji ca o banană.

Apropo de spumă, cea cu anghilă e suculentă. N-o fi bun puitor Moulfol, dar se exprimă mult mai bine la soba de gătit decât la nani-nani. Cheile de aur nu le-o fi căpătând, dar în curând o să aibă toca şi steluţa lui de aur.

— La ce te gândeşti? mă întreabă Mado, înamorată; la noi doi?

— Ai câştigat. Continui?

De fapt, mă gândesc la bumaşca de cinci sute de puncte a prea sfintei farse.

Ştiu cum să o folosesc, dar aş vrea să pun la punct urmarea evenimentelor.

Ies ca un drăcuşor din cutie, ca un marafet dintr-un şliţ sau ca tot ce-ţi va face plăcere să vrei, la dracu', n-o să-mi folosesc timpul cu metafore de portăreasă în şomaj, nu?

— Te duci încotro? întreabă Mado.

— Să-mi potrivesc ceasul.

— Grăbeşte-te, fiindcă o să ni se aducă puiul în sos de oţet.

— Consideraţi că m-am şi întors, dulcea mea amantă, îi răspund vorbindu-i la plural pentru comoditatea serviciului şi numind-o „amantă" pentru a o facilita pe aceea a transporturilor noastre comune. Atât de haios scârboase, ascultă ce-ţi spun, fiindcă o atare mârleală e unică în cioacele anale.

Umblând în trombă, mă năpustesc în cătarea lui mister Tournelle, zis Riri.

Carele e ocupat să taie neşte buturugi în hangar,

având în vedere că Moulfol e un bucătar format la şcoala veche şi care îşi pregăteşte potolul la foc de lemne.

Văzându-mă, face o muie absolut şifonată. Eu nu-i prezic nimic strălucit.

— Riri, zic, o chestie mă frământă, care aş dori să am inima împăcată. Vrei, mă rog ţie, să-mi mai arăţi o dată mălaiul ăla? E vorba numai să-i arunc o privire.

Băiatul adulmecă nasului şi-şi înfige toporul în butuc, cu aproape tot atâta satisfacţie cu cât ar face-o în căpăţâna mea – şi mă duce la el acasă.

Detaliu amuzant: a schimbat ascunzătoarea, de când o ştiu pe cealaltă. Acum ţine marfa sub masă. Ei bine, va trebui să-şi facă creierii şurub ca să descopere o a treia şmecherie.

Deschid plicul, scot un pachet de bancnote şi mă apropii de fereastră, ca să le privesc în zare.

— Mda, mda, mda! vorbesc de unul singur (e mai economic aşa, de acord?). Mda, mda, mda, asta credeam şi eu…

De l-aţi vedea cum se topeşte ca o lumânare de club de noapte, băieţi. Ai zice că mecla i se lungeşte cu cinci centimetri buni.

— Ce? Ce? Ce? face deschizând ciocul mare.

— Cei doi tipi ţi-au tras-o, bietul meu Riton!

— Tras-o?

— Te-au plătit cu bani falşi.

E atât de descompus dragul de el, încât vitrina îi seamănă cu un cap de mort. Îi poţi număra fasolele dincolo de buze.

— Adineauri am avut o impresie ciudată la vederea piţulelor tale, fiule. După care am început să mă gândesc. Mi-au apărut în memorie niscai anomalii. Stai pe loc, o să te prinzi.

Scot porthartul şi dau la iveală bancnota de sanchi, citată cu abia câteva minunate pagini mai sus.

— Uite, băiete, dacă nu ai, în loc de creieri, căcăreze

de iepure, compară şi pricepe. Pe aversul şi pe reversul bancnotei sunt nişte biserici. Pe biserica de pe revers se poate vedea un clopot al cărui ceasornic arată ora, îl vezi?

— Da.

— Ai ochii buni, fiule?

— Mda.

— Atunci cât arată ceasul pe banii tăi?

— Mi se pare că ora zece?

— Şi mie mi se pare. Şi cât e ceasul pe hârtia mea, şmechere? Bolboaşele stau să-i cază.

— Nouă şi douăzeci, nu?

— Da, băieţâcă. Şi stai că asta nu e totul. Pe partea din faţă se zăreşte, în depărtare, în dreapta de tot, o căsuţă cu acoperişul negru. Casa de pe bumaşca mea are şase ferestre; cea de pe ale tale posedă opt! În plus, îţi poţi da seama, comparându-le foarte îndeaproape, că şi culoarea se deosebeşte o ţârâ. Galbenul de pe bancotele tale e mai pipicios decât cel de pe a bună, de acord?

— Da.

Iată-l terminat, învins, ruinat, *out*.

Îmi recuperez bănuţul. Cu un gest derizoriu, îi împrăştii pe ai lui, ca pe nişte cărţi de joc.

— Ştii ce-aş face în locul tău? Aş tapisa cu ele umblătoarea, ar fi haios, nu? Ai grijă, mai cu seamă, să nu încerci să le strecori pe la unii şi pe la alţii. O să te puie la popreală şi ştii cât costă asta? Citeşte colea textul despre articolul 139 din Codul Penal: închisoare pe viaţă. Să ştii că durează mult chestia pe viaţă. Degeaba numeri zilele, anii – totdeauna rămâne mai mult înainte.

Riri se lasă să cadă pe scaunul cel mai despăiat. Se simte că existenţa lui a făcut o cotitură către prăpastie. Îl bat pe umăr.

— Ţi-au făcut-o, iepuraşule. Poţi constata singur: pe cheiul Malaquais nu se profesează magia. Păcat totuşi că nu ai adresa celor doi marţafoi afurisiţi; le-ai spune două vorbuliţe, aşa-i?

*
* * *

— Puiul în oţet e pe masă! mă avertizează milosârdic Mado Moulfol care, în aşteptarea mea, a mâncat cele două copane. Şi-şi ia o aripă, ca să-mi serbeze venirea. Depun un pupic pişicher pe ceafa ei din piele de caltaboş.

— Imposibil să-l degust, scumpa mea, o afacere de cea mai mare importanţă mă cheamă la Paris, taman m-au informat acum o clipă.

— Dar n-a fost niciun telefon pentru dumneata!

Scot din buzunar un mic calculator de reclamă, oferit de compania de telefoane.

— Sunt legat de punctul meu de comandă prin modulaţia în frecvenţă.

— A, nu! Nu poate fi oprit…

— Tocmai, îi confirm, merge prea repede.

În timp ce ea mă admiră, eu mă reped la tumbărăul lor, mă prefac că-l mofluzesc şi de fapt îl deteriorez, defazându-i incomodorul de blenomanţie.

Ei bine, pe ziua de azi alde Moulfols vor sta fără maşină. Oricum, în sezonul ăsta clienţii sunt rari… Dar toate mijloacele sunt brune ca să-ţi atingi horoscopul[64].

Repupicuri patroanei, complimente reiterate patronului. Îi zic dezolarea mea de a nu putea să gust puiul în oţet, rămâne pe data viitoare. Făgăduiesc să mă întorc curând.

SFÂRŞIT IMINENT, INELUCTABIL ŞI DEFINITIV

Radioul meu cântă în sardină.

Un vechi succes al Marii Piaf: *Alka Seltzer l'Amour*[65].

---

64 În original, *toutes le moyeux sont blonds pour aviver sa faim,* „toate gălbenuşurile sunt blonde ca să-ţi aţâţe foamea” (n. tr.).

65 E ciudat să constatăm că San-Antonio face uneori un soi de dislexie literară, care îl determină să înlocuiască anumite cuvinte

Sunt cu delicateţe ambuscat în străduţa nepavată de lângă biserica din La Celle-Tontaine. Din ascunzătoarea mea, sunt lesne de observat plecările şi sosirile de la şi la oficiul poştal.

Nu ştii cum e cu mine? Totdeauna mă mână presimţirea. În timpul anchetelor sunt branşat la contorul albastru al instinctului. Numai el mă îndeamnă ce să fac, mă călăuzeşte totdeauna pe cărările gloriei şi ale onoarei.

Care va să zică, aştept la volanul tărăboanţei mele, degustând piaferiile de odinioară. Ele devin folclorice pe măsura trecerii timpului. Totul se transformă. Încât rămân perplex apropo de mine, întrebându-mă în câtă vreme ale mele graffiti vor fi devenit cu adevărat ilizibile? Începând de când vor face figură de hieroglife, admiţând că nu sunt de pe acum! Nişte texte antice, bune de descifrat de către un ştiu ce universitate în criză de mumii.

Totul se perimează atât de repede, inexorabil... În răstimpul unei piruete, al unui coţăit, al unei cărţi scrise...

Aşadar aştept, Piaţa îşi încheie muzicuţa asigurându-ne că „La asta slujeşte dragostea”. Foarte bine. Îi succede o rafală de reclame afirmând foarte tare, foarte categoric, irefutabil, că produsele Cutare, Cumoale, Fiştecare şi Fitecine sunt cele mai aşa, cele mai pe dincolo, pe scurt mai şi mai. Bravo! O să le cumpăr. Subconştientul îmi e contaminat. La momentul potrivit, voi întinde mâna spre raftul potrivit. Mi-au înfipt-o adânc, până în creier. Nu mă pot împotrivi; asta e, violul s-a consumat. Să vreau să mă deturnez de la traiectoria programată ar echivala cu înconjurarea obiectivului înainte de a mă izbi de el, fleoşc! Trosc! După publicitate vine un neiculiţă interogat. Mereu, peste tot, ai parte de individul zilei. Dar ce zic! al orei. Tipul bine cunoscut. Ce-i place lui şi ce nu; proiectele şi butadele lui. Liru-liru. Tot galantarul. Şi atunci, asemeni

---

cu altele neavând acelaşi înţeles ci o analogie de consonanţă. Un psihanalist consultat ne-a îndemnat să constatăm că aceste tulburări apar în principal la sfârşitul lucrărilor. Editorul (n.a.).

celui dinainte şi celui de după, omul ăsta vrea să se facă plăcut. Să ne spună sincer, la grămadă, chestii de cel mai mare interes. Astfel încât, dacă ai remarcat, în zilele noastre muştele nu mai pot sta jos, atâta sunt de compostate şi recompostate bietele fiinţe. Ai văzut tu muşte aşezate? Răspunde! Eu *never*. Anii de televiziune le-au ferfeniţit dindărătul, li l-au desfundat urât de tot. Coţăiala aplicată muştelor a căpătat proporţii fabuloase. A devenit aproape un automatism. Să le-o tragi muştelor merge de la sine. Nici n-ai timp să-ţi aduci moştrofonţul acasă, că mai apare una, bzzz, bzzz!

Închid fleanca băiatului, un umorist în declin, care declină pufnind în râs verbul a fi fost.

Tăcerea îmi face bine. Mă gândesc la Mado. Îmi lipseşte deja această abrutizată calamitoasă. Dacă mi-aş da ascultare, m-aş întoarce să i-o pun pe languroaselea.

Picioroangele mi-au înţepenit. De câtă vreme aştept astfel fără să mă mişc? Două, trei ore? Soarele palid a hoinărit prin zenituri şi umbrele îşi aranjează fustele întunecate în jurul faţadelor din sat şi a celor patru copaci din piaţetă, unde o mică arteziană picură mici ţâşnituri contrariate de vânt.

Şi Cutare se arată în sfârşit, exact cum presimţisem. De-ai crede că „văzusem” scena. El însuşi, pe o bicicletă neagră, pedalând prost, ca unul neobişnuit. Cracul drept al pantalonilor îi e suflecat, din cauza lanţului. Da, l-am văzut deja descălecând de pe bicicloanţă, sprijinind-o de zidul gălbui al oficiului poştal şi intrând în clădire.

Cobor din tărăboanţă, cu picioarele ţepene de imobilitatea îndelungată. Mă îndrept către poştă. Nu e prea mare. Ferestre apărate cu zăbrele. O uşă de sticlă, cu geamuri mate, ca să fie cinstită. Strecor printr-o fereastră o rapide aruncătură de ochi. Riri e la ghişeu, cerând legătura telefonică. Spatele îi e agitat de spasme nervoase. Mişună de furie băieţelul Mariei Tournelle. Funcţionara îi face semn şi el se repede în cabină. Pentru faimosul

Santantonio a venit momentul să pătrundă la rândul lui. Intrarea gladiatorului! Pe un pupitru de plastic albastru, o bătrână văduvă, pensionată de curând, întocmeşte un mandat-buletin de vărsământ. Persoana pe care o crezusem funcţionara este de fapt un tânăr funcţionar blond, cu plete lungi şi purtând o bluză albastră.

Completează un formular, cu un aer la fel de important ca Preşedintele nostru când semnează o declaraţie de război cu Uresese.

Îmi vâr prin geamul ghişeului temerara legitimaţie profesională, trântindu-i-o sub cartoafă. Omul are o mişcare de recul. Probabil crede într-un holdup. Zâmbetul meu mizericordios îl linişteşte. Atunci se uită la legitimaţie şi, imediat, devine moale ca o piele de gogoloaie.

— Ce număr de telefon ţi-a fost cerut de tipul din cabină?

Mi-l spune.

Să fie o surpriză pentru mine?

Nimic nu e surprinzător pentru un caraliu supravoltat de instinctul lui. Trebuia să se potrivească totul, nu?

Mă apropii de cabină ca să ascult discursul omului meu. Care se exprimă cu un glas surd, dar aspru. Hotărât, ce mai! Ca unul fără multe mijloace, dar care înţelege să se slujească ce cele pe care le posedă.

— Tot ce-mi spui e gargară! zice. Dar n-o să mă las dus. Şi greşeşti luând-o aşa. Vreau ce mi se cuvine şi cu asta basta. Dacă spui că bancnotele alea sunt adevărate, n-ai decât să mi le schimbi cu unele care arată ora nouă şi douăzeci. Ce, băşcălie? Nu-i nicio băşcălie! Am văzut diferenţa cu ochii mei. Dacă încerci să mi-o tragi, ia seama: o să spun tot, tot, mă înţelegi? Atunci, când primesc banii? Astă seară? Ştii unde e *Hanul*? Vii să cinezi? Bine. Camera mea e lângă hangarul pentru maşini, o să las lumina aprinsă şi o să te aştept. Da, da, o să-ţi dau înapoi celelalte bancnote, fii liniştit. Dar de data asta nu mă mai trage pe sfoară; că de nu, o să te pândesc la cotitură.

Nu mai aştept şi mă uşchesc, după ce îi adresez poştaşului un semn poruncindu-i să o mâlcească.

*
* * *

— Ce bine că te-ai întors, îmi declară Mado, moartă după mine. Ştiu bine că eu şi cu tine, noi doi, trăim marea dragoste, ca Yves Mourousi şi Mireille Mathieu, care am citit în *Içi Paris*.

Cu un sărut fierbinte, o fac să-şi înceteze prostiile. Şi iar simt nevoia de ea.

Din nou această furie inexplicabilă. Va trebui să merg să povestesc despre asta unui doctor care lucrează în neuro, fără a fi cu totul zărghit. Poate că îmi va propune o ipoteză cu privire la acest caz stupefiant al unui supradotat îndrăgostit de o stridie. Înainte de cină, Moulfol vine să bată la geamul odăii noastre, ca să întrebe dacă doresc ceva anume la potol. Îi răspund că las chestia la iniţiativa lui, dar că vreau să mănânc în cameră, aşa că să nu facă prea multe feluri de mare spectacol, reclamând, de pildă, să fie flambate în ultimul moment sau pe care o promenadă prin coridoare le-ar perturba, precum un sufleu. El răspunde că se va strădui.

Ei, aşa că percutez, în aşteptarea persoanei scoase din sărite de către Henri Tournelle.

Către orele opt, o maşină se opreşte în promiscuitate. Mă duc să ridic perdeaua. E tocmai ce scontam. Îi fac semn tandrei mele prietene, a cărei muie răvăşită stă mărturie intensităţii asalturilor mele.

— Vino încoace, zâna mea. Ceea ce ea.

— Vezi persoana de colo? Imediat ce va cere nota, vino să-mi spui.

— Cum, protestează cu blândeţe această surmenată a fofoloancei, nu rămân aici cu tine?

— Nu, dragoste frumoasă: locul tău e la casă, acel loc

sus-pus al comerţului în general şi al restauraţiei în special. Întoarce-te în nava ta, suflet drag. Îmbarcă-te ca într-o nacelă, blochează sertarul casei de marcat cu acest pântec atât de neted, încât mi-aş putea ascuţi pe el cantul schiurilor. Sexul tău are dreptul la refaceri, frumoaso. Alifiile nu sunt decât paliative. Trebuie să ştii să te opreşti înainte de a ajunge la incandescenţă. Mergi, îţi spun, femeie ce slujeşti drept receptacul nebuniei mele erotice.

Ea fuge îndată către îndatoriri.

Iar eu încep să caut ceva de citit, ca să eludez timpul ce trebuie petrecut aici.

În cele din urmă descopăr, într-o noptieră, sub o muie cu injecţie, de la Academia Franceză, un foarte cinstit roman al domnului Pierre Benoît, de la Farmacia Municipală (Cours Jehanne d'Arc, Orléans). Se intitulează şatena din patul alb[66]. Şi povesteşte cum că un bărbat şi o femeie se iubesc, dar că nu totul merge de la sine.

Din fericire, Moulfol mă scoate din încurcătură cu un imens platou, bine încărcat. Indulgentul soţ nu a uitat nici sticloanţa de Bouvreuil.

Nu-mi mai rămâne decât să aştept…

Iarăşi.

Mereu.

Toată viaţa (în engleză all my life). Ciudată situaţie, într-adevăr.

Oare, odată cu vârsta, voi deveni vicios? Fiindcă, în sfârşit, nu era deloc nevoie să aştept seara pentru a interveni. Aş fi putut să-l înhaţ pe curiosul Riri la ieşirea din cabină şi să-l îmbarc în maşină cu mine, până la persoana pe care o ocărâse. Dar nu, uite că mă joc de-a motanii care torc, plini de fineţuri. Îmi pierd timpul. Tai frunză la câini.

---

66 În original, *Chataigne du lit blanc*. Urmează, în subsol, această Notă a autorului: „Ce vă spuneam noi. La sfârşit, San-A. bate câmpii. În mod foarte sigur, voia să vorbească despre La Châtelaine du Liban" (Castelana din Liban – n. tr.).

Şi în vremea asta, Bătrânul face spume la telefon.

Nu-mi pasă. Îmi petrec viaţa după placul meu.

Aşteptând să aştept, o duc împărăteşte la bunul Moulfol. Profit de madama şi de bucătăria lui, cu o neruşinare care mă lasă ştii cum? Paf! Spânzură-te dacă nu mă crezi!

Am clămpănit desertul şi abordez pagina 84 a şatenei din patul alb, când Mado apare cu toată viteza. Picură de fericire. Pe aripile nasului i-au apărut un fel de picături de osânză. Porii îi sunt la fel de dilataţi precum porcii de se văd prin porturi[67]. Niciodată pielea nu i-a fost mai cenuşie şi mai rugoasă. Niciodată insignifianţa ei nu a culminat în aşa hal. Am ameţeli, capie. Cârcei la cervicale, Îmi zâmbeşte: dinţi galbeni, răsuflare sedentară.

— Gata, dragule, a cerut nota. I-am spus că o fac imediat şi iată-mă.

Îi strecor o mână scotocitoare, ca să o răsplătesc, să-i mângâi la repezeală molusca, pentru a-mi exprima perenitatea sentimentelor faţă de ea şi de derivate.

Mă ridic. Hai la vânătoare! Vom suna din corn începerea hăituielii. Vom pune garda imperială să şarjeze! Gata cu eludatul. Pe urmă mă voi putea prezenta în faţa mâniei Bătrânului, cu fruntea plecată, dar spiritul odihnit.

— Nu te grăbi, zice ea văzând cum intru în fierbere, nu poate pleca fără nota de plată.

— Atunci du-te să i-o faci, dulce porumbiţă, şi nu uita să-i pui la socoteală şi serviciul.

Ne despărţim cu un pupoi şi un pipăit prin corsajul ei flasc şi neted ca şmirghelul. Ce încântare! Niciodată nu o voi uita pe Mado Moulfol, atât de dodolor cenuşie în insignifianţa ei suverană, zeiţă neutră şi fadă, în chip suprem aflată aici în existenţa ei; femeie avariată, ce-mi variază anfiladele prea adesea consacrate unor creaturi pline de splendoare.

---

67 Joc de cuvinte între *pores*, „pori”, *porcs*, „porci” şi *ports*, „porturi” – toate cuvinte cu pronunţie identică (n. tr.).

La revedere, clipe de excepţie! Sau cine ştie? Poate adio… Noi, bărbaţii, suntem atât de fantaşti şi capricioşi; încoţopenind pe ici, descoţopenind pe colo, uneori din aceleaşi motive, duşi pe sus cum suntem (în engleză *we are*) de misterul clipei.

Fug să mă postez în remiză, după ce am dat ocol clădirilor ca să nu-mi semnalez prezenţa faţă de Riri, pe care îl ghicesc la pândă.

Ţi-am spus oare că, la întoarcerea din burg, mi-am tras maşina pe un drum, plin de făgaşe, din vecinătate? Nu, aşa e. Am omis. Ei bine, îţi fac cunoscut *in extremis*, înainte de închidere.

O nouă şi ultimă aşteptare. Jubilândă. E grozav! Mă transform în motan vicios, cum ziceam. Mă ling pe buze simţind şoarecii în bătaia ghearelor. Va fi pus capacul pe oala infernală a afacerii Bruyère-Empot. Astfel îşi zăvorea intrigile Gagatha Christine. Mă inspir din această puternică scriitoare. Sunt un copil Gatha. Gatha Christine. Bătrână jupâneasă a literelor poliţoaşte; în engleză, fireşte! Îţi dai seama că Marie Bizara nu putea să rateze asta!

O duzină de minute trec înainte să survină persoana aşteptată.

Admiră ştiinţa mea de carte, pretine. Maistoria mea de romancier care foloseşte dinadins cuvântul „persoană[68]”, ca să nu dezvăluie sexul celui sau celei în cauză. Crezi că şi baborniţa practica asta?

Deci persoana apare, ca pentru a se duce la maşina ei. Sus, la fereastră, o siluetă veghează.

— Pe aici! şopteşte o voce făcând să şuiere „aici” precum şfichiul unui bici mânuit de un căruţaş.

Persoana o cârmeşte spre construcţie şi urcă scara de lemn. Un dreptunghi de lumină palidă basculează pe palierul exterior. Nu se schimbă niciun salut. Cele două făpturi intră în coteţul lui Riri.

---

68 De origine etruscă (n. a.).

Antonio, niciuna, nici, două, nici, trei, nici patru, nici cinci etc, îşi scoate bărcuţele (mocasini Jourdan de toată frumuseţea, la fel de supli precum cei italieni) şi începe să urce treptele, punându-şi talpele cât mai aproape de vang, ca să nu facă să scârţâie scândurile.

Iată-mă lipit de uşă.

Mai departe, în auzul meu exersat se fofilează dialogul ce urmează:

— Îţi dau cuvântul meu că bancnotele astea sunt autentice. Uite, am mers până acolo încât am scos altele de la bancă – poţi vedea ştampila pe banda care înconjoară teancurile. Şi sunt absolut asemănătoare!

— Nu arată ora nouă şi douăzeci!

— Dar de unde dracu' ai auzit de povestea asta cu ceasul?

— Le-am comparat cu una adevărată, îţi spun!

— Provenind de unde, această aşa-zis adevărată?

— O, nu încerca să mă ungi[69] în eroare: era vorba chiar de una adevărată, dovadă că un comisar de poliţie mi-a împrumutat-o. Doar n-o să conteşti un comisar de poliţie!

Atunci liniştea ce urmează nu e nici de Mozart, nici provocată de Apelul Morţilor. E liniştea tăioasă a cuiva doborât care, dintr-odată, simte în ce măsură situaţia a devenit naşpa-naşpa, înainte chiar să o analizeze.

Apoi, pe un ton schimbat, oleacă sfârşit, glasul murmură:

— I-ai arătat bancnotele unui comisar de poliţie?

— Da, dar fii liniştit, i-am spus o invenţie în legătură cu cine mi le-a dat.

Fie zis între mine, începe să mi se facă frig la compase. Félicie spune mereu că de la picioare răcim; iată de ce, fără îndoială, atâţia şi atâţia dintre confraţii mei strănută atunci când scriu. Răcoarea începând să mă pişte

---

69 Jupînul Tournelle a spus „induci", San-Antonio l-a trădat în chip josnic, înlocuind induire cu enduire. Notă de Serviciu (n. a.).

de cartoafă[70] virgulă, hotărăsc deci să intru, punct şi de la capăt.

— Simt că nu sunt în plus, zic, dar fără grandilocvenţă, ci ca un ins ferm, curtenitor şi plin de persoana lui.

Cele două personaje se întorc spre mandea. Riri are ochii asemeni vechilor fanare de căi ferate, pe care le mai găseşti pe la vânzătorii de fier vechi sau în magazinele de cadouri, acel loc sus-pus al articolelor de fierărie burghezo-universalo-salonarde.

Cât despre Adolphe Mouillechaglate (pan, i-am dat drumul!) acesta devine ţeapăn ca: Justiţia din Berna, capătul metalic al unui şiret, un ţăruş, un hors-guard, marafetul meu.

Capcana! După o mână de secunde, a mirosit-o. De unde şi tăcerea lui angoasată.

— Fericit să te revăd, dragule, zic închizând graţios uşa, cu o lovitură de călcâi.

Şi merg să mă aşez pe umilul culcuş al lui Riri.

Marele pezevenghi nu s-a mişcat, aşa că acum îmi face spate (de vreme ce se spune a face faţă). Un spate meschin aş spune. Un spate lipsit de interes, aş pretinde chiar că antipatic.

— Riri, zic zâmbindu-i ca să-l împiedic să leşine ori să o ia din nou la sănătoasa, ca la a noastră *first* întâlnire; Riri, drama ta e că eşti prea inteligent ca să fii cu adevărat imbecil, dar mult prea imbecil ca să te prefaci că eşti inteligent. Vrei să-ţi spun ceva? Mă impresionezi. Găsesc înduioşător faptul că nu i-ai putut inventa cu adevărat pe cei doi inşi misterioşi veniţi să-ţi cumpere documentul contelui. Era lesne să dai despre ei nişte semnalmente imaginare, dar imaginarul îţi scapă. Ai nevoie de ceva concret ca să te îndeplineşti. Aşa că ai creionat

---

70 Alt sinonim vechi de când lumea pentru nas, pe care ţin din inimă să-l repun în circulaţie, având în vedere că în bătrânele cartoafe îndesăm cele mai grozave prize (n. a.).

semnalmentele – admirabil detaliate, admit – ale actorilor văzuţi mai devreme la televizor într-un film de succes. Băiat mare! Altă chestie, iepuraşul meu de câmp, altă chestie a fost candoarea ta înnoită de a-mi arăta piţulele. Te-am întrebat dacă cei doi oameni ţi le dăduseră în acest ambalaj şi tu te-ai grăbit să spui că da, când de fapt bancnotele erau învelite într-o pagină din *Magazine de Lettres* datând din martie 1976. În plus, elasticul care le ţinea laolaltă era complet uzat. Şi, în sfârşit, supremaţie a candorii tale, micuţule nătărău: să muşti din momeala mea cu bancnota falsă pe care până şi un puşti de băcan, în vârstă de cinci ani, ţi-ar refuza-o. Scot portvizitul.

— Uite, am să ţi-o las amintire. Să-ţi spui de aici înainte că nouă şi douăzeci nu e ora adevărată pentru bancnotele de cinci sute; veritabile sunt cele de ora unsprezece, cum există şi supe de ora asta.

Facem o pauză.

Bătrânul grefier din mine degustă întreaga cioacă. Am triumful vorbăreţ. Grandilocvez interior. Aş vrea să mă exprim în alexandrini hugolieni.

— Domnule Mouillechaglate, dacă veţi binevoi să-mi încredinţaţi privirea dumneavoastră, vă voi restitui-o peste cinci minute!

Tipul se întoarce, cu umor.

— Ei bine? se hotărăşte el. Ei bine, dă-i drumul, săpuneşte-mi urechile.

— Drace, iată o pedeapsă mică pentru un delict mare.

— Delict, delict!

— Dragul meu, adevărul se exprimă prin cuvinte care uneori rănesc timpanele. Te-ai încrede în judecata cameristului dumitale?

Aici, omul meu clipeşte a neînţelegere.

— De ce?

— Fiindcă el consideră că dumneata eşti asasinul lui de Bruyère. Văleu, ce mai tresărire!

— Eu! Asasin! Eu! Eu? Dar e o... un... Se sufocă (pe

englezeşte: *Suffolk*).

Pe urmă scoate un ţipăt. Un ţipăt adânc, venit de aiurea. Ţipăt de om rănit căutând adăpost la cel care tocmai i-a dat lovitura.

— Domnule, îmi zice, îl crezi, într-adevăr? Iar eu ştii ce?

Dar mai înainte să înserăm o ultimă pagină de putricitate.

Dacă vă place din cale afară teatrul… Şi mai cu seamă dacă nu vă place deloc… Daţi fuga să vedeţi spectacolele lui

ROBERT HOSSEIN

Singurul regizor capabil să scoată un triumf din montarea Cărţii de telefoane Paris-Banlieue.

Un Robert Hossein valorează cât doi roberţi obsceni.

Iar eu ştii ce?

— Nu, îi răspund. Frumos, ai?

URMARE A SFÂRŞITULUI

— Nu, îi rerăspund, dumneata nu eşti asasinul, totuşi, fără să vrei, eşti cauza crimei.

— Eu!

— Dumneata.

— Eu…

— Tu, el, noi, voi, ei, continuu ca să fim în bună regulă. Ai vreo idee despre identitatea ucigaşului?

— Nevastă-mea?

Nu.

— Atunci mă dau bătut.

— Soţia dumitale va fi fermecată. Ea ţi-a vorbit despre acel manuscris antic decriptat de Bruyère-Empot?

— Nu, chiar el, într-o zi când dejunam la d’Anqueu de

Pluton[71]. Ştia că mă interesez nu de limbile orientabile[72], ci de antichităţile acestui ţinut.

— Şi?

— I-am cerut să mi-l arate.

— A acceptat?

— Fireşte.

— Pe urmă?

— Am fost teribil de excitat.

— Din cauza descoperirii pe care o cuprindea? Clatină din cap.

— Într-un sens, da. Cu toate că…

— Atunci ţi-ai pus în minte să iei în posesie manuscrisul.

— Vai, da.

— Şi pentru asta l-ai mituit pe bunul tânăr de colea?

— Exact.

— Care a acceptat să pună mâna pe el, contra confortabilei sume de cinci milioane de franci vechi, numai că îi era frică.

— Da.

— Şi atunci, ca să înlături eventualele suspiciuni ce ar plana asupra lui, ai imaginat povestea cu cei doi inşi misterioşi care voiau să negocieze cu Bruyère cumpărarea documentului?

— Exact.

— De unde şi acele telefoane anonime menite să-l alarmeze pe conte care, bineînţeles, i-a trimis pe respectivii la toţi dracii?

— Mereu exact.

— Deci Riri, aici prezent, ţi-a dat obiectul; dumneata i-ai remis mălaiul făgăduit, iar contele s-a crezut furat?

— Perfect adevărat.

---

71 *En queue de peloton,* „în coada plutonului” (n. tr.).

72 Iarăşi; îţi dai seama că Mouillechaglate a spus „orientale” şi că nătărăul de Antonio continuă să înşire imbecilităţi. Notă a popririi din acţiune (n. a.)

— De ce nu a depus plângere?

Aici, marea scârboşenie e stânjenită. Îşi pleacă fruntea, ceea ce nu mă împiedică să citesc ce se petrece sub ea.

— Mouillechaglate, presupun că l-ai ameninţat – sub acoperirea anonimatului, desigur – că vei face să izbucnească un mare scandal în legătură cu relaţiile lui cu delicioasa dumitale soţie? Şi deci acel om de onoare a renunţat să anunţe poliţia.

Nu mai încuviinţează bătrânul ciomăgar. N-o mai face pe fanfaronul. Îşi dă seama de dimensiunile scârboşeniei lui, în prezent, când eu o etalez pe sfoara adevărului (ceea ce e frumos spus! Vine o dată bicornul ăla de academician? Mă Tândală, ce dracu' pierzi vremea?).

— Porcăria asta a dumitale a pricinuit moartea contelui, declar pe neaşteptate.

— Cuuum? bâiguie el.

— Fotoreporterul care-i dăduse descoperirea să o traducă a vrut să o recupereze. Atunci contele a început să protesteze, fiindcă nu putea spune că i-a fost furată. A câştigat timp, dar nerăbdarea celuilalt creştea, creştea. Convorbirile telefonice dintre ei se făceau din ce în ce mai acre şi ameninţătoare. Aşa că până la urmă, gândindu-se că Bruyère voia să-l tragă pe sfoară, Léon de Hurlevon s-a dus peste el, cu o armă de foc – după cum scrie în rapoartele poliţiei. Contele îi dăduse întâlnire în pădure pentru ca ţipetele pe care le prevedea să nu fie auzite de servitori. Ceea ce s-a petrecut atunci între cei doi nu vom şti niciodată, dragul meu Mouillechaglate. Fapt e că, în cursul acelei supărătoare întrevederi, bunul conte (care în acea împrejurare nu o făcea şi pe bunul prieten) a fost ucis. Nebun de spaimă în faţa propriei reacţii, Hurlevon a fugit cu motocicleta lui focoasă şi şi-a rupt mutra în ora următoare, ceea ce constituie un sfârşit destul de shakespearian, nu?

— Sunt cele mai bune finaluri, răspunde Adolphe.

Doamne, de-aş fi ştiut!

Remuşcări tardive, precum castelul cu aproape acelaşi nume; totuşi de înregistrat pentru orice eventualitate.

— Şi acum, cumetre, dacă mi-ai spune ce cuprinde manuscrisul? De ce descoperire, socotită cea mai importantă după aceea a focului şi a roţii, e vorba în acest venerabil pergament?

Lui Mouillechaglate îi revin culorile.

Reanimat de surescitare.

— Un document inestimabil, exclamă; de cel mai mare interes.

— Ei bine, spune-mi, dragul meu, spune-mi!

Îşi mai păstrează pentru câteva clipe secretul, ca să-l deguste încă o supremă dată.

— E formula prafului de puşcă, domnule comisar.

EPIGLOTĂ

— Inadmisibil, San-Antonio. Sunt copleşit, încurcat, fără glas. Mă omori, băiete. Uită-te la mine: sunt mort. De câte zile te tot solicit, te urmăresc, îţi las mesaje ici şi colo, asemeni unei frunze moarte. Ce ore am petrecut în aşteptare, bietul meu micuţ. Secundele care nu se mai sfârşeau! Şi eu, cu ochii aţintiţi la telefon, cu mâna pregătită, cu inima gâfâind. Unde mi-ai fost, golanule? Dezertorule! Cu o pupăză, fireşte! Hai? O farfuză de doi bani. Cel puţin avea poponeaţă frumoasă?

— Dar, domnule director…

— Nu! Să nu spui nimic, nicio vorbă! Nu vreau să ştiu ce-ai făcut, cotoi vagabond. Măgăriile dumitale, mersi frumos. Acum ascultă, să vorbim serios, e urgent. Dar ce spun, urgentisim! O afacere gravă şi care va avea mare răsunet. Tocmai am făcut cunoştinţă cu o tânără delicioasă. Din lumea bună, să spunem şi asta. Chiar din înalta societate. Creatură de vis. O piele! Un gât! Un sex delectabil. Pasionată. Ştii ce vrea să zică pasionată? Când îşi înlănţuieşte picioarele în jurul gâtului tău, când

gângureşte, când… Dar nu despre asta e vorba. Această minunată tânără, repet: mi-nunată şi îmi măsor cuvintele… Dacă ţi-aş spune că bimbirica ei are gust de zmeură? Ce zici? Că dumneata preferi ca o bimbirică să aibă gust de bimbirică? Ce prost! Vulgar, impoetic! În sfârşit nu e treaba dumitale. Această inefabilă persoană, deci, titrată mă rog frumos, da, domnule, cu o adevărată particulă: de de! are un frate devotat, condamnat pe viaţă pentru o crimă pe care nu a comis-o, ea e sigură de asta – şi nu e genul de fată care să fie sigură de un lucru de care nu e. Bietul şi scumpul băiat, renunţând să facă să-i explodeze nevinovăţia, a vrut să o termine cu viaţa. Biet, biet micuţ. Te înhami imediat la afacerea asta, San-Antonio, să o iei de la zero şi să mi-l găseşti pe adevăratul vinovat. Îndată. Scumpul condamnat se numeşte Gaspard d'Alacont. D'Alacont, o să-ţi aminteşti? D, particulă, Ala ca profetul Allah, şi *con*[73] ca Bérurier, dar cu un „t" la urmă.

Post-evidenţiere:
Poftim, zise ea, trăgând perdelele: iată-le!
Victor Hugo

73 „Prost" (n. tr.).